

GRUPUL COLAR AGRICOL-ADJUD

CONTRAATAC

Revist de educa ie, cultur i literatur , pentru elevi i profesori -
îndreptat împotriva prostului-gust, imposturii i agresiunii imoral-antiartistice

APARI IE SEMESTRIAL

NAE IONESCU(1890-1940)

Anul V, nr. 14, aprilie-mai 2005

CUPRINS

1-Interviul revistei CONTRAATAC : i totu i, SALONUL LITERAR... - interviu cu redactorul ef al revistei SALONUL LITERAR i director al Funda iei Social-Culturale "MIORI A" , domnul profesor CULI ION U URELU	3
2-Cuvânt duhovnicesc de diminea : Despre p cat , de preot prof. Ion Munteanu	5
3-Str ji ale culturii ortodoxe române ti: NAE IONESCU (1890-1940).....	9
4-Un fals ideologic: "Amoralismul" lui Nae Ionescu , de prof. dr. Adrian Botez	13
5-Porni luceaf rul... - debuturi i...reveniri(Mihaela Moscu -XB-G: :A., Alina Balan -XB-G. .A., Elena Chiril -XC-G. .A., Ion Mih il -XIIA-G. .A., Daniela Gur lat -XIE-Liceul"Emil Botta", Cristina Moraru -XA-G. .A., Andreea Mu at , XA-G. .A., Elena Tara i -XB-G. .A., Andreea Ilie -XIC-G. .A., Andrei Bondea -XIB-G. .A., Mihai Pamfil -XIIB-G. .A., Silviu Bobeic -XIIB-G. .A.).....	15
6-O altfel de lec ie de dirigen ie: Cele trei dorin e(basm chinezesc) - povestitor : Adrian Botez	17
7-Paradidactica: Pledoarie c tre Domnul Profesor , de prof. dr. Adrian Botez	18
8-Istoria m rturitoare: Participarea României la cel de al doile r zboi mondial(1941 -1945) i pozi ia marilor puteri(1944-1947) - dimensiunea tragic , de prof. C t lin Mocanu	20
9-Fapte i mo teniri - personalit i ale istoriei na ionale: MIHAI VITEAZUL – în istoriografia european a secolelor XVI-XIX, de prof. C t lin Mocanu	26
10-Calea, Adev rul i Via a(eseuri ale elevilor): P catul i...tinere ile noastre , de Florin Bâra , XII A; Cruce mare - drac b trân ; Homo-humus. Fama-fumus. Finis-cinis. (Alina Balan , X imena Hârjanu , Andreea Laz r , Mihaela Moscu , Elena Tara i , Andrei Avram - X B).....	29
11-Gânditorul de la Hamangia - sau Medita ii asupra gândurilor lumii: Principele lui Niccolò Machiavelli - fa în fa cu Înv turile lui Neagoe Basarab c tre fiul s u Theodosie	32
12-Aromânii - "fra i di mum i di-un tat " (I), de prof. dr. Adrian Botez	34
13-Autori rememora i, texte reînvi ate: a-Rainer Maria Rilke: Zi de toamn i Sonetul I c tre Orfeu ; b-Ion Heliade R dulescu: Cîntecul ursului i Jupân Ion (fragment).....	37
14-Pagina-profesorului: Scurt istoric al gimnasticii-I , de prof. Gabriel Ilie	40
15-Cine sunt i ce vor masonii?(4) - Intr m în istoria mai pu in fabuloas ... - de prof. dr. Adrian Botez	40
16-Un elev "n c jit" - Hipermanieratul domn profesor TIE TOT - semneaz : Caut -m !	41
17-Umor ...istoric.....	41
18-Po ta redac iei.....	42

*

Editor: **GRUPUL COLAR AGRICOL -ADJUD**

Redactor coordonator: prof.dr. **Adrian Botez**;

Colectivul redac ional: prof. **C t lin Mocanu**, preot prof. **Ion Munteanu**, prof. **Gabriel Ilie**;

secretar de redac ie i casier: eleva **Andreea Laz r**(XB);

elevi colaboratori permanen i: **Alina Balan**(XB), **Elena Chiril** (XC), **Simona Ivan**(XIC), **Mihaela Moscu**(XB - efa cnaclului revistei **CONTRAATAC**), **Elena Tara i**(XB – ef-adjunct al cnaclului), **Florin Bâra**(XIIA), **Silviu Bobeic** (XIIB), **Mihai Pamfil**(XIIB);

Redactare computerizat : prof. dr. **Adrian Botez**;

Multiplicare: laborant **Elena Botez**;

Adresa redac iei: str. Republicii, nr. 107, etajul I, camera 1, Adjud; tel: 640.681

Pre : 30.000 lei

MULTPLICAREA ACESTUI NUM R A FOST POSIBIL GRA IE AJUTORULUI GENEROS(PENTRU CARE ÎI MUL UMIM), OFERIT DE DOMNUL PRIMAR AL MUNICIPIULUI ADJUD -

ING. CONSTANTIN ARMENCEA

interviul revistei CONTRAATAC

AST ZI: **i totu i, SALONUL LITERAR...**

- interviu luat redactorului ef al revistei SALONUL LITERAR i director al FUNDA IEI SOCIAL - CULTURALE "MIORI A", domnul profesor **CULI ION U URELU** - autor al romanelor *Profesorii* - *suplinind au dobândit* (Editura Salonul literar, 1998) i *Cer etori în loden* (Editura Salonul literar 1999), precum i al breviarului de moral *Multum in parvo - mic tratat despre perfec iune* (Editura Coresi, 2001).

A.B.: Stimate domnule profesor CULI ION U URELU, v mul umesc p entru onoarea f cut revistei CONTRAATAC, de a accepta interviul de fa . A dori ca discu ia noastr , în aceast zi de înc iarn a anului 2005, s aduc anumite l muriri asupra problemelor pe care le are cultura "revuistic " vrâncean (în consonan - cum altfel? cu problemele revistelor literare române ti, în genere). În România, reviste mor, reviste se nasc, tot pentru a muri, la vârste nefiresc i suspect de fragede. Au "organisme" debile - sau, poate, trebuiau avortate, înainte de a se na te? Oricum ar sta lucrurile, revista SALONUL LITERAR (pe care nu doar o conduce i, ci **îi sufla i oxigen direct în pl mâni** - c ci o scoate i cu propriul dvs. salariu, i face i toat munca de apari ie) - supravie uie te, de i a fost supus la un cutremur de 9 g rade pe scara Richter.

De ce sunt (i voi r mâne) legat de revista SALONUL LITERAR ? a - Este prima revist vrâncean (central , s zicem) care a acordat, cu nobil generozitate, pagin special micilor poe i de la CONTRAATAC, revista pe care o îndrum i conduc. b- Este prima revist vrâncean care, prin regretatul CORNELIU FOTEA, mi -a solicitat, cu pre uire i insisten , colaborarea, începând cu anul 1998. REVISTA V, de atunci, nu m-a v zut...

Meritul regretatului CORNELIU FOTEA a fost (cel pu in a a tiu i înregistrez eu) c a adunat, cu r bdare de bijutier, în jurul SALONULUI, tot ce era mai valoros i puternic -expresiv, în cultura vrâncean . Cine cite te, azi, numele colaboratorilor din anii 1998-1999, observ lesne c ace tia sunt, i în **actuala** conforma ie cultural a jude ului - "aurul" cultural al Vrancei. Aproape f r excep ie.

Apoi, a urmat **SEISMUL**. Iar dvs., domnule profesor, a i avut meritul, **incontestabil i excep ional**, de a salva revista SALONUL LITERAR. Din p cate, prea mul i colaboratori au "zburat"...Nu doresc s coment m cine, de ce i unde - nu doresc asta, din motive, s le zicem, mai curând **estetice** - decât **etice**...Pentru ca elevii, profesorii, oamenii de cultur din Adjud, s nu uite istoria "revuistic " vrâncean postdecembrist - v rug m s ne relata i dvs., domnule profesor, am nuntele **SEISMULUI** - a a cum l-a i perceput i asistat atunci. Deci, **face i istorie, lumina i o pagin "trist i-ncâlcit " a istoriei literare vrâncene**, stimat domnule profesor U URELU. "Sine ira et studio"[pentru elevii no tri:"F r ur i p rtinire"].

C.I.U.: "Sine ira et studio"...U or de zis...Dar când ai fost în mijlocul evenimentelor, este foarte greu s î i revii, s ui i, s ier i. Poate ar trebui amintite începuturile...În 1998, un grup de entuzia ti (eu, Ion Panait, Corneliu Fotea) au considerat c Vrancea merit o revist cultural . Pentru c nu erau definitivat actele Ligii Scriitorilor, am pus, la dispozi ia revistei, Funda ia Social-Cultural "Miori a". Sub protec ia funda iei mele, SALONUL LITERAR a ap rut în legalitate. Fondatorii au stabilit s nu fie un redactor ef, ci doar responsabili de num r. Dup 2-3 numere(trei luni), îns - ne-am trezit c prietenul Corneliu Fotea s-a autointitulat "redactor ef", iar dup alte 2-3 luni, ne-am "îmbog it" i cu un director... Ne-am sup rat, am apelat la respectarea cuvântului dat, dar, fiind în pericol existen a "copilului nostru nepre uit"(SALONUL LITERAR), am acceptat compromisul. Vreo jum tate de an dup întâmplare, revista a mers foarte bine - apoi, datorit " efului" nostru, nimeni n-a mai fost consultat în leg tur cu materialele publicate - i revista s-a diluat u or. În 2001, dup venirea PSD-ului la putere, s-a interzis finan area revistei de la Cul tur . Din motive politice, bineîn eles. S-au fina at, îns , alte dou publica ii, de i SALONUL era cea mai veche. Dar cele dou noi reviste aveau în fruntea colegiului redac ional indivizi politici de notorietate...nedorit de nici un om din lumea civilizat . Din nenorocire, a a-zi ii "apolitici" sau iubitori ai SALONULUI (cât timp ap rea...)au fugit în tab ra cealalt , "ca tot românul impar ial"...Motive "întemeiate" financiar? Cine tie?! M-am v zut astfel obligat, ca director al Funda iei "Miori a", sub patronajul c reia a ap rut SALONUL - s r mân, pân la sfâr it, pe vaporul care se scufunda...Nu puteam asista pasiv la moartea acestui "copil teribil", SALONUL LITERAR - a a c am g sit cea mai riscant i grea (pentru mine) solu ie: salvarea revistei cu bani din salariul meu de profesor. Astfel, de la sfâr itul lui 2001, revista a început s apar sub conducerea mea, având i colaboratori de excep ie, ca Nicolae Breban sau Maria Racioppi(Italia). Prestigiul SALONULUI a crescut, fiind acum permanent în aten ia "revuisticii" române ti.

A.B.: Interesant. Despre regretatul Fotea nu tiam, cu "autonumirea"...de, Adjudul nu-i în epicentrul seismic...din p cate, sau, cine tie, din fericire...Dar Corneliu Fotea, oricum, are meritele lui, în adunarea "saloni tilor". i-apoi, "despre cei mor i, numai bine, nu", domnule profesor?

C.I.U.: Chiar a a! Să trecem peste asta...

A.B.: Să trecem - pentru că revista SALONUL LITERAR, chiar în tirajul actual, respiră. EXISTĂ! Ba, mai mult, continuă să aibă valoare culturală incontestabilă - pe care și-o crește, treptat - dar neîncetat și tenace. Țiu bine că entuziasmul meu nu este împiedicat de mulți autentici oameni de cultură vrânceni - dar, chiar dacă sunt subiectiv, motivele mele sunt expuse de la începutul interviului de față. Eu am asistat, neputincios, în ultimii ani, la decesul tragic al celui puțin de publicat al valoroasei spirituale, la care colaborez cu tot sufletul: CREZUL NOSTRU - Bănuiești SCARA-București. Numai supraviețuitorii de naufragii Țiu să preia viața. Revin. Sunteți primul (și, deocamdată, singurul) conducător de revistă focalizat - "central", și -i zicem - care a rezervat pagină specială elevilor talentați, de la Adjude - în speță, cenaclii tilor revistei CONTRAATAC, a Grupului Școlar Agricol -Adjude. De ce ați făcut acest gest?

C.I.U.: Este grav că sunt printre puținii conducători de reviste care acordă sprijin elevilor talentați, în general - celor din Adjude, în special. De ce o face? Conștientizând că, dacă nu tot își vor deveni scriitori, în schimb vor avea o cultură generală bogată, vor fi sensibili și - cine știe? - dintre ei va apărea, măcar unul, spre literatură mare. Iar de Adjude sunt legat puternic, pentru că, în acest oraș, am avut elevi de excepție - și, tot în Adjude, s-au născut copiii mei.

A.B.: Dumneavoastră și cu mine tim ce înseamnă embargoul pus de "efi" (din diverse ierarhii), asupra unei reviste, pe care ați amănă scut-o (sau renunțat-o - cazul dvs.). Credeți că, în actualul climat cultural al Vrancei și României, revistele până acum prigonite - vor mai fi, în viitorul apropiat, tot atât de strălucite? Avem șansa de a prelunge supraviețuirea - "mutatis mutandis"! - a SALONULUI, la Focani, respectiv a CONTRAATAC-ului, la Adjude?

C.I.U.: Din ce se vede până acum, mi se pare că schimbarea pe care o așteptam la alături nu s-a produs. Vechii guvernatori și învestiții de afaceri murdare, iar banii străni din impozitele cetățenilor se îndreaptă, din pricina celor "vechi", meninți în funcție de decizie, spre o anumită cultură, cea roșie, de partid. Și-l știm, totuși, măcar vreo 6 luni, pe noii conducători - după aceea vom critica. Vom vedea - câte ceva am înțeles - după cele câteva luni, dacă revistele noastre vor fi iar strălucite și disprețuite...pentru că ne-am permis un colectiv redacțional format din politicieni din fruntea judeului. Orice ar fi, revistele noastre vor dăinui mult mai mult decât persoanele sinistre, care nu reprezintă nimic pentru jude, pentru oraș...

A.B.: Să așteptăm - că tot n-avem ceva mai bun de făcut...

C.I.U.: De făcut avem noi multe...

A.B.: ...dar n-avem încotro. Așa-i. Spuneți-mi, vă rog, considerați că este un lucru nepotrivit, împotriva mersului vremii - nefolositor, ori de-a dreptul condamnat, ca o revistă culturală, în anul de grație 2005, să aibă 1-2 pagini **religioase creștine**? Credeți că SALONULUI i-ar prinde rău o astfel de pagină? Fie și numai pentru a stopa turbata ofensivă a complexului fenomen (mi pare rău...), anticreștin(ă) și antispiritual(ă), cunoscut(ă) sub numele de NEW AGE - cel mai groaznic coruptor și distrugător al personalității tinerilor (din România și din lume!).

C.I.U.: Am considerat, întotdeauna, că religia are efecte benefice asupra noastră - și, tocmai de aceea, în cărțile mele, am încercat să propovăduiesc ideile creștine. Orice individ, cât de rău ar fi el genetic, atunci când are o minimă cultură religioasă și când face semnul crucii, devine alt om, un om bun, chiar un altruist, de multe ori. Orice om are în el o lumină, pe care doar prin religie o pune în evidență. Tocmai de aceea, am dorit și doresc o rubrică de religie, în SALONUL LITERAR. Din păcate, n-am găsit persoana care trebuie. Poate Dumnezeu, prin întrebarea dvs. și prin preoții sau călugări (călugări ele) pe care-i cunoașteți, va face să se nască această pagină creștină...

A.B.: Să vedem ce se poate face - și, dacă Dumnezeu va voi, se va și împlini. Deja, demersuri s-au făcut. Aștept decizia prin faptă-text. Altfel, acum, Țiu că munca de editare a SALONULUI va absorbi aproape toată energia - dar cred că n-ați abandonat scrisul de critică. Spuneți-mi câteva cuvinte, vă rog, despre proiectele dvs., în această direcție.

C.I.U.: Sunt în situația îngrozitoare de a recunoaște, în fața dvs. și a elevilor, că, iată, au trecut patru ani de la apariția ultimei mele cărți. Din 2001, mă ocup doar de SALONUL LITERAR, care-mi ia tot timpul și toți banii. Și aceasta pentru că am lucrat revista pe la diferite ateliere tipografice, în care oamenii voiau doar bani mulți, iar onoarea lor era...puțin...Din această cauză, fiecare număr al SALONULUI LITERAR este, pentru mine, un calvar, care durează numai prin tipografie, 2-3 luni. De aceea ezarea materialului din dischetele mele ar putea să se facă în câteva ore, cel mult jumătate de zi. Doar atât - iar ei îmi distrug și năvălesc luni și luni...Când va deveni românul și om de onoare? Iată ce-ar mai trebui învățat de elevii noștri: respectarea cuvântului dat. În această primă vară, înșurubată, cu

toate necazurile și lipsa timpului, voi publica un volum de povestiri, intitulat *La conacul dintre vii*. Sper să găsiți o tipografie serioasă.

A.B.: Să fie...Domnule profesor, pentru că am avut dovada palpabilă a preuirii pe care o acordați muncii tinerilor creatori, de la mica revistă CONTRAATAC, vă rog mult să le adresați acestora, în finalul discuției noastre, câteva cuvinte încurajatoare. Au mare nevoie de încurajări – iar dvs., ca merituos dascăl-profesor, care ați activat și la Adjud, și la Liceul nr. 5, cu profil agricol, din Focani – știți bine cât de nevoie au ei să afle cine sunt și care le sunt, cu adevărat, puterile... – pentru a nu dispera, ulterior, claca, în fața unei vieți sociale tot mai complicate și necrutătoare. Îmi sper că paginile SALONULUI să fie deschise acestor elevi din “provincia provinciei” (ca un fel de premiere a celor mai merituosi dintre ei) și de-acum înainte.

C.I.U.: Elevii dvs., așa cum i-am cunoscut eu, din creațiile lor, nu sunt cu nimic mai prejos decât cei de la alte licee. Și asta pentru că au avut șansa de a avea un mare profesor de Limba română. V-a ruga să nu țiați ce-am scris, pentru că elevii trebuie să cunoască adevărul – și nu ceea ce le spune un director în necunoștință de cauză sau vreun coleg invidios. A avea un profesor cu preocupări literare și cu dragoste pentru meserie este un caz rarissim, în zilele noastre. Tocmai de aceea, dați-mi voie să îndemn elevii să aprofundeze tărâmul acesta atât de lunecos, care se numește LITERATURA. Totodată, știind că mentorul lor, care sunteți dvs., profesorul și scriitorul Adrian Botez. Într-o zi, vor vedea și acești copii că eforturile lor n-au fost zadarnice, că literatura dă și satisfacții, de mare intensitate. Nu satisfacții materiale – dar poate vor veni și acelea. Oricum, tinerii trebuie să știe, încă de acum, că viața a-î o luptă, și că înving doar printr-o mare seriozitate – care seriozitate, s-o recunoaștem, lipsește multora dintre cei care umblă după succese facile. A spune chiar că am încredere mai ales în cei care s-au confruntat cu mari lipsuri, cu elevii de la liceele sărace. Aceștia iau viața în piept, cu toate greutățile ei, și ajung pe trepte superioare ale ierarhiei sociale. Să aibă încredere în profesie, credință în Dumnezeu – și vor reuși.

A.B.: Vă mulțumesc cu reverență, domnule profesor CULI ION UURELU – și să dorim SALONULUI LITERAR(și, dacă se poate, și modestului CONTRAATAC) o viață mai lungă decât viața noastră! Revistele să fie specia, care să supraviețuiască indivizilor! Dar, prin supraviețuirea speciei, poate “nu vor muri de tot” nici indivizii...

A întrebat și consemnat: prof. dr. **Adrian Botez**

cuvânt duhovnicesc de diminea

AST ZI: **DESPRE PĂCAT**

“Păcatele tinereților mele și ale neamului meu nu le pomeni, Doamne!”(Ps., 24,7)

I-Originea, realitatea și universalitatea păcatului. Dumnezeu a făcut pe om după chipul său (Fac. 127), cu misiunea de a realiza, cu ajutorul harului său, asemănarea tot mai mare cu Sine. De aceea, El n-a făcut pe om fiind automat, ci liber și a stabilit pentru protopărinte condiții de viață fericite, în care să-și poată realiza, fără greutate, misiunea. Pentru dezvoltarea puterilor fizice, i-a dat omului munca și paza raiului (Fac., 7, 15), iar pentru activarea și dezvoltarea puterilor spirituale și limbajului, i-a dat prilejul să observe și să pună nume animalelor și tuturor vieuitoarelor, precum și fenomenelor (Fac., 19), a pus bazele societății sociale orânduind căsătoria și înmulțirea și i-a făcut stăpân peste pământ și cele ale pământului (Fac., 28). Pentru întărirea puterii lui morale, statornicirea și creșterea lui în bine, Dumnezeu a dat omului poruncă să nu guste din pomul cunoștinței binelui și răului. Păzirea de bună voie a poruncii trebuia să ducă pe om la conștiință deplină a demnității sale excepționale și a înaltelor puteri și valori spirituale pe care le posedă, precum și la înțelegerea și recunoașterea că ultimul lui suport este în Creatorul absolut, nu în creatură, ferindu-l astfel de mândria prin care căzu Lucifer și ceata lui.(1) Prin urmare, starea primordială în care se afla omul, până la căderea în păcat, era o stare de perfecțiune incipientă, rezultat din conlucrarea harului lui Dumnezeu cu puterile naturale ale omului.

Nu ținem că ar mas omul în starea primordială. Ținem însă că n-a apucat să se consolideze în ascultarea lui Dumnezeu și să progreseze în cunoașterea Lui – pentru că, în acest caz, căderea nu s-ar mai fi produs cu atât ușurință, sau nu s-ar fi produs deloc. A ezându-l în răi, Dumnezeu i-a poruncit lui Adam să mănânce din tot pomii din rai, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânce, căci în care va mânca, va muri negrit (Fac., 2-16-17). Dar de ce l-a interzis Dumnezeu să mănânce din pomul cunoștinței binelui și răului, și de ce gustând, va muri? La această întrebare, Sf. Maxim Marturisitorul răspunde, spunând: “Poate că Dumnezeu a interzis omului cunoașterea binelui și răului, amânând pentru o vreme împlinirea de ea, pentru că, mai întâi, precum era drept,

cunoscându- i omul cauza sa prin comuniunea cu ea în har i prin această comuniune pref când nemurirea dat lui după har, în nep timire i neschimbabilitate, ca unul ce a devenit deja Dumnezeu, prin îndumnezeire – s privească cu Dumnezeu f r s se vată me i cu totul liber f pturile lui Dumnezeu i s primească cuno tin a lui cu Dumnezeu, dar nu ca om, având după har, în chip în elept, această cuno tin a lucrurilor ca Dumnezeu, datorit prefacerii min ii i sim irii lui, prin îndumnezeire.”(2)

Sf. Vasile cel Mare afirm c , prin această, Dumnezeu voia ca omul s se înt rească el însu i în bine, prin propria-i conlucrare cu harul S u. Protop rin ii neamului omenesc, îns , n-au r mas în starea de comuniune cu Dumnezeu, ci, c lcând voia Lui, au c zut în p cat(Fac., 3, 1 -6). Iat , deci, c originea p catului(inclusiv a celui str mo esc) st în voina liber a omului, care s-a întors de la Dumnezeu spre lumea sensibil (cunoscut prin sim uri), prin c lcarea poruncii date pentru înt rirea voin ei în nevinov ie i nestrictiune, pe drumul de s vâr irii i îndumnezeirii.(3) “Omul trebuia s fie încercat mai întâi, c ci cel neispitit i neîncercat nu este vrednic de nimic”(În elepciunea lui Sirah, 34, 10). Sf.Vasile cel Mare spune c omul a c zut din impruden i din lenea de a face un effort de a- i folosi libertatea. De altfel, i libertatea, ca semn al puterii spirituale, nu este numai un dar,, ci i un rezultat al efortului. Omul a refuzat acest effort de la început i a c zut în robia pl cerii u oare a sim urilor. C derea primilor oameni a constat(formal) într-un act de neascultare fa de Dumnezeu. Prin acest act, ei s-au rupt interior de Dumnezeu, crezând c prin această i afirm libertate, autonomia. De fapt, acest act a fost începutul închiderii egoiste a omului în sine. Prin această, a devenit sclavul s u propriu. Or, omul este liber, în mod real, numai dac este liber i de sine pentru al ii, dac este liber pentru Dumnezeu, care este sursa libert ii, întrucât este sursa iubirii.

II-Ce este p catul? A adar, p catul(dup cum ne înva i Sf.Biserica) este c lcarea, cu voie liber , prin gând, cuvânt sau fapt , a voii lui Dumnezeu, a Legii dumnezeie ti(5), cum citim în Sf.Scriptur : “Oricine f ptuie te p catul, s vâr e te c lcarea legii, c ci p catul este c lcarea legii.”(I -Ioan, 3, 4). Precum s-a ar tat mai sus, p catul nu ine de firea noastră , ci s-a ivit prin întrebuinta rea a voii libere cu care ne -a înzestrat Dumnezeu.

Prin taina Sf. Botez, noi sc p m de p catul str mo esc, dar urm rile p catului, o aplecare spre p cat – a r mas. Îns aceste urm ri nu ne fac de-a gata p c to i, ci devenim cu adev rat p c to i numai după ce facem fapta p catului, cu tiina i cu voina(6). Acesta este p catul personal, care are o z mislire intern , ce se pl m de te în fiina noastră , de care nimeni nu este scutit, numit i p catul venal, care se iart prin rug ciunea zilnic i m rturisire. “Dac zicem c noi nu avem p cat, pe noi în ine ne am gim i adev rul nu este întru noi. Dac ne m rturisim p catele, credincios este El i drept ca s ne ier te p catele i s ne cur ească de toat nedreptatea”(I -Ioan, 1, 8-9).

III-Izvorul p catului. El se na te, pe de o parte, prin poftele inimii noastre dezordonate i se manifest ca o aciune indefinit , întrune tiin , ca r spus la pl cerea necesit ilo r noastre organice, sau a lucrurilor înconjur toare, sau a oamenilor cu care venim în contact, la care se adaug p i îndemnurile t inuite ale diavolului. Inima este foarte în el toare i nespuse de rea – Cine poate s o cunoască ? – se pline te profe ia lui Isaia, care zice:”Cu auzul ve i auzi, dar nu ve i în elege, cu privirea ve i privi, dar nu ve i vedea. C ci **inima** acestui popor s-a împietrit i urechile lor greu aud i ochii lor s-au închis, ca nu cumva cu ochii s vad i cu urechile s aud i cu inima s în eleag i s - i revin i Eu s -i vindec”(Matei, 13, 14-15 ; Isaia 6, 9-10; Fap. Ap. 28, 26-27). Iar pe de alt parte se adresează **sim irii**, adic **con tiin ei** care le judecă , le apreciaz , în conformitate cu legile morale, după care omul se c lize te i astfel hot r te în ce m sur trebuie satisf cute i în ce m sur nu. Dac **mintea** este luminat i îndestulat cu poruncile lui Dumnezeu, aflat în fiina naturii omene ti i în descoperirile Scripturii, ea va putea u or desp r i binele de r u i va permite inimii numai ceea ce este legal i bun, potrivit cu situa ia, locul, timpul i urm rile apropiate i ndep rtate. Dac **ra iunea** (sau **con tiin a**) este întunecat i robit de alte patimi vechi, în care i-a g sit pl cerea de nenum rate ori, ea va asculta i acum de dulcele riile poftelor ca de o lege a p catului depozitat în adâncul inimii.”Ra iunea cea v t mat , înstr inându -se de menirea ei, dac nu se folose te bine de armele sale, ea întoarce sabia i zestrea ei, date de Dumnezeu spre bine, asupra ei îns i, i folose te totul în r u, spre pierzarea tuturor celor ce le folosesc r u”(7).

Mântuitorul ne înva c “Împ r ia cerurilor trebuie s fie ctitorit întâi în noi, în sufletul nostru”. Cum? Prin extirparea r d cinii p catului, ceea ce nu e u or, fiindc omul cel vechi greu cedează . “Omul cel vechi nu moare u or. Sau poate nu are o singur moarte”(8). Ce pervers este p catul! i ce m ti î i poate pune uneori!(9) P catul este un factor permanent de dezagregare; el aduce nelini te, am r ciune, întristare. Prin repetarea lui se sl be te, sau chiar se frânge frâna moral , menit s -l st vilească . De armonie i pace l untrici nici nu poate fi vorba. Locul lor l-au luat dezgustul i disperarea. Se produce o dezbinare, o ruptur în eul nostru suflet esc. “P catul e lepra sufletului omenesc”(10). Omul st pânit de p cat este desp r it de Dumnezeu i nu -l vede, întocmai cum nu vedem soarele, când norii îl acoper dinaintea ochilor no tri. O pr pastie de netrecut desparte pe omul “z mislit întruf r deleg e”, cum spune David(Ps., 50, 6), de Dumnezeu, Tat l i Creatorul s u. (11)P catul întunec chipul lui Dumnezeu în om i stric , pân la desfiinare, asemenea pe care este chemat s-o împlinească fiecare(12):Nimic nu pricinuiete

depărtarea lui Dumnezeu și pedepsirea omului credincios, cum o face cârtirea – pe catul; nici nu duce a a u or la p c tuire ca z p ceala i vorba mult (13) – pricinuite de depărtarea de Dumnezeu:”Doamne, f r Tine totul e p cat i mizerie în gândul i fapta mea”(14) – omul bolnav suflete te – p c tos – se degradează , î i pierde ra ionamentul, nu mai e st pân pe trup, se poart ca animalul, precum zice psalmist ul:”s-a al turat dobitoacelor f r minte i s-a asem nat lor”(Ps.48, 21).

IV-Ispita - izvor al p catului. Relele stau în sufletele-inimile prih nite, din care ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrân ri, furti aguri, m rturii mincinoase, hule etc. “Acestea spurc pe om”(Matei 15, 19-20). Cu alte cuvinte, exist în noi înclin ri spre p cat; este firea noastr sl b it de p catul str mo esc, de care se love te încercarea f pturii binelui. Dar mai exist i un alt factor foarte important care duce la p cat – **ispita**. Ea treze te pofta spre a dobândi ceva prin c lcarea legii morale. Ispita înf i eaz , în locul binelui adev rat, un bine în el tor i pierzarea de suflete. Se spune într-o str veche legend c Virtutea, care era cunoscut numai unor locuitori dintr -un col dep rtat de lume, s-a dus s se arate locuitorilor dintr-un ora mare, îmbr cat într-o preafrumoas mantie din flori. Când au v zut-o, P catele s-au coalizat i au alungat-o înafară cet ii. Peste noapte, Virtutea s-a a ezat sub un palmier i a adormit. În acest timp, au venit F r delegile i i -au furat Virtu ii mantia cea frumoas . De atunci, se zice c ispitele se îmbrac în mantaua cea frumoas a Virtu ii, i ne îndeamn s le urm m – la fapte care numai în aparen sunt bune, iar în realitate sunt rele. Aadar, ispita, care îndeamn la p cat, treze te pofta pl cerilor în el toare, r stoarn ordinea moral fireasc , ea se apropie mios de noi, ca s ne determine s într m în ac iune, f r s întredem c această dulce aparent se va preface în venin aduc tor de moarte(15).

Sf.Scriptur ne înva c ispita nu vine la întâmplare, c fiecare “este ispitit, când este tras i momit de îns i pofta sa. Dup aceea, pofta când a z mislit, na te p cat, iar p catul odat s vâr it, aduce moartea”(Iacob 1, 14 -15). În acord cu Sf. Scriptur , Sf. P rin i ne înva acela i lucru...Ei ne descoper cum mintea noastr este cel dintâi teatru de r zboi, între noi i ispite. Ai învins ispita în minte? – ai rupt r d cina p catului în tine. Ai fost biruit? – S-a cuib rit p catul în mintea ta? – el î i va întinde r d cinile în inima ta, va pune st pânire pe fiin a ta, î necând tot ce este bun în tine, cum e înecat firul de grâu, c zut între spini. De aceea, nu e îndemn mai st ruitor în cuvintele sfin ilor tr itori de via duhovniceasc , precum acela al p zirii gândurilor. Este cunoscut r spusul Sf. Antonie cel Mare c tre un ucenic, ce se plângea c nu se poate mântui din pricina gândurilor. Sfântul le asem na cu p s rile care nu pot fi oprite din zborul lor, dar pot fi oprite s nu - i fac cuib pe capul lui, sau s -l murd reasc . A a st m i cu gândurile – poarta de intrare a ispitelor i p catelor în om: nu le po i opri s se abat asupra min ii tale, dar negre it le po i opri s se cuib reasc în mintea ta i s te spurce(16). Dar nu numai din untrul nostru poate izvorî ispita, ci i dinafar , adic de la lumea ce ne înconjoar i de la diavol. Îns cea dinafar are mult mai pu in for de influen asupra noastr . O pioas gânditoare exclamă:”Ce mare deosebire este între ispita venit prin al ii(de la lume, dinafar) i cea n scut în mine! Ce u oar este lupta cu prima, în compara ie cu aceasta din urm !”(17)”Cu cât e mai u or de a p c tui cu gândul-mintea, decât cu lucrul, cu atât e mai greu r zboiul cu gândurile, decât cel cu lucrurile!”(18). Lucrurile sunt afar din minte, dar ideile sunt în untru. De aceea ne îndeamn Sf. P rin i “s nu întrebui ezi r u ideile-gândurile, ca s nu fii silit s întrebui ezi r u i lucrurile. C ci de nu va p c tui cineva cu mintea, nu va p c tui nici cu lucrurile”(19).

V-Felurile p catelor i urm rile lor. Conform înv turii Sfintei noastre Biserici, p catele pot fi:

1-Deosebit de grele – numite i p cate împotriva Duhului Sfânt: îndreptate împotriva celor 3 virtu i teologice: credin a, n dejdea i dragostea – i care izvor sc din împotrivirea cre tinului la harurile sfin itoare i înnoitoare, pe care Duhul Sfânt voie te s le reverse asupra sufletului s u. De ele sufer cre tinul care: **a- t g duie te adev rul adevrit al înv turii cre tine, adev rul de credin ; b - cel ce se încrede cu nesocotin în bun tatea lui Dumnezeu, sau î i pierde încrederea în îndurarea lui Dumnezeu; c -cel ce pizmuie te harurile cu care Dumnezeu l-a învrednicit pe aproapele i cel ce nu se c ie te pân la moarte.**

Despre p catele împotriva Duhului Sfânt, Mântuitorul Iisus Hri stos ne atrage aten ia:”Celui ce va zice cuvânt împotriva Fiului Omului se va ierta lui; dar celui ce va zice împotriva Duhului Sfânt, nu se va ierta lui nici în veacul acesta, nici în cel ce va s fie”(Matei 12, 32). Este cuprins aici cel cu totul înr it, care ocole te c in a i nu vrea s - i cear iertare de la Dumnezeu, nici în ceasul de pe urm al vie ii sale p mântie ti.

2- P cate capitele – numite a a pentru c acestea sunt r d cina celor mai multe p cate. Ele sunt în num r de 7 i anume: MÂNDRIA, IUBIREA DE ARGINT, DESFRÂNAREA, PIZMA, L COMIA, MÂNIA i LENEA. Aceste p cate lovesc greu în dragostea fa de Dumnezeu i de oameni.

3-P cate strig toare la cer – acestea sunt: UCIDEREA, s vâr it cu tiin i voie liber ; SODOMIA(desfrâul împotriva firii); ASUPRIREA V DUVELOR, ORFANILOR I A CELOR LIPSI I; OPRIREA PL II LUCR TORILOR, sau EXPLOATAREA MUNCII LOR; SPECULA; NECINSTIREA P RIN ILOR.

Prin s vârirea unor asemenea p cate, legea iubirii semenilor se calc atât de greu, încât ea strigă la Dumnezeu, cerând s -i pedepsească, înc din via a aceasta, pe cei ce o disprețuiesc i o calc (20), c ci acestea se fac din rea-voin . Mitropolitul Antim Ivireanul afirm c p catele f cute din neputin i ne tiin se iart , dar nu se iart p catele f cute din rea-voin . Iar p rintele Teofil de la Mânstirea Sâmbăta de Sus, întrebât fiind despre p catele grele, a r spuns:”P catul cel mai mare e p catul pe care -l ai; Sf. Antonie, în Proloage, spune c un vultur, chiar dac este prins în curs doar numai de o ghear , tot prins este. A a c nu trebuie s ne întrebăm care p cat este mai mare, ci s avem conștiința c **orice p cat care ne st până te este sau poate fi <<cel mai mare>>, cât vreme ne st până te**”(21).

VI-P catele uoare i capcanele lor. Sunt i unele p cate mai uoare - numite a a pentru c acestea slăbesc, dar nu nimicesc cu totul legea noastră cu Dumnezeu. Dar i ele, dac nu sunt terse la timp, prin pocin , pot duce la p cate grele(22). Nici ele nu pot fi lipsite de pedeaps :”c ci de vreme ce pentru cuvintele cele f r de folos i de arte vei avea s dai seama” – se întreab p rintele Agapie Critceanul – “cum socoteți s se teargă alele tale cele multe i nenumărate, f r nici o mustrare i osând ? Cel ce nu bag de seam răpa mic , de grabă cade i în cea mare. Pentru un cui pierzi o potcoav , i pentru acest pu în fier, pierzi un cal de mare pre ...Palatele cele mari i zidurile care se stric , întâi cade o piatr mic i se deschide într -un loc peretele, dup aceea, pu în câte pu în, se pr bulesc...Oare nu sunt boabele de nisip uoare i prea mici, dar dac umpli corabia cu nisip, se scufund . Au nu sunt picăturile de ap uoare i foarte mici? Ci împreunate, multe i nenumărate, fac un râu mare i înfricoat, care risipește mari ziduri i dezdăcinează copacii nebirui i. Sf.Grigore Cuvântorul de Dumnezeu zice c ”uneori este primejdia mai mare s cad cineva în mici p cate, decât în cele mari, fiindc , cu cât mai vârtos se cunoaște cea -greă- f r delege, cu atât mai cu nevoia se îndreapt t ”. Iar cel mic, cu cât mai mult îl faci f r mustrare, cu atât mai mult te afli într-o mare pieire. A adar, p catele cele mici fac sufletului mare pagub , care tulbur pacea conștiinței, stinge fierbin eala dragostei, împuinează osândia i dorința, mic o rează evlavia petrecerii duhovnicești i în urma acestora, stau oarecum împotriva Duhului Sfânt i împiedic lucrarea Lui asupra noastră (23).

VII-Ce ipostază mai poate lăsa p catul. Grele sau uoare, p catele sunt, totu i, “realități împovărate”, care fie c i i au izvorul înuntrul nostru, sau înafara noastră - ne însoțesc pretutindeni, mai ales c au pricini care în de slăbiciunea noastră . Nu întâmplător spune Sf. Marcu Ascetul:”înaintea a tot p catul merg 3 uria i care sunt: NE TIIN A, UITAREA i NEPĂRAREA”. (22) Iar episcopul Ilie Miniat, f r a da numele unor p cate, afirm c pentru 4 feluri de p cate vom da socoteală , în fa a Supremei Judec ii: 1 -pentru p catele pe care le-am f cut noi în ine; 2- pentru cele pe care le-am prilejuit, de le-au f cut al ii; 3- pentru faptele bune pe care nu le-am f cut – i 4- pentru faptele bune pe care n-am lăsat pe altul s le fac . (25) Orice p cat are un duh al s u, cumj minunat spune Sf.Efrem Sirul, în rugăciunea sa”Doamne i St pânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire i al grăirii în deert nu mi-l da mie...”(26) De ce cere el aceasta? Pentru c duhul p catului “se strecoară în inima omului, ca s -l scoată din comuniunea cu Iisus”(27).

Noi trebuie s avem totu i o perspectivă biblică i patristică real . Nu c , gata, “eu îs cel mai mare p c tos!” – ne îndeamnă p rintele Teofil – i adaug :”P i cel mai mare p c tos numai unul din lumea asta poate fi...Dacă unul e cel mai mare p c tos, al doilea nu mai poate fi cel mai mare p c tos, matematic vorbind. Acuma sigur c nu te lauzi c tu ești cel sfânt”(27). Pe de altă parte, ne tiind cine e mai p c tos i cunoscând f r delegile noastre, ne îndreptătește s ne numim – precum Sf.Apostol Pavel, “cel dintâi dintre p c to i”. “E mândrie s crezi c nu ești s nu fii p c tos. “(Timotei I, 1, 15)”. Eu pot doar s vreau s nu mai p c tuiesc”, afirm o gânditoare, Gena Geamănu; “s m rog pentru asta, s m lupt cu p catul. Dar p catul este aproape întreaga mea ființă are în lume, pân nu voi muri definitiv, pentru a m naște din duh. Dar ce lung e moartea, când e lung p catul!”(28) De aceea, ar trebui s ne fie fric de p cat, c ci dac ne e fric de p cat, ocolim pricinile p catului, i dac nu ocolim pricinile p catului, ajungem în întinare i nu numai în întinare, ci ajungem în deprindere p c toase, ajungem la patimi(...)la obsesii, la lucruri de care nu mai putem scăpa uor, i poate c nici nu mai putem scăpa, de multe ori, mai ales dac îmb trānesc relele, odat cu noi”(30).

VIII- Ce este de f cut? “Pentru numele T u, Doamne, u urează -mi p catul, c mult este!”(Ps., 24, 11)

Iată , mai întâi avem nevoie s ne trezim la realitate, s cunoaștem i s recunoaștem c suntem în p cat – s cunoaștem p catul. Ce înseamnă a cunoaște p catul? Înseamnă a-i da seama, cu mintea ta în eleg toare, de cauza p catului, de împrejurările în care ai căzut în p cat, de mijloacele care te -au ispitit la c dere, ce-ai f cut ca s împiedici c derea, unde ai fost slab. Toate acestea i i vor fi de folos, atunci când diavolul i ispită se vor năpusti din nou asupra ta(31), iar pe de altă parte, cunoașterea, i, în același timp, recunoașterea p catului ajută la curățare i îndreptare. Credinciosul e hotărât s se îndrepte, se teme s nu -i rămān vreo greșală necunoscut , el chiar apelează la Dumnezeu - după cuvântul Sf.Efrem Sirul – pentru a fi ajutat s coboare în adâncul sufletului s u, pân în c mările cele mai ascunse, în care s-ar mai putea ascunde vreo greșală , pe care e gata s -o mrturisească i s n-o mai repete; i s nu fie cumva printre cei care nu tiu sau nu vor s tie c fac greșeli(32). Odat ajuns i aici, mai este doar un pas pân la vindecare, pân la curățare deplin - i chiar desvârșire. Acest pas îl reprezintă **pocin a**, care,

după același Sf. Efreim Sirul, “este pom al vieții, care îți dă viață și celor care au murit cu păcatele, îi înviază”. (33) Dar aceasta nu este foarte ușor. Numai cu o nevoie nevădită, stăruitoare, cel care zădărește pe povârnișul păcatelor, poate “se dezbrăca de viața de mai înainte și se nevoiască în duhul cugetului lor” (Efeseni, 3, 22-23; Galateni, 3, 9) – și, astfel, cu suflul primenit de întinărirea păcatului, fiecare creștin devine arhitectul propriei sale vieți noi” (34).

IX-Concluzii. “Fericiți cei care vor să-și ierte fărâșele păcatelor și să-și acopere” (Ps., 31-1)

Aadar, în concluzie, este necesar a ne cunoaște bine pe noi înșine, a ne vedea înimă și suflul cu toată grija, să ne spălăm păcatele cu lacrimile pocăinței, să ne înmiresmăm cu mireasma postului și a rugăciunii, în elegând că “a fi curățat, a trăi frumos, a stăruia în rugăciune, a ne spovedi păcatele, a înceta de a le mai săvârși, a depune eforturi, a spune NU! ispitelor de toate felurile – reprezintă bucuria adevăratei împliniri” (35).

“Nu voi judeca pe cei care au greșit, zice Domnul – ci pe cei care nu s-au pocăit” (36)

INDICE BIBLIOGRAFIC

- Biblia* sau *Sfânta Scriptură*, Ediția jubiliară a Sfântului Sinod al B.O.R., Buc., 2001 (pt. textele biblice citate).
- 1-*Îndrumări misionare*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., Buc., 1986, p. 230.
- 2-Sf. Maxim Marturisitorul, *Răspunsuri la întrebări*, Filocalia, vol.III, p. 12.
- 3-*Îndrumări misionare*, p. 231.
- 4-Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Ed. Inst. Biblic și de Misiune al B.O.R., Buc., 1978, pp. 467-468.
- 5-*Carte de Învățătură Creștină Ortodoxă*, Buc., 1978, p. 187.
- 6-Ieromonah Nicodim Sachelarie, *Pravila Bisericească*, ed. a III-a, Ed. Episcopiei Buzăului, 1999, p. 231.
- 7-Sf. Grigorie de Nyssa, *Scrisori*, apud *Pravila Bisericească*, pp. 232-233.
- 8-Gena Geamănu, *Spovedanie neterminată*, Ed. Bizantină, Buc., 2004, p. 274.
- 9-Idem, p. 276.
- 10-Pr. Dr. Gheorghe Lișiu, *Meditație la Psalmul 50*, Întreprinderile Eparhiale Ortodoxe Române “Diecezană”, Arad, 1954, p. 31.
- 11-Idem, pp. 15-16.
- 12-Ibidem.
- 13-Cuviosul Petru Damaschin, *Învățăături duhovnicești*, Filocalia, vol.5, p. 134.
- 14-Gena Geamănu, op. cit., p. 275.
- 15-Pr. Prof. Ion Banea, *Cuvânt de învățătură la duminică și sărbători*, Ed. Arh. Clujului, Cluj-Napoca, 1983, p. 88.
- 16-Pr. Dr. Gh. Lișiu, op. cit., pp. 9-101.
- 17-G. Geamănu, op. cit., p. 276.
- 18-*Filocalia II*, p. 70/73, apud *Pravila Bisericească*, p. 233.
- 19-*Filocalia II*, p. 71.
- 20-*Carte de Învățătură*, p. 187-188.
- 21-Arhim. Teofil Pârâian, *Veni și de lua și bucurie*, Ed. “Teognost”, Cluj-Napoca, 2001, pp. 103-104.
- 22-*Carte de Învățătură*, p. 188.
- 23-Agapie Criteanul, *Mântuirea Păcătoșilor*, sec. XVIII, reed. A 3-a oară în rom. de Simeon Ciamandra, stare la Mân. Darvari, Buc., 1939, pp.30-31.
- 24-Sf. Marcu Ascetul, *Epistola către Nicolae Monahul*, apud Teofil Pârâianu, op. cit., p.103.
- 25-Ilie Miniș, ep. de Kolavria, *Didahii și predici*, trad. de pr. prof. D.Fecioru, Ed. Bunăvestire, Buc., 1985, p. 192.
- 26-*Ceaslov*, ed. a III-a, Inst. Biblic..., p. 27.
- 27-Dr. Antonie Plămădeală, Mitrop. Ardealului, *Cuvinte duhovnicești*, Sibiu, 2000, p. 314.
- 28-Teofil Pârâian, op. cit., p. 106.
- 29-G. Geamănu, op. cit., p. 273.
- 30-Teofil Pârâian, op. cit., p. 273.
- 31-Pr. Dr. Gh. Lișiu, op. cit., p. 9.
- 32-Dr. Antonie Plămădeală, op. cit., p. 315.
- 33-Sf. Efreim Sirul, *Cuvinte și învățăături*, Cartea a III-a, Ed. “Bunăvestire”, Bacău, 1996, p. 173.
- 34-Pr. Prof. I.Banea, op. cit., p. 89.
- 35-Protos, Nicodim Mândiș, *Oglinda duhovnicească*, vol. 3, Ed. Agapis, Bacău, 1997, p. 3.
- 36-*Proloage*, 26 ian., p. 463.

preot prof. **Ion Munteanu**

str ji ale culturii ortodoxe române ti

AST ZI: **NAE IONESCU** (1890-1940). Ionescu C. Nicolae, cunoscut, mai ales, ca **Nae Ionescu**, se naște în 17 iunie, la Brila, unde a făcut studiile primare, secundare și liceale. La București, s-a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie, ale cărei cursuri le încheie în 1912, cu specializarea în filosofie. 1912- este numit profesor la Liceul "Matei Basarab", din București. După o vreme, în care colaborează la *Studii filosofice* sau la *Noua Revistă Română* - pleacă în Germania, la Göttingen, în vederea deschiderii studiilor. 1913-pleacă la München, unde, în 1916, își susține doctoratul în filosofie, la profesorul Bäumker, cu teza: *Die Logistik als Versuch einer neuer Begründung der Mathematik*. Din epoca münchenez datează și colaborarea (după propria sa mărturisire) la o editură catolică. Surprins în Germania de război, N.I. este internat în lagăr, unde își se vor naște și cei doi copii, Răzvan și Radu. Revenit în țară (1919), este, pentru scurtă vreme, profesor - apoi director la Liceul militar Măștiștea Dealului, pentru că, în același an, s-a numit asistent la Catedra de Logică, a profesorului C.R. Dulcescu-Motru. N.I. și-a inaugurat activitatea universitară cu lecția *Funcțiunea epistemologică a iubirii*. Va preda 19 ani la catedra de Logică și metafizică, ajungând numai conferențiar, de unde va fi îndepărtat în 1938, PRINTR-O LEGE ANUMĂ FĂCUTĂ PENTRU EL, pe motivul lipsei de activitate științifică (!). 1922-publică în *Gazeta Matematică* studiul *Comentarii la un caz de intranzientă a conceptelor matematice*, răsplătit cu Premiul de filosofie matematică (1923). Din 1926, începe colaborarea la ziarul *Cuvântul*, căruia îi va deveni director-proprietar, în 1929. Ziarul va fi suspendat în 1933, iar N.I. arestat pe 2 ian. 1934 - și eliberat pe 15 martie același an. Motivul arestării și judecării: apropierea de legionari și faptul că, prin articolele din *Cuvântul*, s-ar fi incitat la asasinarea lui I.G. Duca, în dec. 1933. La proces a fost achitat. **N.I. n-a fost niciodată înregimentat politic**. Influența lui s-a manifestat exclusiv în calitate de ziarist și de profesor universitar. Sub redacția lui C. Gangopol, *Cuvântul* va reapărea pentru scurtă vreme: 1937-1938. N.I., care, în anii 20 înființează o revistă de cultură teologică, *Logos*, din care n-au apărut decât 2 numere - începe în 1937 colaborarea la revista *Predania*, condusă de Racoveanu. Tot în 1937, apare antologia de articole *Roza vânturilor*, editată și postfațată de Mircea Eliade. Este singura carte purtând semnătura lui N.I., tipărită în cursul vieții sale. Tot din cauza apropierei sale de legionari, N.I. este arestat în noaptea de 7/8 mai 1938 și internat în lagărul de la Miercurea Ciuc, de unde, bolnav, va fi transportat, în 16 nov. 1938, la Spitalul militar-Brașov. Eliberat la 19 dec. 1938, este rearestat în două rânduri, în cursul anului 1938 și eliberat la 24 iunie 1939, cu domiciliu obligatoriu în locuința sa din București. Acolo încetează din viață la 15 martie 1940 - după toate semnele, otrăvit. A fost profesorul universitar al lui Mircea Eliade, Constantin Noica, Emil Cioran, Mircea Vulcănescu, C. Floru etc. **Este primul nostru filosof creștin**. În această linie se vor dezvolta, mai târziu, Mircea Vulcănescu, Ernest Bernea, Florin Mihăescu, Vasile Băncilă etc.

Opera (publicată postum), fructificând anastatică apărută în exil: *Istoria logicii*-Ed. "Comitetul pentru tipărirea operei lui N.I.", 1941, *Metafizica I*- Ed. "Comitetul..." 1942, *Logica Generală* - Ed. "Comitetul..." 1943, *Metafizica II*-Ed. "Comitetul..." 1944, *Curs de metafizică* - Humanitas, 1991, *Curs de logică* - Humanitas, 1993, *Curs de istoria logicii*- Humanitas, 1993, *Prelegeri de filosofia religiei*- Biblioteca Apostrof, 1993, *Curs de istoria metafizicii*- Anastasia, 1996, *Problema mântuirii în "Faust" al lui Goethe* - Anastasia, 1996, *Teoria cunoașterii în ei*- Anastasia, 1996, *Curs de istoria logicii, însoțit de trei prelegeri de Logica colectivă* lor- Eminescu, 1997, *Curs de logică, cu privire specială la tinerii ei exacte* - Eminescu, 1997, *Curs de logică* - Eminescu, 1997, *Filosofia religiei*- Eminescu, 1998, *Tratat de metafizică* - Ed. Roza Vânturilor, 1999.

Sunt zeci de articole și pagini de curs, ale lui Nae Ionescu, pe care am fi dorit să le citim integral, spre folosul tinerilor care-și încep viața spirituală și socială. Dar spațiul editorial nu ne îngăduie. Și atunci, ne-am hotărât să ne luăm o grea răspundere moral-spirituală: să alegem **noi**, arbitrar și cumplit, vinovat subiectiv - să citim fragmentele care ni s-au părut **nou** mai spre ajutorul sufletului, gândirii și simțirii **celor tineri, de azi** - fragmente dintr-o carte excepțională: *Predania - și un îndreptar ortodox - cu, de și despre Nae Ionescu teolog* - scoasă de editura Deisis, Sibiu, 2001. De vom greși (și sigur vom greși!), îl rugăm, cu înfrângere deplină, pe Dumnezeu, să ne judece și să ne ierte! Totul a pornit din gând și dorință spre bine: **un mare spirit al românilor trebuie cunoscut de cei care i-a închinat viața - TINERII ROMÂNIEI** (de atunci, de azi, de mâine).

*

"(...)În chip natural, istorice te, românii sunt, în marea lor majoritate - deci în normalitatea lor - prezenți în trecut, ortodocși. De îndată ce confesiunea, realitatea istorică, face parte integrantă din cealaltă realitate istorică,

na iunea, urmează că în definiția noțiunii **român** și în constituția realității **român** intră ca notă, respectiv componentă esențială, Ortodoxia. A fi român, nu **bun român**, ci român pur și simplu, înseamnă a fi ortodox. În același fel în care, de pildă, animalul **cal** este și **patruped**.(...)”

(*Noi și catolicismul*, în *Cuvântul*, 31 oct. 1930)

“(...)Eu deduc că chiar dacă în viața lui Hristos e **una în ea înșiși**, trăsura ei, și în alegerea ei, **difer în timp și spațiu**. Cu alte cuvinte: viața religioasă a unui om, participarea lui la Înviere, este condiționată istoric. De unde eu conchid cu necesitate că apartenența la o credință este un **fenomen natural**. Dumnezeu mi-a vorbit – desigur. Dar eu nu Îl pot înțelege decât cu facultățile mele de OM, istoric și condiționat. Pot eu deci învia pe dinafară catehismul Bisericii române, și pot declara cât voi voi că sunt catolic; asta nu are înșurub nici o valoare, atâta vreme cât eu nu voi fi trăit în condițiile **istorice** în care s-a desfășurat catolicismul, și nu voi fi eu însumi produsul acelor condiții.”

Cum adică? Până la 1518 germanii AU FOST efectiv catolici, și de la acea dată AU DEVENIT efectiv protestanți? Până la 1699 o parte din românii ardeleni AU FOST efectiv ortodoci – și de la acea dată AU DEVENIT efectiv catolici? E o glumă! Mai drept e să spunem, cred eu, că germanii nu au fost niciodată efectiv catolici – ci întotdeauna protestanți –, și că românii nu au devenit niciodată catolici – ci au rămas mereu ortodoci (...). **Asta înseamnă că formele de viață spirituală nu se transmit și nu se impun; ci ele se nasc pur și simplu**.(...)”

(*La încheierea unei discuții*, în *Cuvântul*, 17 nov. 1930)

“(...)Tot ceea ce face viața religioasă, toată practica religioasă – este încercarea de a ne sustrage actualului. Mentalitatea teologică este mentalitatea care prin excelență face să precumpnească virtualul asupra actualului: nu este valabil ceea ce s-a făcut, e valabil ceea ce se poate face. Nu ești tare atunci când **ai făcut** ceva, ești tare când **poți** face ceva. Ești mai tare când poți face ceva decât când ai făcut ceva, pentru că, odată ce ai făcut ceva, **îi-ai închis o posibilitate**. Orice act pe care-l faci înseamnă o rețetă a posibilităților tale; tot ce s-a împlinit e ceva trecut, tot ceea ce faci tu **fură din bogăția de posibilități**. Important este să ai o lume a ta, infinit de bogată și precisă. În momentul în care ai trecut din virtual în actual, în același moment ai trecut din nepieritor în pieritor, din etern în determinarea temporală (...). Este ca și cum eu stau înuntrul lui Dumnezeu, înainte ca Dumnezeu să fi creat lumea: pentru că însuși Dumnezeu, oricât este el de perfect, printr-o imperfecțiune a creat lumea, și ci dacă a simțit nevoia să-o creeze, înseamnă că îi lipsea ceva; prin lipsa creaturii, în momentul în care a creat ceva, a vrut să umple o lipsă, pentru că altfel nu ieșea din repaus. Deci, printr-o lipsă, printr-o imperfecțiune a lui Dumnezeu rezultă crearea înșurubă lumii, trecerea în actual și trecerea în pieritor (...). Ei bine, în această lume a esențialului, a virtualității, a legilor de creație, a posibilităților de creație, în această lume este în adevăr echilibrul, pentru că ai în adevăr întotdeauna statornicie: nu se schimbă legile de creație, nu se schimbă forma; generalul virtual nu se poate schimba niciodată, tocmai pentru că el reprezintă infinitatea de posibilități, din care orice actualizare nu este decât o singură formă. Noi suferim, pentru că avem ceva dumnezeiesc în noi prin păcatul nostru și suferim pentru că nu putem suporta limitarea actualului (...).”

(*Problema mântuirii: trecerea din virtual în actual*, în *Curs de metafizică. Teoria cunoașterii metafizice. I - Cunoașterea mediată. 1929-1930*, ed. îngrijit de Marin Diaconu, Humanitas, 1995, pp. 226-230)

“(...)Atât cât trăim în comunitate, trăim în Dumnezeu, comunim cu Dumnezeu. Dar, vedeți dvs., Dumnezeu este o realitate. Dar Dumnezeu nu este o realitate universală, nu este un concept. Toate lucrurile se diversifică apoi în ordinea existenței. Prin urmare, Dumnezeu nu poate fi considerat ca o universală, ci el este realitatea. Fiind o realitate, el există într-un anumit fel.

(...)Există o comunitate a tuturor oamenilor care au fost, vor fi și sunt. Asta înseamnă că există cu siguranță posibilitatea pentru toți oamenii de a comunica cu Dumnezeu. Comuniunile acestea au însă limitele lor. Sunt foarte naturale. Dumnezeu nu este unul pentru toată lumea și Dumnezeul meu nu este pentru toată lumea. Dumnezeu se lasă realizat de fiecare dintre comunitățile acestea existente. Pentru fiecare din aceste comunități nu există decât Dumnezeul ei. (...)Din această înțelegere afirmă că, dacă noi nu comunim în domeniu decât prin comunitatea din care facem parte, din totalitatea din care facem parte, atunci există totuși Dumnezeu către comunități de acestea sunt, câte există. Dar numai dintr-unul. (...)Ortodoxia nu poate fi tranzacțională, pentru că Dumnezeu este de-a viață. Este într-un fel, nu în alt fel. Se impune o anumită lege: legea comunității în care se realizează, în care se realizează Dumnezeu, în care realizezi pe Dumnezeu.

Vedeți, prin urmare, unitatea aceasta care se numește Dumnezeu, și care este o realitate în sine, este realizată în alt fel, este realizată de mine în comunitatea din care fac parte. Unitatea aceasta a lui Dumnezeu creează o unitate reală, nu logică, nici formală: este unitatea din care fac eu parte, în care se realizează Dumnezeu; unitatea noastră, care și ea este o unitate reală.

Drumul la Dumnezeu nu este, prin urmare, un drum prin abstractiuni, ci un drum prin realitate.”

(*Cunoa tere, iubire, d ruire, mântuire*, în *Tratat de metafizic* , 1936-1937, ed. îngrijit de Marin Diaconu și Dan Zamfirescu, Ed. Roza Vânturilor, Buc., 1999, pp.158-166)

“(…)Însemnează aceasta că fiecare dintre noi crede cum vrea sau cum îl taie capul? Nu. Căci fiecare din noi nu suntem fiecare din noi, ci a a cum ne hotărâte structura comunității de destin, naia din care facem parte. Cu alte cuvinte, nu există, în chip normal, în istorie, feluri individuale – ci anumite feluri naionale de a trăi cuvântul lui Dumnezeu. De aceea comunitatea de iubire a bisericii se acoperă structural și spațial cu comunitatea de destin a naiei.

Asta e ORTODOXIE.”

(*Na ionalism i Ortodoxie* , în rev. *Predania*, anul I, nr.8-9, 1-15 iunie 1937)

“(…)Însemn aici credința mea de nespecialist: că cel care înjur pe Dumnezeu e mai aproape de mântuire decât cel care trăiește în negarea lui Dumnezeu, chiar dacă moralmente duce o viață răpăcată. Căci cel dintâi, prin chir blestemele lui, Îl mrturisește; pe când cel de-al doilea...”

(*Misticism, fals misticism i ortodoxie* , în rev. *Predania*, anul I, nr. 3, 15 martie 1937)

“(…)Există un singur îndreptar infailibil, în problema <<actualizării>> bisericii(...) Acest îndreptar este PREDANIA. Adică, sfânta tradiție a Bisericii(...). Inaderența structurală a unui neam sau a unei culturi la o formulă de viață religioasă sfârșete, mai curând sau mai târziu, prin desprinderea acelui neam sau a acelei culturi de religia respectivă. Ea poate lua, însă, provizoriu, și alte forme, cum ar fi de pildă încercarea de a refăce învătura. Așa au făcut, de pildă, protestanții – care au luat drumul întoarcerii la origine.

Întoarcerea la origine este, însă, o operă ieimposibilă, pentru că ea însemnează, pur și simplu, înlăturarea predaniei, adică ignorarea caracterului viu și deci a creșterii învăturii. E ca și cum, punând în pământ un bob de grâu și părădindu-l, se înceacrescut rău, ai vrea să anulezi creșterea și să te întorci la bobul neîncolțit. Încercând întoarcerea la origine, protestanții ignorează faptul elementar că învătura lui Hristos nu mai este astăzi ceea ce stă scris în Evanghelie, ci această Evanghelie a a cum este ea înfățișată de Biserică, adică de sfinții părinți, de sinoadele ecumenice – cu alte cuvinte: Evanghelia trăită și crescută normal în comunitatea de iubire a Bisericii.

Acum îți însușești înnoire: înnoire nu poate să însemneze schimbare pur și simplu, ci creșterea firească. Introducerea luminii electrice în biserică o fi înnoire – dar creșterea firească nu e. Pentru că lumânarea care așază în biserică nu este un instrument de luminare (altfel nu ar arde și ziua!), ci **jertfa omagială**. Și nici retipărirea bibliei, ca promovare a religiozității, nu e creșterea firească – pentru că nu biblia ne mântuiește, ci Biserica...”

(*Ce e Predania?*, în rev. *Predania*, anul I, nr. 2, 1 martie 1937)

“(…)Căci, vedeți, radiodifuzarea[n.n.: astăzi – TELEVIZAREA!!!] Liturghiei este o **pângărire** a jertfei Mântuitorului. Vă zduhul care-i <<plin de Liturghii>> nu duce Cîna numai în cabinele marinarilor, în spitale și în ocne; ci și în cărciumi, în piețe, în casele de desfrâu, în hoteluri, în dormitoare, în bucătării, unde dumnezeieștile cântări, cereri, rugăciuni și binecuvântări se amestecă cu înjurăturile și bețiile, cu tocmeala negustorilor, cu lagărele diseurilor, cu oaptele îndrăgostiților, cu <<obligățiile>> conjugailor, cu clinchetul tigărilor.

Același vă zduh poartă pe brațele Taina celor binecredincioși până în casa necredincioșilor, în adunările ereticilor, în hrubele masonilor, în locașurile pășănilor. Care lucru este împotriva fărâgului ei preoțesc: <<nu voi spune vrăjmașilor Tăi Taina Ta.>> și se chemă trdare a lui Hristos.

(Cuviosul Stratonic - *Se junghie Mielul lui Dumnezeu la...Radio* , în rev. *Predania*, anul I, nr.6-7, 1-15 mai 1937)

“(…)Lipsa puțină ei noastre de a lega vătul și nevătul, lipsa de sev metafizică aplicată noastre la cotidian. Când începe o treabă românul își face mai întâi o cruce. De ce? Că să cheme în ajutor pe Dumnezeu? Nu tocmai. Căci să pună aciuina lui sub egida lumii **celeilalte**, de la care totul porcede; să deschidă înspre realitățile lui concrete poarta prin care să pătrundă Puterile și Stăpânurile, să restabilească unitatea originară dintre Dumnezeu și creație. Crucea aceea simplă, înfricată și umilă este – cine s-ar fi gândit? – mrturisirea și închinarea cotidiană la Pațelor.

Căci Pațele asta sunt: marea dramă prin care, după hotărârea lui Dumnezeu, s-au aruncat **iar** și puni de legătură între creație și Stăpânul ei. Restabilindu-se – ca posibilitate numai, e adevărat, ca posibilitate la îndemâna celor care în elegi vor – starea de la început, când omul trăia cumpănit și împăcat cu el însuși în Dumnezeu.

Starea asta fusese ruptă prin păcatul primului Adam; care adâncise prin vina lui și a arpelui o prăpastie între el și Făcătorul lui, origine a tăcăielii, zbuciumului și a chinurilor noastre. Pentru umplerea acestei prăpastii îi fusese fărâguit de la început jertfa Mielului, singura care putea să ne răscumpere. Ea a venit. Prin pătimirea lui Hristos, Dumnezeu și Om, cel de-al doilea Adam. În zilele astea ni se împlineste jertfa fărâguită – și mâine va răsună imnul de bucurie a învierii, pecetea mântuirii noastre, puntea dintre vătul și nevătul. Căci a înviat **Dumnezeu-Omul**, lăsând să irumpă realitățile de DINCOLO-dincoace, și a înviat Dumnezeu-**Omul**, deschizând poarta celor de DINCOACE înspre dincolo.

A a. Vede i ce posibilit i mari, neb nuite ni se deschid i cum putem iar i înnoda firul bucuriei contemplative, al echilibrului nostru ve nic, rupt prin ispita diavolului?

S m rturisim deci Pa tele. S facem, ca cei simpli i adev ra i, semnul crucii la fiecare act al voin ei noastre, sl vind i sfin ind orice gust i orice început, asigurându-le rodnicia. C ci omul nu poate tr i desprins de Dumnezeu i cazna lui nu poate rodi înafar de El. S facem semnul crucii, care nu însemneaz acceptarea suferin ei, ci, dimpotriv , chezaia mântuirii.

La locul C p ânii crucea de supliciu str luce te de toate n dejd ile noastre împlinite. Nu vrem s coborâm str lucirea asta în noi?

...S facem deci semnul crucii, m rturisirea Pa telor!”

(S m rturisim Pa tele!, în *Cuvântul*, 12 aprilie 1931)

(selectarea notelor bio-bibliografice i a textelor ionesciene - din revistele *Permanen e*-Bucure ti, *Rost*-Bucure ti i din volumul *Predania*, Ed. Deisis, Sibiu, 2001 - s-a f cut de c tre prof. dr. *Adrian Botez*)

UN FALS IDEOLOGIC: “AMORALISMUL” LUI NAE IONESCU...

S-a f cut, i înc se face mare caz ¹de “amoralismul” lui Nae Ionescu, de “spiritul s u imperialist” - pentru c Nae Ionescu a afirmat despre omul-na ie, în *Conferin a a IV-a*, din lag rul de la Miercurea Ciuc (conferin publicat la p. 31, în *Buletinul informativ*, nr. 4-5, august-septembrie 1940): “Noi tr im în istorie, unde este p cat, ve nic lupt , unde trebuie s ne cucerim dreptul la existen , prin vredn icia noastr (s.n.). Dac nu exist dreptul la existen , am fi în acest caz îngeri, i nu sub p cat i în istorie(...) . Prin urmare, cel care vrea s -l realizeze pe Dumnezeu nu o va face decât cucerind înafar , strângând de gât pe altul - deci na iunea e dinamic , e ofensiv i imperialist . Nu exist , altfel zis, cumin enie i defensiv , în na ionalism, c ci neamurile care se pun pe o astfel de tem , pozi ie, cad în robie.”

De la bun început, subliniem dou lucruri: **a** - a a-zisul text al conferin ei lui Nae Ionescu este, de fapt, o stenografiere din partea unor **auditori fascina i de discursul Profesorului** – foarte probabil, neglijen i în scriere i cu urechea la conferin , auditori-stenografi care, stenografiind ma inal, n-au surprins ideea, ci au scris “mot à mot” - i nici n-au mai revenit asupra textului stenografiat; **b**- afirma ia lui Nae Ionescu este scoas de C. Papanace atât din contextul conferin ei, cât i din contextul gândirii lui Nae Ionescu. În plus, bine ar fi s nu se uite c hiperbola e procedeu specific oratoriei, iar Nae Ionescu a fost un magnific, fascinant orator (ne -o m rturisesc pân i du manii lui!): credem a nu i-l închipui nimeni pe Nae Ionescu, cu mâinile în gâtul cuiva - pe el, cel elegant pân la scliviseal ...

Însu i C. Papanace, în *Prefa a* sus-amintit , revine, într-o încercare de a pune, totu i, lucrurile în contextul logicii bunului-sim i, mai cu seam , al autenticei gândiri legionare, formulate de Codreanu: “Teoria amoralismului în politica na ional i, mai ales, interna ional - ar avea interes s o propage popoare mari (în sens de numeroase) ca ru ii, germanii chinezii etc. Dar ar fi o mare impruden , ca s nu spunem neghiobie, dac ea ar fi etalat i justificat de popoare mijlocii i mici. C ci s-ar oferi , în mod stupid, alibiul pentru hr p re ii lor vecini! Popoarele mici nu pot concura într-un climat politic dominat de concep ia luptei amorale. Îns i existen a lor fizic e permanent amenin at . De aceea, ele au interes s propov duiasc toleran a între indi vizi i popoare(s.n.)”. E clar c Nae Ionescu trebuie s fi fost m car tot atât de lucid precum C. Papanace. i, deci, afirma ia sa trebuie c are cu totul alt semnifica ie, care s se înscrie în linia gândirii lui Codreanu - despre care Nae Ionescu m rturisea:”Minunea pe care a f cut-o Corneliu Codreanu e a a de mare, c de -acum îl dep e te i pe el”. Pân -n zilele noastre, cam to i istoricii, într-o m sur mai mare sau mai mic , se complac în a -l expedia pe Corneliu Zelea Codreanu , în cel mai bun caz, în zona “extremism de dreapta” i “propagand populist ”...Ei nu iau în seam decât

¹ -Eruditul istoric al aromân timer, Constantin Papanace, în *Prefa a* la cartea *Fenomenul legionar*, cuprinzând patru conferin e **stenografiate de al ii**, ale lui Nae Ionescu , carte editat de Samizdat -Bucure ti, 2000(dar reproducând un text ap rut, cu mul i ani în urm , prin 1941, la editura *Armato lii*) - face aceast afirma ie(“teoria imperialismului i a expansionismului, de esen **amoral** , vine în v dit contradic ie cu linia cre tin adoptat de C pitan, pentru Mi carea Legionar ”) - afirma ie pe care am întâlnit-o, apoi, **nedigerat** , la mul i dintre cei care scriu, fie i tangen ial, despre Nae Ionescu - de la Stelian Neagoe - *Triumful ra iunii împotriva violen ei*, Junimea, Ia i, 1977 - i pân la spaniolul Francisco Veiga - *Istoria G rzii de Fier-mistica ultrana ionalismului*, Humanitas, Buc., 1995.

gesturile desperate, **totdeauna** de ap rare, **totdeauna de r spuns(responsabiliza i absolut, cu via a)**, ale unor tineri (intelectuali, majoritatea) crunt nedrept i i, prizoni i, h itui i, întemni a i, tortura i i asasina i, cu familii cu tot (de dictatorul Carol al II-lea i servii s i, apoi de comuni ti), tineri înnebuni i de durerile neamului lor(s nu se uite c Mi carea Legionar începe s se manifeste în perioada care p remerge marile răpturi, din decizie extern i cu cvasi-consim ire a politicianilor interni, în frunte cu regele - asupra teritoriului na ional românesc, marile cataclisme morale, alienante, ale poporului român - comunismul i ocupa ia str în); poate i r t ci i de dreapta înv tur spiritual . Ace ti istorici nu iau în seam problema Învierii Spirituale a Neamului, care se poate împlini prin cuvânt, educa ie i fapt ritualic , într-un mediu sacru, sub Privirea lui Hristos. Educa ie pentru înlocuirea eredit ii biologice, cu for a de automodelare spiritual , într-o onestitate absolut , demnitate i des vâr it cavalerism. Merit cu prisosin analizat singura genera ie de tineri ai României care a în eles **linia cristic a martiriului - singura genera ie modern care nu a pretins rii i neamului decât dreptul la autojertfire, în numele unor idealuri spirituale**. Gre eli i excese au produs, întotdeauna, toate genera iile tinere ale P mântului, dar numai **aceast** genera ie, genera ia româneasc interbelic (singura în eleg toare de martiriu cristic, în toat lumea) este prigonit , calomniat i damnat , pân la al 7-lea neam. Ace ti tineri nu s-au repezit niciodat înafara hotarelor rii lor, pentru a face bani mai mul i(i numai unul Dumnezeu tie cât de s raci au fost unii dintre ei) - ci, atunci când, totu i, au plecat spre Apus, au plecat spre a muri pentru Hristos Cel al Tuturor Neamurilor P mântului.

Când Codreanu spune, la Congresul studenesc de la Berlin -1930: "Nu uita i c dreptul este o proprietate care se sprijin pe for . În lume oamenii se lupt . Din adâncul m rii i pân în în l imile v zduhului, nu -i decât o lupt în care animalele se devoreaz unele pe altele(...) Voiesc s spun c nu exist în natur pacea pe care o cânt to i poe ii i litera ii, nu exist decât o realitate mare, crud i superb : R ZBOIUL. Neamurile care în eleg acest adev r tr iesc. Celelalte pier(...)" - nu vrea s spun i nici nu spune c e de acord cu darwinista jungl a luptei pentru supravie uire i cu realitatea cosmic a R ZBOIULUI, a manifest rii for ei brutale - ci **le constat** ; CU DURERE O CONSTAT , **aceast realitate a infiltr rii Demonului în lume**. Iar leacul spiritual pe care îl g se te i ofer Codreanu (care, în ultima faz a evolu iei sale spirituale, are mult din blândul vizionar medieval - Francisc din Assisi) - **nu doar românilor, ci OMENIRII**, este cuprins în cuvintele profetice din 1936(**Pentru legionari**) - cuvinte prin care se distruge (cel pu în "în abstracto", ca pozi ie revelat -spiritual), odat pentru totdeauna, **amoralismul autentic**(inaugurat, teoretic, la început de secol XVI, de c tre demoniacul Niccolo Machiavelli, prin textul **Principelui**): " elul final al Neamului este via a? Dac este via a, atunci nu ne intereseaz mijloacele pe care neamurile le întrebuinez spre a i-o asigura. Toate sunt bune, chiar i cele rele. Se pune deci problema: Dup ce se conduc na iunile în raport cu alte na iuni? Dup legea pe tilor din mare sau a fiarelor din p dure? elul final nu este via a. Ci **ÎNVIEREA**. Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos. Crea ia, cultura - nu-s decât un mijloc, nu un scop, cum s-a crezut, pentru a ob ine aceast Înviere. Este rodul pe care Dumnezeu l-a s dit în Neamul nostru, de care trebuie s r spundem. Va ve ni o vreme când toate neamurile p mântului vor învia, cu to i mor ii i cu to i regii i împ ra ii lor. Având fiecare locul s u înaintea tronului lui Dumnezeu. Acest *moment final*, <<**Învierea din mor i**>>, este elul cel mai înalt i mai sublim c tre care se poate în l a un neam."

Doar interpretând, pe aceast linie, vorbele lui Nae Ionescu - putem surprinde irul logicii dialectice ionesciene, putem în elege c nu este nici o contradic ie, în logosul s u: filosoful cre tin constat o realitate (infiltrarea concep iei demoniace, în toate popoarele lumii, inclusiv în poporul român) - i ne aten ioneaz c trebuie s avem spiritul concentrat bipolar - c tre istoria demoniac i c tre Mântuirea Dumnezeiasc ; poporul român, ca i toate popoarele care cred în Spirit, s se apere aprig de Demon - i s se roage pentru Mântuire-Înviere:"Prin acea ti doi poli, primul situat pe p mânt, în clocotul vie ii acestei lumi i secundul transpus în cer, în lumea cealalt , trece axa vertical a doctrinei legionare fix at de C pitan"(C.Papanace - **Prefa a** citat).

Ne sup r i nedumere te dubla m sur , aplicat de "critici" i istorici cultural -literari, în judecarea personalit ilor spiritual-culturale ale neamului nostru. Dac i se permit exasper ri fa de soarta neamului s u, dac i se permite apostazia grosolan , clovnereasc , d -lui Emil Cioran(ucenicul lui Nae Ionescu!) - lui Cioran, care sare, numai în trei ani, de la afirma ia, în leg tur cu Legiunea Arhanghelul Mihail i cu Corneliu Codreanu:"În câ iva ani, România a cunoscut o palpita ie tragic , a c rei intensitate ne consoleaz de la itatea a 1.000 de ani de neistorie. Credin a unui om a dat na tere unei lumi, ce las -n urm tragedia antic i pe Shakespeare(...). Pe un plan absolut, dac ar fi trebuit s aleg între România i C pitan, n-a fi ezitat nici o clip (...). Cu excep ia lui Iisus, nici un mort n-a fost mai prezent între noi"(1940, când Cioran se plimba pe malurile Senei - deci, nu se putea prevala de argumentul c -l amenina cineva i-l for a s spun ce-a spus) - la afirma ia, ap rut în cartea **ara mea**, Humanitas, 1996 - dar scrierea ei s-a f cut, se pare, prin 1943:"Mi carea Legionar a fost o mi care crud , amestec de preistorie i de profe ie, de mistic a rug ciunii i a revolverului(...).fusese întemeiat pe idei feroce: a disp rut în ferocitate"etc. - iar despre Codreanu spune c avea înf i area unui "ataman cazac" - ei bine, de ce nu i s-ar permite i lui Nae Ionescu(profesorul-maestru al lui Cioran) nu un salt (invers, fa de Cioran!), ci o precizare în registru spiritual, nu biologic-vitalist, asupra conceptului de **na ie-neam**? În **lumea c zut** , omul, care "a c zut

lumea”, se exprim prin **na ie-neam**: i om, i na ie-neam, sunt **sub p cat**, deci sub semnul r zboiului metafizic - dar na ia-neam este **prima treapt de strig t pentru mântuire întru unitatea -unicitate**, a omului care, prin **na ie-neam**, nu se mai simte singur - i astfel face primul pas spre HRISTOS -MIRELE-FUZIUNEA. Cele spuse despre necesitatea “imperialismului na iei” sunt valabile doar pentru **istorie**= con tinentizarea c derii în lume i a lumii-c dere, pentru cei care nu con tientează , înc , necesitatea luptei dintre “poruncile Sfântului Duh i poftele firii noastre p mântie ti”(Corneliu Zelea Codreanu, *Însemn ri e la Jilava*): “Caracteristica timpului nostru: Ne ocup m cu lupta dintre noi i al i oameni, nu cu lupta dintre poruncile Sfântului Duh i poftele noastre p mântie ti. Ne preocup m i ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva Diavolului i p catulu i. To i oamenii mari ai lumii de ieri i de azi: Napoleon, Mussolini, Hitler etc. sunt preocupa i mai mult de aceste biruin e. Mi carea Legionar face excep ie, ocupându-se, dar insuficient, i de biruin a cre tin în om, în vederea mântuirii lui. Insuficient. R spunderea unui conduc tor este foarte mare. El nu trebuie s delecteze ochii armatelor sale cu biruin e p mântie ti, nepreg tindu-le, în acela i timp, pentru lupta decisiv , din care sufletul fiec ruia se poate încununa cu biruin a ve niciei sau înfrângerea ve nic ”.

C ci, la fel precum Codreanu , care se explic , afirmând, contrar teoriei darwiniste a “r zboiului pentru supravie uire”, c nu via a-r zboi e elul final al neamului, ci ÎNVIEREA SPIRITUAL - tot a a i Nae Ionescu se explic , în leg tur cu atitudinea lumii-treapt de strig t c tre Dumnezeu, a lumii care întreve de mântuirea, deci eliberarea de c derea-p cat, întru lumea ek-stasis-ului i, totodat , divin-dinamic , LUMEA CRE TIN : (Nae Ionescu, art. *Iertarea cre tin* , în *Cuvântul*, 29 nov. 1926)”Cre tinismul este religia milei i a iert rii. Religia celor slabi, deci?(n.n.: a a cum clama Nietzsche). A sclavilor? A, nu! Ci mai degrab a eroilor. A eroilor umili i anonimi, a celor care s-au înfrânt pe ei, a acelora care nu mai sunt ai lor, ci ai lui Dumnezeu. **Cine nu mai cere nimic pentru el, e cre tin. Cine nu mai exist prin el, e cre tin. Cine s-a omorât în trupul lui, în ambi iile i poftele lui, dar tr ie te în spiritul i în legea lui Dumnezeu - acela e cre tin. Înseamn îns aceasta c un cre tin nu exist , nu cere nimic, nu lupt pentru nimic? Deloc. El este, lupt i cere împlinirea legii lui Dumnezeu (s.n.).”**

Deci, dac OMUL-NA IE este cauza “r zboiului vitalist” darwinist, NA IA-OM (metafizic) scoate, de sub p cat i din istorie, umanitatea - pe noi, ref cându-ne spiritual, situându-ne chiar mai sus de îngeri. Deci, pentru a subzista în lumea c zut , orizontalizat , OMUL -NA IE c zut în lume i i ap r , vitalist, “s r cia i nevoile i neamul” (adic , fiin a “descojit ”, trept at, de orgoliul individualist-egoist, fiin a care se preg te te pentru des-fiin area st rii de c dere în lume i re-înfiin area întru Dumnezeu) - dar pentru re-înfiin are real , spiritual , NA IA-OM cre tin nu urm re te cu ochii altceva decât verticala -împlinirea legii lui Dumnezeu. Nici Hristos nu i-a negat trupul(s-a în l at la cer cu tot cu trup), nici nou nu ne-o cere: ne cere doar s nu ne uit m ORIGINARA IDENTITATE - cea divin . (prof. dr. *Adrian Botez*)

porni luceaf rul...

AST ZI – din p cate, nu putem avea debuturi, c ci roadele nu -s coapte deplin. În schimb, ei/ele REVIN:
MIHAELA MOSCU, X B, G. .A.-Adjud

Risipiri

un bra al umbrei

asud de fericirea am gitoare

a clipei ce-a fost: un cânt de slav

se ridic peste cea

chipul str juie Cetatea

sub un nor de aripi

spre crucea din stele alerg

*

lin se prelinge

raza din foc - l sând în jos

pe un nor - un alb inorog

*

privesc printre lacrimi

c tre cer - privesc la timpul

Era-ntuneric lâng târziu

nop ii - de care ne dezbr c m

privirile îngerilor

stau de veghe pentru noi

suferim - dar nu-i de ajuns

universul nu ne mai cunoa te

ne sp l m cu ploile - cu cerul

i totu i murim

*

o mân de soare am strâns

drept c l uz - o mân de

vorbe - spre lume

am aruncat

*

Cântul i ploaia se opriser – misterul începea s fie deslu it. Acum noaptea o privesc cu ner bdare - raza lunii st de veghe – pentru mine, pentru noi. Încet, str bat pustiul i cântul inimii îl fac auzit. De pe rugul p catelor încep s culeg flori - iubesc oapta ce mi-a redat bucuria nep s rii. Simt aripa speran ei cum cre te: s-au scurs atâtea ploii. Rodul : iubirea, frumuse ea veacului pe care-n gând l-am str b tut. Înot în dragoste, curaj - Necunoscutul m cheam . M a teapt acolo, la cap tul albelor coloane, la Poarta Cet ii.

...Era pustiul pe str zi i-n case. Era-ntuneric lâng târziu.

*

ALINA BALAN, X B, G. .A.-Adjud

Vers de poet

Nu versurile, mai întâi iubesc
erup ia cuvintelor pe fil
pe care, cum le-ating, se-mpart în zeci, în
sute - f r num r . Sunt cuvinte pe care
Poetul doar le-orânduie te-ncet
-n zbor, cu gândul le petrece.

*

Redeschidere

Poetul a deschis venele versurilor
Iar chipu-i plin de lini te

*

Arde hârtia, danseaz flac ra
i vorbele-i se pr bu esc

Ocole te cimitirul cuvintelor
Din care lipse te dragostea

Alege visul i p streaz triste ea
Numai lacrimi îl mai înc lzesec

Poetul e cel care crede în ceva
i cel care s cread nu poate

ELENA CHIRIL , X C, G. .A.-Adjud

Lumin

Lumin purtând în ea
mireasma unui r s rit:
purtat de vânt
purtat de gând
incendierea mea

*

Lini te

Liniile mi c toare
Ale lini tii asurzitoare:
Lini te ce doare
N scut de ip tul t cerii

*

ION MIH IL , XII A, G. .A.-Adjud

Infinit de pl cere

În umbra sufletului de uitare
Visez nectar de viespi anonime
Trezindu-m din marea de schelete
M uit în palma copacului turbat
i plâng în infinitul de pl cere

*

Cu fruntea ochiului sc ldat în cear
M ridic din metalul carnivor
Numele meu a piatr funerar
Precum se scurge frunza de pl cere
Eu voi citi în cicatricea infinitului

DANIELA GUR LAT , XI E, Liceul “Emil Botta”- Adjud

M-am n scut

M-am n scut pentru a muri - i tr iesc pentru
a m na te. Tr iesc i mor - în fiecare noapte.
Rug ie - stea c z toare: coboar pe p mânt i
adu-mi speran - iar nu
veste de moarte

suntem prea complica i pentru a fi doar
oameni: Omul Muntelui - cu toiag i

binecuvântare - a coborât - odat cu
stelele – i-mi bate în poart

ne na tem – ne na tem: prea mult am murit
dac nu oameni - ne na tem a tri
flori – nori – un stol de cocori
fâlfâind peste Mare

*

CRISTINA MORARU, X A, G. .A.-Adjud

Apa i sufletul

Apa moart învie în inima de ghea
Sufletul - demult mort - revine la via
Dor de oapt - fulgerat de-am giri
Taci i ascult cere tile firi

*

ANDREEA MU AT, X A, G. .A.-Adjud

Apoi am înflorit...

s-a spart ghea a când m priveai
te-am auzit spunând c m iube ti
apoi am înflorit

*

ELENA TARA I, X B, G. .A.-Adjud

Minune - absurd ca toate minunile

Printre mii de trupuri moarte

Printre mii de pietre funerare

îi alte mii de trupuri desc rnate

Dezosate - prin întunericul care se infiltreaz

Pân la m duv : un Trandafir r sare!

*

Voin a mea – jocul meu

Voin a mea e de neînduplecat : am mândria

ANDREEA ILIE, XI C, G. .A.-Adjud

Triste e

Este trist s vezi soarele

Dac nu vezi i umbrele

Este trist s vezi apusul

Dac nu vezi - întâi – r s ritul

ANDREI BONDEA, XI B, G. .A. - Adjud

Ard cu igara odat ...

A vrea s-aprind o ultim igar

s-o ard pe toat - s fie numai fum

c ci iar, pierdut, în aerul de sear

iubirea ta – o risipesc pe drum

De ce-ai plecat? De ce-ai venit

MIHAI PAMFIL, XII B, G. .A.-Adjud

Încercare neizbutit ...

Încerc s -mi alung durerea i frica

S simt c sunt i eu om - c am

Idei - precum Camil Petrescu

Dar m trezesc gândind:”Fraiere

SILVIU BOBEIC , XII B, G. .A.-Adjud

Strâng în pumn

Strâng în pumn – cu patim

M tasea umbrei norilor

Surâsul florilor

de a flirta cu - Serenissim – Moartea

de a o face s a tepte

când tot eu îi dau întâlnire ...

O aduc s priveasc R s ritul de Soare:

cu mii de s ge i omor Moartea...

P esc u or - peste cadavrul Mor ii - i vin spre voi

*

Este trist s vezi - spulberate - stelele

Dac nu vezi i luna

Este trist s te v d pe tine

Dac nu- i v d i sufletul

*

Ce i-am gre it? Ce i-ai dorit?

Nu vreau s tiu – doar stau în drum

Ca un nebun - s ard cu totul în tutun

Se termin igara - via a mea

i fum cu fum - m risipesc pe drum...

*

Numai atât î i mai lipse te ? Auzi:

Ideea !În rest - toate-s O.K.?!”

i m-am trezit i-am str nutat

*

În stânc scrijelesc valurile vie ii...

Iar stânc plânge lacrima t cerii

*

o altfel de lec ie de dirigen ie

CELE TREI DORIN E (basm chinezesc)

Cu mul i, tare mul i ani în urm (era înainte de cl direa M re ului Zid), un supus de condi ie modest , din Marele Imperiu Chinezesc - un supus care f cuse, în r zboaie, servicii nepre uite i minunate Împ ratului rii Qin (care era, totodat , i cuceritor al celorlalte ase regate) - a ob inut, din partea preasl vitului Împ rat, incredibila învoire de a se apropia la doar zece pa i de st pânitor² i de a- i exprima trei dorin e - oricare ar fi fost ele. Se în elega de la sine c puterea zeiasc a Împ ratului urma s le îndeplineasc pe toate trei, oricât de fanteziste ar fi fost ele. (Adev rul e c , în întreg Imperiul, bântuia o foamete cumplit , care

² -Curtenii obi nui i ai împ ratului n-aveau dreptul s se spropie la mai pu in de 100 (o sut) de pa i de preastr lucitul împ rat, Fiul Cerului i al Dragonului Galben.

seceră, f r mil , milioane de vie i omene ti, iar Împ ratul, prin ar tarea acestei bun voin e ie ite din comun fa de un muritor de rând, voia s abat aten ia mul imilor, m car pentru o vreme, de la cumplita nenorocire - pe care el n-o comb tea decât printr-o profund i continu nep sare i prin destr b l ri sfid toare).

Modest i demn, supusul cu merite eroice s-a apropiat, în lux oasă i vasta sal a Palatului de Aur, la zece pa i de preasl vitul st pânitor al lumii, i a îngenuncheat, cu smerenie. M tasea flamurilor imperiale î i flutura, lene , dragonii galbeni i ro ii.

-Care- i sunt dorin ele? Nu te sfii s le spui, cât mai degrab ! - îl îndemn , cu ner bdare ascuns i cu pref cut blânde e, Marele Împ rat, pe umilul s u supus.

Cu picioarele îngenuncheate strâns sub el, concentrat, modestul om t cu câteva clipe. Flamurile imperiale fluturau cu vuiet surd m tasea dragonilor, galbeni i ro ii. Apoi, cu glas cump nit, omul de jos gr i c tre str lucitul, cât i zeii, st pân al lumii:

-Întâia mea dorin ar fi ca tu, o, preasl vit soare al lumii, s te ridici de pe tronul t u, acum, de fa cu mine i cu luminata curte.

Împ ratul se-ncrunt , v dit sâcâit i nemul umit:

-Asta nu se poate, omule, c ci dac eu m-a ridica, fie i o singur clip , de pe tronul str mo ilor mei, care este tronul zeilor, s-ar stârni cutremure groaznice, i toat împ r ia s-ar n rui, în foc i pucioas . Spune- i, deci, a doua dorin , i vezi s fie mai în eleapt , folositoare pentru tine i mai bine cump nit decât prima. Nu l sa s i se risipeasc norocul în vânt!

Omul cel modest i meritoriu t cu iar i o vreme. Flamurile imperiale, sub furtun par c , î i smulgeau spre ceruri dragonii ro ii i galbeni - mugitori i înfl c ra i. Omul din genunchi î i umezi buzele arse i, cu glas ciudat tremur tor, gr i în bu it:

-A doua mea dorin este ca tu, o, preasl vit soare al lumii, s curmi foametea groa znic , de care sufer popoarele pe care le conduci.

Sprâncenele Împ ratului se împreună viforos, a nemul umire i furie abia st pânit :

-Om nechibzuit, foametea din imperiul meu este urmarea blestemelor zeilor, i nimeni nu poate opri blestemele zeie ti! Fii cu mare grij când mai deschizi gura, c ci nu mai ai de rostit decât o singur dorin !Vezi ca nu cumva, în loc de noroc, s - i chemi osânda!

Cu mâinile-i tremurând stins pe genunchi, cu capul plecat i cu ochii închi i, omul t cu. Medita intens, mistuitor. M tasea flamurilor imperiale trosni amarnic, i dragonii, ro ii i galbeni, î i smucir s lbatic zborul spre t rii, cu turbare i flac r . În sfâr it, omul de jos ridic , cu lini te st pânit , capul i limpezile priviri c tre Împ rat i, cu glasul vibrând puternic, de ast dat , rosti limpede, precum o b taie de clopot :

-M-ai îndemnat s dau glas ultimei mele dorin e - eu, cel care te-am salvat pe tine, tronul i împ r ia ta, o, soare al lumii...Iat-o: sinucide-te, acum, pe loc, de fa cu mine, de fa cu str lucita curte i cu întreg poporul care vuite te la por ile Marelui Palat, deja deschizând canaturile de aur!

Împ ratul s ri de doi co i, din tronul s u, i url , nebun de furie:

-Cum îndr zne ti, vierme? S m sinucid, ai ? - c vrea asta un vierme nenorocit !?! Nebun am fost s cred c un împ rat poate sta de vorb cu un p duce! Eu sunt pus în tron de zei, eu sunt zeu, n-am cum s m sinucid! Eu sunt nemuritor! - zbier , tremurat i r gu it, cu ascuns spaim supersti ioas , Împ ra tul.

Înainte ca tiranul s apuce a striga dup g rzi, omul din genunchi s ri i el în picioare, cu ochii în fl c ri:

-Nu e ti decât un nemernic i un mincinos de frunte!Nu zeii te-au pus Împ rat, ci intrigile de curte - i supunerea i încrederea oarb ale oamenilor!Cutremurele i focul de pucioas se vor stârni, cu -adev rat, dar nu pentru c te scoli tu din tron, ci ca pedeaps a zeilor, pentru noi, care te mai r bd m, cu toat tr darea ta, s ocupi tronul puterii sfinte i binef c toare pentru neamuri !

i, pe când g rzile ov iau dac s se n pusteasc sau nu asupra celui ales de Împ rat pentru a sta la nemaiauzita distan de zece pa i de tron (care Împ rat, acum, încremenise de uluire, fa de nemaiv zuta îndr zneal a umilului supus), fostul soldat-erou urm , cu glas de tunet:

-Tu nu e ti i nu trebuie s fii Împ rat, n-ai dreptul s conduci, de pe tron, cât vreme nu faci nimic s st vile ti foametea cumplit , care secer milioane de vie i omene ti, în împ r ia pe care pretinzi c zeii i -au dat s-o conduci! Cui nu-i pas decât s stea, nemi cat, pe tron, în timp ce supu ii lui, milioane de oameni, pier ca mu tele, dup chinuri groaznice, îndelungi i nedrepte - acela nu e decât un impostor, iar nu un Împ rat i nu un conduc tor i nicidecum un zeu! Un adev rat conduc tor de popoare sufer neînchipuit de mult, c ci sufer pentru fiecare om în parte i pentru to i oamenii laolalt - sufer pentru toate suferin ele din cuprinsul imperiului s u - i se mistuie, c utând alinarea acestor suferin e! Tu nu suferi decât de tic lo ie, tr dare i minciun !

În mâna fostului soldat fulger , dintr-odat , cu itul scos din sân, sc pat de perchezi ia vigilant a paznicilor - i omul, spulberând, într-o clip , distan a celor zece pa i, se repezi, ca împi ns de furtun , spre pieptul împ ratului, scurgând, peste flac ra stacojie a ve mântului divin, sângele st tut i negru al preastr lucitului mincinos imperial.

Din v zduhuri, cumpli ii dragoni uria i, ro ii i galbeni, încol cindu -se i descol cindu-se halucinant, scuipau potop de fl c ri, pe n ri i printre col ii fioro i, peste Palatul de Aur.

G rzile n-avur vreme s -l prind i s -l pedepseasc pe uciga ul Împ ratului - c ci dezl n uitul om modest, cu- acela i jungher cu care dovedise împietrirea inimi i tirane, î i deschisese singur c ile spre moarte, retezându - i, dintr-o singur mi care, beregata. Dar, dinspre Por ile de Aur ale Marelui Palat, acum deschise vra i te, se n pusteau, precum valurile oceanului, de nimic st vilite, mul imile celor care vene au s - i urmeze - în moarte, adev r i mânie - pe Deschiz torul C ii celei Drepte - DAO. Înv aser , în fine, diferen a dintre zei i impostori - i nu se mai temeau s-o declare, prin însu i glasul faptei lor, pedepsitoare de impostur imperial . (Povestitor: *Adrian Botez*)

paradidactica

PLEDOARIE C TRE STIMATUL DOMN PROFESOR...

Stimate Domnule Profesor - am cioc nit la u a Domniei Tale, cuviincios. Sper, din toat inima, s nu dau de Domnia Ta, cel pe care-l am în vedere, în rândurile de mai jos. Sper s nu fii cel care este(i r mâne) acas , pentru R UL SUPERB. Dar, dac -mi vei r spunde:”Ba, fraiere, iat -m -s!” - atunci, înainte de toate, s m prezint, pentru ca Domnia Ta s nu m dai afar pe u , -”din prima”: eu sunt cel ce-a fost, cândva(nici nu mai tiu când...) un foarte tân r i foarte naiv-vis tor om, i-am ajuns, iat , un foarte b trân i îmb trântit om, c ruia Dumnezeu i-a poruncit, într-o bun zi:”Vino i, din toate puterile tale, i în ciuda tuturor r nilor tale - r mâ i stai în coal , i consider-o SFÂNTA COAL - i într-însa s mori!” i, cutremurat, dar i înt rit, pe din untru, de dumnezeiasca porunc - mi-am strâns în pumni toate multe neputin ele mele - i le-am spus lor:”De azi încolo, nu **neputin e** s v numi i, ci **omene ti t rii s v numi i i chiar s fi i**! A a mi-a poruncit Domnul, a a v poruncesc i eu vou !” Nu tiu cât (din ce mi-am zis i-am vrut), am i f cut - dar tiu teribil de bine cât de multe, din câte **trebuiau** f cute - n-am f cut! i-am îmb trântit, grozav ce-am îmb trântit în coal ! - dar înc nu m dau... - i chiar am obr znicia, stimate Domnule Profesor, s te întreb pe Domnia Ta i s te înfrunt - c ci sunt convins de faptul c , în coal , n-are dreptul s **slujeasc** (tot a a precum în biseric) profesor decât cel ce “calc -a profesor”, cel c ruia Dumnezeu i-a pus semn i i-a dat HAR(da, precum preotului!) s fie **în eleg tor**, tot cât i **pl m ditor** m iestru - de tinere, nevinovate suflete tinere - iar nu s se dea drept “profesor” tot **r t citul** ori **dezertatul** dintr-alte c i. Trebuie ca coala s redevin Sfânta coal , o alt odaie a l ca ului Sfintei Biserici, cea f c toare de oameni întregi!Trebuie ca orice catedr s redevin altar, orice împ rt ire de duh s redevin Sfânt Împ rt anie Mântuitoare! i, în slujirea colii i aducerea sufletelor tinere spre LUMIN - s lepezi, tu, slujitorule, haina împopo onat a u ur t ii, a arogan ei cu preten ii umflate i a suficien ei i plictiselii i scârbei - i s îmbraci smerita hain de foc a **MISIUNII**, a harnicei concentr ri spre LUMIN - a **ta** concentrare, **dimpream cu ucenicii t i**, înc unii tremurând de teroarea ne tiin ei!Nu i-e permis s - i ba i joc de ucenicii încredin a i ie - cum nu i-e permis s - i ba i joc de Dumnezeul care i i-a încredin at! NU PUNE EGOISMUL T U, ÎNAINTEA SLUJIRII - C CI SLUJBA DE APOSTOL NU ARE SEAM N ÎN LUMEA ASTA , CÂT I-N ÎMP R IA CEREASC ! Tu, stimate Domnule Profesor, nu faci în coal nici politic de partid, nici n-aduci scândurile nevrednice ale bâlciului de ert ciunilor - ci faci POLITICA LUI DUMNEZEU, care îl reîntrege te pe omul cel tân r, înapoi capodopera Zilei a asea - dar îl întrege te, concomitent, i **cet ean**, întâi al **Cet ii Oamenilor Ameliorabili**(societatea-cetate, i ara-cetate, i ora ul-cetate, ori satul-cetate, în care trebuie s se bat viteje te cu R ul, fidel amintirii **mo ilor** lui, tot atât cât i **Binelui**!), spre a-l preg ti pentru intrarea în **Cetatea lui Dumnezeu-Noul Ierusalim** . i dac n-ai venit, în coal , s te ba i cu **m la tina** i cu **r ul** din societatea satanizat , înt rindu-i pe tineri ca o teni ai lui Hristos - **atunci la ce ai mai venit în coal , stimate Domnule Profesor?** S contribui, al turi de satanele lumii, la formarea i recrutarea de iud e, din mijlocul crudelor ml di e ale Omului(pâng rind, astfel, altarul colii)? Ca Apostol -Profesor, nu vii la coal ca s ai de unde s pleci - i nici m car mâr via i incon tien a unor trec toare guvern ri lume ti ale sec turilor(care nu tiu nimic de cele sfinte!) nu trebuie s te abat (din pricini de prea mic “renumera ie, dup buget”)!, de la MISIUNE!!!

Stimate Domnule Profesor, de ce te-ai f cut, oare, profesor? Ca s te „dai mare” cu “facult ile” domniei tale? S -i repe i, cople itor, de la în l imea tronului-catedr , la infinit, bietului elev, cu corigen e i mii de întreb ri sinuciga e despre via i ne-rostul ei - cât de de tept ai fost i continui s fii Domnia Ta? C nimic nu st în calea de tept ciunii Domniei Tale, i în nici un caz un nemernic de elev de clasa a XI-a ori a XII-a - “n-o s se aleag nimic de voi, pro tilor!”Parc ei nu v d c lumea, de mici copii, i -a primit i privit cu ostilitate - “de unde a i mai r s rit i voi, nenoroci ilor, s m ri i mizeria familiei voast re, i-a a vai de capul ei?! - s m ri i num rul de guri de hr nit ale lumii???” - a a le-a zis, de la na tere, i nu contene te s le sugereze, lumea asta , c mai degrab ar disp rea, cât mai repede i cu mai mare discre ie(“Nu fi nesim it, neghiob tân r ce e ti - m car acum nu fi nesim it, la dispari ia fiin ei tale insignifiante i stingheritoare!”), din v zul oamenilor “realiza i”, “marii oameni”, “de tep ii”

i “descurc re ii” oameni - care au ajuns ceva! (Ce oare? Mafio i, impostori, grandom ani scelera i, ori intelectuali plini de superbie luciferic ...?) - “nu ca voi, rebuturi anticipate ce sunte i!” A a le vorbe te lumea - tot a a dore ti i Domnia Ta s le vorbe ti, stimate Domnule Profesor - m rindu-le disperarea? Lor, care nu îndr znesc s priveasc înainte, spre ziua de mâine - se chircesc groaznic la gândul zilei de mâine! - “poate c **mâine** va fi o gaur imens în calendar, poate c cineva se va îndura i va bloca poarta pe care intr **MÂINELE** - ca s nu fiu silit s continuu s gâfâi de ru inea c sunt un NIMENI, f r rost NIC IERI, f r folos NIM NUI...”(da, asta s -a silit s -i induc , în suflet i-n minte, societatea lui Satan - vocabulele NIMENI, NIC IERI, NIM NUI!) - da, el, “superbul tân r”, despre care turuie demagogia social - e terorizat de gândul c , pentru el, nu exist un **MÂINE** - iar dac exist , exist spre a-l umili i chirci tot mai mult, dezv luindu-i neputin ele i nemernicia...elevul-râm , care se târ te penibil, blestemat de penibil...(doar gândul fugii -dezert rii ”la munc în str in tate”, de fapt, ca **umilit slug a str inului i str in t ii...** - îl mai învioriaz , ca pe un cadavru galvanizat...). De ce nu ascult i cum îi url de disperare sufletul bietului tân r, c nu vede rostul s u pe p mânt, c nu mai crede c are vreun loc la masa lacomilor acestei lumi - i c , mai bine, s-ar da mor ii - cum se i dau mul i tineri, în preajma c rora, când le-a fost traiul mai greu i via a mai amar , n-au fost, cu Lumina Lumin rii de Rosturi i cu Blânda Mângâie re de R ni ale Tân rului Suflet - nici **prea ocupa ii** s i p rin i, dar nici Domnia Sa, stimatul Dasc l-Profesor-Misionar...?! i, simindu-se tr dat de to i, i mai cu seam de maestrul-dasc l - r t citul tân r i-a continuat i des vâr it gestul Iudei - **jahnica sinucidere...Vom deveni un popor de sinuciga i i/ori de slugi, dac Misionarii (preo ii i profesorii, în egal m sur !)**nu - i fac datoria poruncit lor de Dumnezeu!

Vorbindu-i a a, de sus i teribil de plictisit - nu-l aju i cu nimic, stimate Domnule Profesor, în aceste vremuri de n ucire existen ial a tineretului - pe bietul tân r din ultima banc , retras, îngrozit i complexat, în coa ca sa, i mu cându- i buzele cu dezn dejde, pentru a- i ascunde, sub atitudinea sfid toare, teribilist pân la grosol nie i blasfemie - r nile, fricile, sumedeniile de nedumeriri - c ci, o, Dumnezeule, peste câteva luni, va trebui s dea fa cu monstrul cu o mie de chipuri, societatea care nu -l iube te defel, ba chiar îl ur te cumplit, nu are alt scop decât s -l zdrobeasc , s -i fac f râme pân i cele mai m runte i umile vise, n dejdi, naivit i curate...Nu vrei s te cobori, Domnia Ta, pân în mla tina aia, la sufletul la pierdut? Ce fel de cre tîn vei fi fiind, Domnule Profesor? Nu tii, oare, c “cei smeri i se vor în l a” i c -i vor în l a, prin smerenia lor, i pe semenii lor mai mici i mai neputincio i - “pe cei r ma i în urm ”? Nu- i tii oare misiunea de “dasc l”, de “maestru” - care trebuie s se jertfeasc , apostolic, pentru “cei r ma i în urm ”? (Nu e suficient s vîi “la fix”, pentru ca, apoi, s dormitezi în clas , ori s ba i câmpii aiurea. Iar scuza cu “Eu trebuie s fac **Programa**, nu s m în de tot prostul!” - nu “ine”, c ci nu to i sunt pro ti i, mai ales, totdeauna este ceva bun, ascuns de Dumnezeu în om!: **primul care-l inspecteaz pe Profesor este propria Con tiin , Supremul Inspector Dumnezeu** - i, abia în ultimul rând, inspectorul de specialitate ori cel teritorial -ministerial (etc.etc.) - iar dac ultimul te poate da afar din înv mânt, cel dintâi te d , f r gre , **afar din calitatea de OM!** i nici scuza cu :”To i sunt golani i pro ti!” - pentru c , din 30 de elevi ai unei clase, nu se poate s nu se g seasc m car câteva suflete, 2 -3 m car, de bun -credin , care s merite **din plin** osteneala de a crea, cu r bdare, i adunând spic lâng spic - o elit spiritual , pentru Neamul t u...). Stimate Domnule Profesor, dac tot te-ai f cut profesor(sper m c nu dintr-o simpl i nefericit , pentru to i, ÎNTÂMPLARE!) - trebuie s înve i c trebuie s te cobori pân în afundul cel mai afund al iadului, din sufletele încredin ate Domniei Tale (suflete tinere i, în general, croite de Dumnezeu maleabile, ameliorabile) - pentru ca, odat cunosc tor al iadului - cu o lovitur de arip alb , viguroas - s te înal i, cu tot cu sufletul tân rului, aparent pierdut pentru sine i oameni(el se crede, înfrico at fiind de arogan a lumii i a noastră - DAMNAT PE VECI!) - pân în înaltul cerului! Altfel - “cei dintâi vor fi cei din urm ” - nu uita asta, stimate Domnule Profesor... i blestemul celor c rora le-ai în elat încrederea te va urm ri i pe lumea cealalt - fii sigur de asta!

Adrian Botez - un foarte oarecare om al colii

istoria m rturisitoare

AST ZI:

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA CEL DE -AL DOILEA R ZBOI MONDIAL(1941-1945)

I POZI IA MARILOR PUTERI (1944-1947) -

DIMENSIUNEA TRAGIC

1-Generalit i preliminar. În

acest an, omenirea marcheaz împlinirea a 6 decenii de la sfâr itul celei de-a 2-a conflagra ii mondiale(1939-1945).Ca orice

mare eveniment, care a schimbat, într-un mod sau altul, cursul istoriei a numeroase popoare, cel de-al 2-lea r zboi mondial i-a g sit cuvenita reflectare în lucr ri istorice de mare profunzi me i analiz istorico-militar .(1) De asemenea, contribu ia Rom niei la r zboi a fost eviden iat , în numeroase lucr ri istoriografice.(2)

Demersul nostru prezint , sine ira et studio, una dintre marile nedrept i de la sfâr itul r zboiului, la finalizarea c reia i-au adus contribu ia tocmai Marile Puteri aliate, cele în care România î i pusese mari speran e. Prezenta expunere nu - i propune s incrimineze pe cineva, s caute vinova i i victime inocente - pentru c avem acea mândrie româneasc , mai presus de orice regrete. Dorim ca evenimentele prezentate s constituie o m rturie semnificativ a nedrept ii suferite de România, i anume refuzul Marilor Puteri de a-i conferi statutul de parte cobeligerant la r zboi.

A a cum se tie, i cum vom ar ta în cele ce urmeaz , soarta României a fost decis în timpul în elegerilor secrete dintre reprezentan ii Marilor Puteri. Astfel, la 9 oct. 1944, în cadrul vizitei s ale la Moscova, premierul britanic Winston Churchill vindea, pur i simplu, Europa r s ritean – lui Stalin. Înainte înc de aceast dat , când Churchill a f cut tragicul târg al zonelor de influen , pe procente, cu Stalin, ideea i crearea lor au fost acc eptate prin Conven ia de Asisten Mutual anglo-sovietic , semnat la Moscova, în 12 iulie 1941. Soarta a milioane de locuitori din Europa r s ritean a fost decis , astfel, printr-o simpl fil a unei agende de birou. De altfel, antipatia lui Churchill, fa de România, a fost declarat i arhicunoscut ; în drum spre Moscova, Churchill îi împ rt ea medicului s u personal, lordul Moran, c ”nu are nici o simpatie pentru România”.(3)

Pe de alt parte, concesiile extraordinare i inexplicabile f cute lui St alin la Ialta(4-11 febr. 1945), ca urmare a intr rii U.R.S.S. în 2r zboiul de 5 zile” contra Japoniei, sunt expresia dorin ei pre edintelui american Fr. D. Roosevelt de a promova U.R.S.S. ca mare putere mondial . Aflat la cap tul carierei politice, pre edin tele american a acceptat toate cererile sovietice:”a dat Rusiei mijloacele de a controla i domina Asia, a s pat mormântul Indochinei franceze i al independen ei Coreei.”(4)

În ceea ce prive te cele 3 mari conferin e interna ionale - Teheran(28 nov. – 1 dec. 1943), Ialta (4 -11 febr. 1945) i Potsdam(17 iulie-2 august 1945) - la care se adaug alte întâlniri ale mini trilor de externe, toate se circumscriu politicii de dictat a celor mari, privind soarta lumii postbelice.

Conferin ele i întâlnirile amintite mai sus reliefa sferile de interese ale U.R.S.S. i Occidentului, fapt statuat într-un fel la cele 3 conferin e dintre anii 1943-1945, la Conferin a P cii de la Paris i în toat diploma ia postbelic . Se încerca motivarea acestui „echilibru al sferelor de influen ”, prin contribu ia sa la men inerea p cii mondiale.Concret, din prim vara anului 1943, se petrece una dintre cele mai mari cotituri din istoria rela iilor interna ionale, an în care s-a încheiat colaborarea politico-diplomatic dintre U.R.S.S. i partenerii s i occidentali, din coali ia antihitlerist , l sând loc încord rii generale, care va intra în istorie sub numele de „r zboiul rece”. În 1947, dup semnarea tratatelor de pace cu Bulgaria, Italia, Finlanda, România i Ungaria, aplicând ceea ce s-a numit „Doctrina Truman”, formulat în martie 1946 i, ca o prelungire a ei, la 5 iunie 1947, era anun at „Planul Marshall”. Deja S.U.A. i Marea Britanie, în raport cu restul Europei, „înafar de o activitate retoric i de agita ie politic ”(5), nu- i mai manifestau interesul aparte. Astfel, „r zboiul rece” - lansat prin cunoscuta formul ”cortina de fier”, care devine deja realitatea din 1945-1946 - „De la Stettin, pe Baltica, pân la Triest, pe Adriatica(...) de-a curmezi ul continentului”(6), expresie din discursul lui W.Churchill, de la Fulton -statul Missouri, la 5 martie 1946 - s-a încet enit, în rela iile interna ionale ca o ca o confruntare cu caracter global, între principalele puteri cu orient ri social-economoce i politice diferite, antrenând în aceast stare întreaga comunitate interna ional :”Chiar dac nu se foloseau mijloace tradi ionale de confruntare, era R ZBOI, pentru c diploma ii nu puteau i nici nu voiau s reglementeze diferendele prin negocieri; RECE, fiindc nu pute au i nici nu voiau s reglementeze prin for ”.(7)

Dup cum am precizat la începutul demersului nostru, ne-am propus să prezentăm unul dintre multiplele aspecte cu care s-a confruntat diplomația românească la sfârșitul celui de-al 2-lea război mondial, și anume problema cobeligeranței României în poziția Marilor Puteri, cobeligeranță care a reieșit, de fapt, din participarea EFECTIVĂ a României la războiul antihitlerist. Atitudinea adoptată de Marile Puteri față de România, în anii celei de-a 2-a conflagrații mondiale și-a preocupat pe numeroși cercetători de la noi din țară (8) și din străinătate. După mai multe decenii de la evenimentele examinate, unii dintre cei mai eșuați istorici ai conflagrației secolului XX, precum H.Michel, Ed.Bauer, B.H.Liddell-Host, A.Hilgruber, H.A.Jakobsen, El.Barker, P.D.Quinlan, Sir J.Wheller-Bennett, A.Nichols și mulți alții, au subliniat valoarea contribuției românești la scurtarea duratei ostilităților, cu tot cortegiul de suferințe umane și pierderi materiale care a decurs din angrenarea la cel de-al 2-lea război mondial.

2- Poziția Marilor Puteri față de România, în perioada 23 aug.1944 -9 mai 1945. Opinia publică internațională a apreciat că actul de la 23 august 1944 a constituit, prin multiplele sale consecințe militare, politico-diplomatice și economice, una dintre marile coteruri ale celui de-al 2-lea război mondial, în ansamblul său.(9) Ea s-a produs imediat după înlturarea regimului condus de către marele Ion Antonescu, retragerea României din axa și înrolarea ei în tabăra Națiunilor Unite, în războiul purtat împotriva Germaniei naziste și a ultimilor ei aliați. Acele recunoașteri au avut în vedere, aadar, ocu produs de reorientarea României în război, asupra desfășurării ostilităților.

Credem că nu este aici momentul și nici locul să facem procesul actului de la 23 august 1944. Acesta va trebui judecat cu seninătate și responsabilitate, atunci când pozițiile partizane vor fi eliminate din limbajul istoric. Totuși, unele considerații generale se impun. Acest act, arestarea, la Palatul Regal, a mare alului Antonescu și a principalilor și colaboratori, la ordinul regelui Mihai – este cel mai controversat din întreaga acțiune a războiului. Cercetătorii fenomenului, pe care unii îl califică de „naltă trădare”, alii de „grav eroare politică”, susin că România nu trebuia să capituleze „en rose campagne”, înainte să fi semnat un armisticiu. Această capitulare necondiționată a însemnat un dezastru național, întrucât sovieticii, după încetarea focului, survenit la 23 august 1944, au luat prizonieri 130.000 de soldați români, au deportat peste 20.000 de alii români și 72.000 de români de origine germană. În lupta alături de sovietici, România a pierdut înjumătate din totalul de 19 divizii angajate și aruncate, de so vietici, întotdeauna, în prima linie de foc. Oricum, ara a fost trecut prin foc și sabie, de către sovietici, ea și-a pierdut definitiv libertatea, fiind practic ocupată și comunizată cu forță. S-a susinut(ceea ce, cu siguranță, este adevărat) că, prin acest act, războiul a fost scurtat cu cel puțin 6 luni, și poate chiar a fost câștigat de Aliați – fiindcă, dacă ar fi avut răz, germanii puteau avea bomba atomică. (10)

Odată cu actul de la 23 august 1944, România, desprinzându-se din Axa fascistă, a optat, pe plan intern, pentru o cale proprie de dezvoltare. Pe planul suporturilor internaționale, Marii Aliați, învingătorii din 1945, în pofida elurilor proclamate, începând cu celebra CARTĂ ATLANTICULUI(11 august 1941), care stabilea rosturile și natura războiului împotriva statelor fasciste și totalitare nu au ținut, nu au putut, ori poate nu au dorit, la sfârșitul ostilităților pe mapamond, să instaureze pacea așteptată și dorită cu ardoare de toate popoarele lumii. În cele mai multe privințe, s-a dovedit, în condițiile de după 1945, că obținerea victoriei a fost mai facilă decât organizarea păcii. Ceea ce s-a petrecut între anii 1945-1947, când s-au dezbătut, la Conferința de la Paris, din 1946, definitiv și semnat tratatele de pace cu fostele state „satelite” ale Reichului nazist(România, Finlanda, Ungaria și Bulgaria) și cu Italia, a demonstrat dificultățile extreme care stăteau în calea organizării postbelice a lumii pe baze durabile și pe principii viabile. Marii învingători din 1945 nu au reușit să-și înfrângă interesele și să-și redevastatoarele ambiții, astfel că, de regulă, comportamentul lor general a fost inconsecvent, inadecvat și inabil, nu față de foștii „sateliți” chemați, în primul rând, să suporte opera de organizare a păcii, ci chiar și față de aliații mai mici, din cadrul fostei tabere a Națiunilor Unite. Pentru statele mici și mijlocii, inclusiv pentru România, traversarea perioadei în discuție s-a realizat cu dificultăți majore. Opinim că, la originea întregii situații semnalate, s-au aflat tendințele Marilor Puteri învingătoare de a trata – în dezacord cu obiectivele afirmate până în 1945 – și cu realitățile lumii postbelice – rile mici și mijlocii(și, în mod aparte, rile foste „satelite”)ca obiecte, și nu ca subiecți ai dreptului internațional.

În continuare, vom analiza evenimentele semnificative, legate de problema cobeligeranței și a raporturilor cu Marile Puteri aliate.

Până la 6 septembrie 1944, trupele române au acționat, sub ordinele Marelui Stat Major de la București, la încercarea de îndepărtare a trupelor germane de pe teritoriul român și acoperire a frontierei apusene. După această dată, când s-a realizat acoperirea concentrării forțelor sovietice, trupele române au acționat, sub ordinele Înaltului Comandament Sovietic, la eliberarea Transilvaniei. În perioada 25 oct. 1944 -12 mai 1945, armata română s-a distins în luptele pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei. În războiul antihitlerist, au participat 538.536 de oameni, dintre care pierderile au fost de 167.525 de soldați, subofițeri și ofițeri. (11) Contribuția operativă a armatei române s-a concretizat în 16 mari bătălii și 367 de lupte, perioadă în care au fost cucerite și eliberate 3831 de centre populate, dintre care 53 de orașe și 180 de localități mai importante.(12)

La aportul militar al armatei române, trebuie adăugat contribuția economică a României care, în perioada 23 aug. 1944-16 sept. 1945, când trupele au revenit complet în țară, s-a ridicat, după o evaluare aproximativă, la cca. 770

milioane dolari, în valuta anului 1938. Dacă la aceasta se adaugă valoarea pagubelor și distrugerilor provocate de trupele hitleriste în retragere, de aprox. 350 milioane dolari, în valuta aceluiași an, efortul economic depus este 1 miliard de dolari, echivalând cu de peste 4 ori totalul cheltuielilor bugetare ale statului român, efectuate în anul financiar 1937-1938.(13)

Guvernul de uniune național, condus de Ștefan Tăbuș, la 25 aug. 1944, de declarația lui V.M.Molotov, ministrul de externe sovietic, potrivit căreia trupele române urmau să fie reînarmate, participând, astfel, la războiul antihitlerist. Trei zile mai târziu, la 28 aug. 1944, România solicită recunoașterea calității de stat cobeligerant și acceptarea, de către Uniunea Sovietică, a unui schimb de reprezentanți diplomatici. De altfel, problema recunoașterii cobeligeranței României fusese abordată, pentru prima dată, în timpul negocierilor cu Barbu Știrbey, de la Cairo, din 12 aprilie 1944, când s-au comunicat condițiile armistiului, și anume întoarcerea armelor împotriva Germaniei, refacerea frontierelor din 1940 între România și Uniunea Sovietică, plata unor despăgubiri și reparatii de război. Cele 3 Mari Puteri apreciau ca posibil acordarea statutului de ar cobeligerant, dar se aprecia că armata română nu se va putea lupta decât pe teritoriul național și numai în scopul îndepărtării germanilor din ar, fiind respins, cu hotărâre, participarea ei la acțiunile militare ale aliaților, dincolo de granițele naționale.

Odată cu încetarea ostilităților contra Uniunii Sovietice și aliaților acesteia, semnarea unei Convenții de armistiț se impunea, cel puțin din punctul nostru de vedere, ca o urgență maximă. Bazându-se pe îndelungate tratative de până atunci, încă din dimineața zilei de 24 august 1944, ca și în zilele următoare, guvernul român a trecut la inițiative pentru semnarea imediată a armistiului. Uniunea Sovietică însă nu s-a arătat grăbit în acest sens, profitând din plin de pe urma situației incerte de aproape 3 săptămâni.

Tratatamentul la care a fost supus delegația română sosită la Moscova, pentru a semna Convenția de armistiț din 12 sept. 1944, dar mai ales prevederile acesteia și consecințele care aveau să decurgă din stricta lor aplicare, se anunțau ca semn rău prevestitor. Delegația română care urma să semneze armistiul, format din L.P. Trăcanu, Gh.Pop, Ion Christu, B. Știrbey, C.V. Ionescu, gen. D.D. Măceanu – a sosit la Moscova la 4 sept. 1944, dar a fost primit de Molotov abia după 6 zile, când textul acordului era deja stabilit de către sovietici. Mai mult chiar, în cadrul desfășurării contactelor oficiale, sugestiile reprezentanților români n-au fost acceptate. Convenția de armistiț dintre România și Națiunile Unite s-a semnat la 12 sept. 1944, la Moscova, după îndelungatul cadru al unui simplu armistiț, constituind un umilitor dictat politico-militar, un mijloc prin care U.R.S.S. își putea impune voința în România. Ambasadorii Marii Britanii și S.U.A. la Moscova – Sir Arthur Clark Kerr și, respectiv, Av. Harriman – nu au schițat nici un gest de dezaprobare și „n-au intervenit în discuții sub nici o formă și niciodată, decât cel mult să sublinieze și să întărească afirmațiile lui Molotov”.(14). În numele coaliției antihitleriste, armistiul a fost semnat de mareșalul R.Malinovski. Cu acordul Marilor Puteri aliate, deci, România va fi supusă unui regim de teroare și sovietizare, fără mil și fără ȋre, și scufundat în bezna bolșevismului.

Conținutul Convenției de armistiț – un preambul, cele 20 de articole și 4 anexe – avea un caracter mult mai larg decât acest gen de documente. Textul prevedea reglementarea minuiască a unor chestiuni de mare însemnătate, dintre care unele, în mod normal, trebuiau să fie obiectul Tratatului de Pace: situația teritorială, cuantumul și sistemul de plată al reparațiilor de război, restituiri etc. (15) Prin Convenția de armistiț de la Moscova, România a fost considerat un stat învins, și nu unul care a ieșit din război, datorită propriului efort, statutul de cobeligerant nefiindu-i recunoscut. S-a format Comisia Aliată de Control, având sediul la București, dominată de reprezentanții sovietici și în care Marea Britanie și S.U.A. făceau în mod cu totul figurativ. Partea sovietică va fi reprezentată de generalii I.Susaikov și V.P.Vinogradov, iar partea britanică și americană de către mareșalul aerului D.F.Stevenson, respectiv generalul C.von R.Schuyler.

Întrucât ulterior operațiunile trupelor române s-au dus și dincolo de limita în spațiul a suveranității României, era just și logic pentru a se obține recunoașterea cobeligeranței, calitate care ar fi creat multe avantaje pentru poziția Bucureștiului la viitoarea Conferință de Pace. În această cerere justă se pornea de la un adevărat istoric de netăgduit, că nici una dintre țările cu un regim asemănător al nostru, care a luptat alături de Națiunile Unite, nu a adus o contribuție militară superioară sau egală cu aceea a României. A adăra, conținutul stipulațiilor Convenției de armistiț reliefează faptul că Aliații au tratat principial România ca pe o țară învinsă, înamică, nu ca pe una care ieșise din războiul hitlerist, în urma unui efort propriu – ceea ce i-a pus amprenta pe întreaga evoluție care a premers semnarea Tratatului de Pace. O analiză a prevederilor Convenției de armistiț scoate în evidență conținutul defavorabil al acestui act, pentru România – în raport cu obligațiile pe care și le-a asumat, luptând alături de statele coaliției antihitleriste, până la înfrângerea finală a Germaniei naziste. În Anglia, de exemplu, efortul militar și economic al României în războiul antihitlerist a fost evidențiat în multe ocazii. Într-un comentariu, la 7 ian. 1945, postul de radio britanic B.B.C. afirma: ”Dintre țările care luptă împotriva Germaniei, România se situează azi în al 4-lea rând, în ceea ce privește numărul de ostași care participă la bătălia de distrugere a nazismului”.(16)

S.U.A., care inițial pusese la dispoziție acordul de armistiț al statului de cobeligerant României, și-au modificat, în martie 1945, atitudinea. Ambasada americană de la Londra se adresa, în 19 martie, lui Sir A.Eden, ministrul britanic

de externe, subliniind că, deși „un asemenea statut ar avea în alegere”, oficialitățile de la Washington nu consideră perioada prezent propice pentru ca „Aliații să fac un asemenea pas”. (17) Diplomatul american J. Winant a fost desemnat să informeze Londra că Departamentul de Stat consideră că „prezenta politică a Aliaților, de a nu acorda statutul de cobeligeranță României, ar trebui să rămână, pentru moment, neschimbat” – și că „nici o decizie nu trebuie luată fără o consultare între guvernele sovietic și american” (18). Eden i-a răspuns lui Winant la 26 martie 1945, subliniind, în deplin acord cu guvernul american, că „României nu trebuie să i se acorde, până în prezent, acest statut”. (19)

3-Acțiuni diplomatice românești în vederea obținerii statutului de parte cobeligerantă. La 9 mai 1945 se încheia cea de-a 2-a conflagrație mondială, prin înfrângerea și capitularea necondiționată a Germaniei. România, participant activ la războiul antihitlerist, a salutat cu entuziasm firesc victoria coaliției Națiunilor Unite. Participarea activă a armatei române la zdrobirea armatelor germane și maghiare, la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, nu a determinat însă modificările firești în natura și statutul politico-diplomatic ale României. Deși Convenția de armistițiu din 12 sept. 1944 consemna și recunoștea României inițiativa și alăturarea la Națiunile Unite, în fapt România a fost tratată mai departe ca ară aparținând taberei adverse. Ca atare, României nu-i era recunoscut dreptul de participare la reglementările încheierii ostilităților – ca, de altfel, nici uneia dintre rile mici și mijlocii, chiar și celor care le fusese pe deplin recunoscută calitatea de aliat.

După încheierea ostilităților, atunci când se pregăteau tratatele de pace cu foștii „sateli” ai Germaniei naziste, problema contribuției României la apropierea victoriei din 9 mai 1945 a revenit în discuție, prilej de a insista pentru atenuarea tratamentului preconizat pentru România. În acel context s-a produs declarația postului de radio Paris, din 13 nov. 1946, în sensul că „Franța socotește că România a adus, prin contribuția ei, o scurtare a războiului cu cel puțin 6 luni”. (20)

După cum este cunoscut, nici Conferința Pacificii, ulterior, nici tratatele de pace nu au recunoscut României statutul de cobeligerant, pentru anii 1944-1945. Decizia era injustă, întrucât, așa cum a sesizat, în fața Areopagului Pacific de la Paris, la 27 aug. 1946, generalul cehoslovac H. Pika, „contribuția armatei române la victorie a fost incomparabil mai mare decât aceea, de pildă, a Italiei, care a fost recunoscută ca stat cobeligerant” (21). Tratatul de pace semnat la 10 febr. 1947, între România și Puterile Aliate și Asociate a reînnoit însă faptul că, după 23 aug. 1944, România „a participat activ la războiul împotriva Germaniei”. (22)

Conferința Consiliului miniștrilor afacerilor externe de la Londra, din sept.-oct. 1945, a marcat prima etapă a convorbirilor pentru elaborarea tratatelor de pace, cu cele 5 state ex-înamicie. Diplomația română spera că, în capitala Angliei, cobeligeranța României să fie recunoscută de Marile Puteri Aliate. După Conferința de la Londra, o nouă reuniune s-a deschis, la 16 dec. 1945, la Moscova, participând miniștrii de externe ai U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii, dezbătându-se problemele organizării lumii postbelice. Diplomația de la București a prezentat, în aprilie 1946, la reuniunea adjuncților miniștrilor de externe de la Londra, un memoriu în care a fost expus, în mod detaliat, efortul militar și economic al României în războiul antihitlerist, solicitându-se, din nou, recunoașterea calității de stat cobeligerant. Între 25 aprilie -16 mai 1946 se desfășoară la Paris o sesiune a Consiliului miniștrilor de externe ai S.U.A., U.R.S.S., Marii Britanii și Franței, în care se elaborează proiectele tratatelor de pace cu Bulgaria, Finlanda, Italia, România și Ungaria. În fața a 2-a a Conferinței se discută clauzele economice ale Tratatului de pace cu România, fără ca guvernul român să fie consultat. Proiectul Tratatului de pace nu recunoștea statutul de cobeligerant al României.

La 25 iulie 1946 se deschid lucrările Conferinței de Pace de la Paris, cu participarea a 32 de state, convocat de puterile învingătoare, pentru dezbaterile proiectelor tratatelor de pace cu Bulgaria, Finlanda, Italia, România și Ungaria, care a durat până la 15 oct. 1946. Delegația română prezentă la Conferință a fost condusă de Gh. T. T. rescu, ministrul Afacerilor Străine. La 13 aug. 1946, în fața celei de-a 15-a edine plenare a Conferinței, Gh. T. T. rescu,eful delegației române, a expus observațiile guvernului român, privitor la clauzele politice, militare și economice ale proiectului de tratat de pace. T. T. rescu a observat absența unei manieri consacrate calității de parte cobeligerantă, „ceea ce România consideră just să se vedă recunoscut” (23). T. T. rescu a solicitat să se precizeze intrarea în război a României la 24 august 1944, și nu la 12 sept. 1944, că a purtat războiul nu numai împotriva Germaniei, ci și a Ungariei hortyste. Conducătorul diplomației de la București a subliniat că starea de beligeranță a României nu a fost o consecință a Convenției de armistițiu din 12 sept. 1944, ci rezultatul Proclamației Regale și a Declarației guvernului de la 23 august 1944, cele 2 documente reflectând sentimentele și voința poporului român.

Problema cobeligeranței României a fost abordată în edina din 27 august 1946 a Comisiei Politice și Teritoriale pentru România, condusă de Momulski. Observațiile generale la proiectul tratatului de pace, prezentate de delegația Bucureștiului, vizau: 1- recunoașterea statutului de cobeligerant (cerere respinsă); 2 - acceptarea zilei de 24 august 1944 ca dată de participare a României la lupta alături de Națiunile Unite, în locul datei de 12 sept. 1944 (cerere respinsă de toate delegațiile); 3 - precizarea în tratat că România a luat parte la război nu numai împotriva Germaniei, ci și a Ungariei (cerere respinsă).

Discutiile generale asupra tratatului de pace cu România au avut loc la 10 oct. 1946, la a 37-a edin plenar a Conferiniei, după care s-a trecut la votarea lui pe articole (38 art. și 6 anexe). La ultimele dezbateri, E. Bevin, ministrul de externe britanic, declara că România „a adus o contribuție considerabilă la înfrângerea germanilor în Balcani” (24). Votarea a avut caracterul unei operațiuni pur tehnice, iar articolele au fost adoptate, în general, așa cum au fost aprobate la Comisie.

Chestiunile rămase nesoluționate la Paris au fost definitive la Consiliul miniștrilor de externe ai Marilor Puteri, de la New York, pentru definitivarea tratatelor de pace cu Bulgaria, Finlanda, Italia, România și Ungaria, desfășurat între 4 nov.-11 dec. 1946. România a trimis ca observator pe R. Franasovici, ambasadorul la Londra, și a înaintat *Observațiile guvernului român privitoare la Proiectul Tratatului de pace*, în care au fost formulate o serie de cereri și revendicări, principalele referindu-se la recunoașterea calității de cobeligerant. Conferința a luat în considerare câteva dintre observațiile guvernului de la București, dar, în același timp, nu a acceptat unele sugestii cuprinse în memoriul său, clauzele unor articole căpătând un caracter mai agravant. Deși s-au apreciat eforturile umane și materiale ale României în războiul antihitlerist, nu s-a putut obține recunoașterea stării de cobeligeranță, apreciindu-se că România „a participat activ la războiul împotriva Germaniei”. (25).

10 februarie 1947 - în Marele Salon al Orologiului de la Quay d'Orsay, delegația României (Gh. Tătărescu, L. Pătrășcanu, T. Voitec și D. Dăncănuș) semnează Tratatul de pace cu Puterile Aliate și Asociate. După un maraton diplomatic, care s-a desfășurat între anii 1945-1947, actul de la 10 februarie 1947 încheie unul dintre cele mai importante capitole din istoria contemporană a românilor. În tot acest răstimp, eforturile diplomației de la București se canalizaseră în direcția încheierii unui tratat de pace echitabil, care să aparțină nu doar simplului afirmare a puterii, ci ca o operă rațională, menită să creeze o atmosferă de înțelegere reciprocă și cooperare internațională. În același timp, tratatul urmărea repararea justă a daunelor provocate. În fine, el trebuia să ofere României dreptul la o evoluție independentă.

Prevederile Tratatului au fost dure pentru România. Țara noastră a fost obligată să plătească URSS mari despăgubiri de război, în 8 ani, însumând 300 de milioane dolari. Factorii de decizie au hotărât staționarea pe teritoriul românesc a forțelor armate aliate, în special sovietice, timp de 90 de zile - în realitate, prezența lor s-a prelungit până în 1958. A fost apreciat faptul că România a încetat, la 23 aug. 1944, lupta contra Națiunilor Unite. Granițele României au fost reconfirmate ca fiind cele de la 1 ianuarie 1944, prevăzându-se însă anularea Diktatului de la Viena. Basarabia și Bucovina de Nord au rămas ocupate de URSS - populația din aceste străvechi pământuri românești fiind supusă unui sistematic și necruțător proces de rusificare forțat. Dat fiind înscrierea clauzei privind desființarea organizațiilor de tip fascist și pedepsirea criminalilor de război, acesta i-a permis guvernului condus de Petru Groza înfiptuirea unor numeroase abuzuri - care, adăugate celorlalte, au dus la distrugerea opoziției politice românești.

În pofida tuturor eforturilor diplomatice, nu s-a recunoscut cobeligeranța României. Cu toate acestea - Parlamentul României a ratificat, la 23 august 1947, documentele Pacii de la Paris.

4- În loc de concluzii. Cercetătorii fenomenului de care ne-am ocupat, și noi, în expunerea de față, au concluzionat că problema cobeligeranței României s-a pus începând cu 24 august 1944, orele 4 a.m., când România s-a înrolat în războiul antihitlerist. Puterile Aliate și Asociate au recunoscut, apoi, acest fapt, prin 3 articole ale Convenției de armistițiu, semnată la 12 sept. 1944. La finele anului 1944, și începutul anului 1945, a existat o aprobare de principiu a cobeligeranței României, de către Departamentul de Stat al SUA, iar celelalte Mari Puteri urmau să „fie convinse” de acest lucru. Începând cu aprilie 1945, chestiunea cobeligeranței României nu mai revine în corespondența diplomatică dintre Washington, Londra și Moscova. În schimb, ea va reprezenta o **permanență**, în documentele elaborate de diplomația de la București, mai ales când aceasta a avut posibilitatea să o facă.

Pe măsură ce contribuția umană și materială a României la războiul antifascist a sporit, Bucureștiul a intervenit pe cale diplomatică pentru ca statutul de cobeligeranță să fie recunoscut în reuniunile preliminare ale Pacii. Dar aceste conferințe nu au luat în considerare cererea justificată a României, invocându-se, cel mai adesea, participarea României la războiul hitlerist și minimalizându-se marile eforturi umane și materiale la victoria Națiunilor Unite. Acordarea statutului de cobeligeranță, deși reprezenta o cerere justă, bazată pe aportul militar și economic considerabil al României la victoria din 1945, nu s-a realizat, cu toate eforturile diplomației de la București. Dacă s-ar fi obținut acest deziderat just, întregul statut internațional al României la Conferința din 1946 și, mai ales, după aceea, ar fi fost, desigur, altul. Dar România a fost tratată ca o țară învinsă, statutul ei internațional fiind stabilit prin deciziile Consiliului miniștrilor de externe ai Marilor Puteri.

Efectele politicii Marilor Puteri au grevat negativ asupra situației României timp de 5 decenii și, din păcate, se mențin și azi. Indiferența lor a aruncat România în „bezna roșie”; grație politicii lor pacifiste, Sud-Estul european a sângerat aproape 50 de ani. Singurul înmăsurător s-formuleze concluzii e poporul român, pentru că numai el a suportat teroarea bolșevic instaurată cu sprijinul puterilor occidentale - și nu a împărțit-o cu nimeni. După atâtea ani, chiar și regretele - dacă ele mai există - sunt în zadar...

NOTE BIBLIOGRAFICE

1-Imensa bibliografie consacrat celui de-al 2-lea r zboi mondial ne oblig s men ion m aici doar o infim cantitate de repere bibliografice; a se vedea, între altele: M.Baumont, *Les origines de la deuxième guerre mondiale*, Paris, 1969; E.Bauer, *Histoire controversée de la 2-ème guerre mondiale*, I-VII, Paris, 1967; Gh. Buzatu, *Din istoria secret a celui de-al 2-lea r zboi mondial*; R.Cartier, *La seconde guerre mondiale*, I-II, Paris, 1965-1966; L.M.Cassin, *Histoire militaire de la seconde guerre mondiale*, Paris, 1951; W.Churchill, *The Second World War*, I-VI, Boston, 1953; H.G.Dahms, *Geschichte des Zweiten Weltkriegs*, Tübingen, 1965; B.H.Liddell Hart, *Istoria celui de-al 2-lea r zboi mondial*, I-II, Buc., f.a.; H.A.Jakobsen, *Der Zweite Weltkrieg, Grundzuge der Politik und Strategie in Dokumenten*, Frankfurt, 1965; J.De Launay, *Mari decizii ale celui de-al 2-lea r zboi mondial*, I-II, Buc., 1968 etc.etc.

2-Participarea României la cel de-al 2-lea r zboi mondial, aspectele colaterale i consecin ele contribu iei române ti, în V.Arimia, I.Ardeleanu, t.Lache, *Antonescu-Hitler. Coresponden i întâlniri inedite(1940-1944)*, Buc., 1991; N.Baciu, *Agonia României(1944-1948)*, Buc., 1991; N.Baciu, *Yalta i crucificarea României*, Roma, 1983; Gh. Buzatu, *Actul de la 23 august, în context interna ional*, Buc., 1984; idem, *A a a început holocaustul împotriva poporului român*; E.Campus, *Din politica extern a României*, Buc., 1980; M.D.Ciuc, *Procesul Mare alului Antonescu. Documente*, Buc., 1998; I.Chiper, Fl.Constantiniu, *Sovietizarea României. Percep ii anglo-americeane(1944-1947)*, Buc., 1993; Al. Du u, Fl. Dobre, *Eroi pe frontul de R s rit*, Buc., 1995; idem, *Drama generalilor români(1944-1964)*, Buc., 1997; A.M.Stoenescu, *Armata, mare alul i evreii*, Buc., 1998; ***6 martie 1945. Începuturile comuniz rii României, Buc., 1995 etc. etc.

3-N.Baciu, *Agonia României*, p. 116.

4-Idem, pp. 165-166.

5-D.D.Rusu, *Spre dictatura for elor de stânga din România(1944-1948)*, în *Istoria Românilor.Epoca contemporan*, Chi in u, 1992, p. 136.

6-Ibidem.

7-Ibidem.

8-Vezi n. 2.

9-T.Udrea, *23 August 1944: controverse istorico-politice. Studii istoriografice*, Buc., 2004.

10-N.Baciu, op. cit., p. 98.

11- A.Marinescu, Gh.Romanescu, op. cit., p. 146.

12-V.Fl.Dobrinescu,S.Pârvu, *Marile Puteri i problema cobeligeran ei României, în anii 1944-1947*, în *Românii în istoria universal*, II-2, Ia i, 1987, p. 152.

13-V.Anescu, *Efortul economic al poporului român în r zboiul antihitlerist*, Buc., 1974, p. 113.

14-D.D.Rusu, op. cit., p.150.

15-Con inutul Conven iei de armist iu din 12 sept. 1944, în H.Radu, P.I.Orha, *Documente din Istoria românilor*, Buc., 1996, pp. 480-483.

16- I.Bodunescu, *Diploma ia româneasc postbelic în slujba independen ei*, I, Ia i, 1988, p. 43.

17-V.Fl.Dobrinescu, op. cit., p. 156.

18-Ibidem.

19-Ibidem.

20-Gh.Buzatu, I. P troiu, *România i lupta pe plan mondial pentru victoria asupra fascismului. Realit i istorice i dezbateri istoriografice*, în *Românii în istoria universal*, I, Ia i, 1986, p. 662.

21-Ibidem.

22-I.Enescu, *Politica extern a României, în perioada 1944-1947*, Buc., 1979, p. 430.

23-V.Fl.Dobrinescu, S.Pârvu, op. cit., p. 158.

24-Idem, p. 160.

25-Idem, p. 161.

26-Con inutul Tratatului, în H.Radu, P.I.Orha, op. cit., pp. 487 -492.

prof. C t lin Mocanu

fapte i mo teniri - personalit i ale istoriei na ionale

Cititorii, iubitorii de istorie, ai revistei CONTRAATAC, au un nou prilej de bucurie: inaugur m, începând din acest num r, o nou rubric , una care s fie pe placul lor. Personalit i ale Istoriei Na ionale vor fi “prezente” - i prezentate într-o form mai pu in obi nuit , în contexte i prin aspecte cât mai variate, înl turând monotonia impus prin studiul Istoriei, ca disciplin de înv mânt. Rubrica se adreseaz , în primul rând, elevilor - dar i celor care doresc s - i completeze cuno tin ele cu informa ii care le sunt greu accesibile.

*

AST ZI:

MIHAI VITEAZUL(1593-1601) - ÎN ISTORIOGRAFIA EUROPEANĂ A SECOLELOR XVI-XIX

Motto: “*Mihai străbunul a fost neconținut legat de orice avânt al nostru pentru dezrobirea neamului, c tre adunarea laolalt i legarea pentru totdeauna a f rămelor trupului nostru național. Biruința a lui lumina dintr-un trecut tot mai depărtat, i noi o vedem într-ujn tot mai apropiat viitor.(...) De la 1600, nici un român n-a mai putut gândi unirea fără uria a lui personalitate, fără paloșul sau securea lui ridicată spre cerul drept și, fără chipul lui de curat i des vârtit poezie tragic*” – NICOLAE IORGA(1916)

*

Istoria Neamului Românesc deschide, prin domnia lui MIHAI VITEAZUL (1593-1601), o nouă epocă, care se va desfășura sub semnul marii lui înfrățiri: unirea politică a rilor române. Personalitatea lui, devenită legendară, domină Istoria Națională, alături de cel mai strălucit domn al Moldovei secolului al XVI-lea – ȘTEFAN CEL MARE. A fost o epocă de strălucire a Neamului Românesc, pe care marele revoluționar și istoric pașoptist N. Bălcescu o definește admirabil, ca și pe cel care avea să-i confere aura nemuririi: “Deschid sfânta carte unde se află în scris gloria României, ca să pun dinaintea ochilor fiilor ei câteva pagini din viața eroică a părinților lor. Voi arăta acele lupte uriașe pentru libertatea și unitatea națională, cu care românii supt povăa celui mai vestit și mai mare din voievozii lor, încheiează veacul al XVI-lea. Povestirea mea va cuprinde numai opt ani(1593-1601), dar anii istoriei românilor cei mai avari în fapte vitejești, în pilde minunate de jertfă pentru țară.”(1)

Epoca, fapta și moartea lui MIHAI VITEAZUL apar reflectate în istoriografie: de la cronicarii contemporani voievodului, la marile monografii ale lui N.B. Iorga, I. Sârbu, N. Iorga, P.P. Panaitescu și până la preocupările și realizările manifestate de istoriografia contemporană, bibliografia consacrată domnului primei este de mare întindere.(2)

Prin acțiunile și concepțiile sale politice și militare, MIHAI VITEAZUL a fost o personalitate europeană a vremii sale. De aceea, contemporanii au manifestat receptivitate la acțiunile domnitorului român, consemnând faptele sale. Prin urmare, demersul nostru prezintă aprecieri ale unor autori străini, unii contemporani cu MIHAI VITEAZUL sau trând scriind în perioada imediat următoare dispariției marelui domnitor. Au fost, de asemenea, selectate opinii ale unor autori de mai târziu, ale căror judecăți au fost formulate în baza documentelor și perspectivei istorice. Toate acestea demonstrează că voievodul român nu a fost un protagonist episodic și periferic al scenei europene de la sfârșitul secolului al XVI-lea, ci o personalitate profund implicată în problematica europeană a vremii sale.

Analizând situația rilor Românești, în timpul domnitorului Alexandru cel Rău(1592-1593), predecesorul lui Mihai, istoricul englez RICHARD KNOLLES(1550-1610)scrie:“(...)Alexandru, fostul voievod al Valahiei, din nașterea moldoveană, ridicat de Murad însuși în această demnitate, mândru peste măsură de această funcție atât de mare(...), nu numai că îi oprima poporul cu dărimi intolerabile, dar, pentru a păstra favoarea turcilor, adusesese în țară (foarte mult înainte de a fi seculul), un mare număr dintre ei, încât părăsiseră acum sărăcie și pânze de deplin...”(3) În opoziție cu Alexandru, viitorul domnitor MIHAI VITEAZUL era“(...)un nobil bărbat, Ion Mihai, fiul voievodului Petru, predecesorul menționatului Alexandru, care era bine cunoscut în sânul poporului pentru onorabilitatea tatălui său, privilegiile nașterii sale, calitățile personale și înălțimea staturii sale; la fel a fost pentru zelul său față de religia creștină, pentru dragostea sa față de țară, pentru amabilitatea sa față de egali și gentile față de inferiori, pentru dreptatea conduitei sale, constanța în bunățate sa către aceștia, nu mai puțin de milă; și pentru alte virtuți nobile ale gândirii sale eroice și înclinării naturale pentru înfrățiri în problemele mari, pentru înțelepciunea sa adâncă și prevederea sa rapidă, pentru cuvântul său dulce și plăcut, avitarea oricărei afecțiuni, foarte dărnice față de oamenii buni, a cărei faimă sporea tot mai mult, atât pentru onoarea casei sale, cât și pentru propriile sale virtuți.”(4)

Istoricul flamand HIERONYMUS ORTELIUS(1543-1614), contemporan desigur cu evenimentele, menționează că înscunarea lui MIHAI VITEAZUL ca voievod al Transilvaniei a întrunit acordul deplin al principalelor cetăți transilvane: “După aceasta(n.n.: victoria de la Elimbăr, 1599), ades menționatul voievod s-a îndreptat cu valahii și spre Alba Iulia, venind în întâmpinarea sa, distanță de o milă, un cortegiu mare, cu conducerea și locuitorii orașului, primindu-l cu mare reverență și însoțindu-l la Alba Iulia. Acolo, ca și în toate orașele, au răsunat salve de bucurie, ca semn special al victoriei.”(5)

Asasinarea voievodului muntean, din ordinul generalului austriac Gheorghe Basta, în tabăra de la Câmpia Turzii(9/19 august 1601), este comentată astfel de către reputatul om de stat și istoric francez, JACQUES AUGUSTIN DE THOU(1553-1617): “(...)Mihai era pe atunci în vârstă de 43 de ani, bărbat strălucit și în norocire și în nenorocire,

după chiar judecata inamicilor săi(...) După ce uciseser pe Mihai, prin dar cu aviditate cortul lui îi se răspândi zvonul că s-ar fi găsit scrisori, care n-ar mai lăsa loc îndoielii despre măriunile lui ascunse cu toții și despre trădările lui. Dar acestea au fost scorneli, nu atât pentru a-i lăini pe valahi, ci ca acest popor se bucura de schimbări violente ale domnilor săi(...), cât pentru a potoli invidia vecinilor și a altor principii, pentru o faptă ca aceasta, și pentru ca austriecii să nu poartă acum, cu uciderea lui Mihai, ca mai înainte, cu uciderea cardinalului George și pierderea cardinalului Andrei, întru rind acea credință infamă că ar fi o datină întru scut și familiarilor lor de a călăgări noi, adăugându-le celor vechi și întru rindu-le cu ajutorul bărbatilor celor mai de frunte, pentru ca, apoi, să răsplătească binele cu răul și, urându-i pe aceștia, să caute ocazia să-i piardă.”(6)

Primele acte de nesupunere ale lui MIHAI VITEAZUL față de Poarta otomană și declanșarea ofensivei antiotomane sunt consemnate, în mod evident subiectiv, în stilul specific documentelor turcești ale epocii, de către istoriograful otoman IBRAHIM PECEVI (1574-1650):”Răstăcitul de Mihai era întru un ghiaur nenorocit; el se pregătise și era pornit pentru răscălat. Când a primit această dojană din partea serdarului, el a ridicat numaidecât steagul răscălatei, și i-a nimicit pe musulmanii care erau în Valahia.”(7)

Domnia lui Alexandru cel Rău și agravarea dominației otomane sunt înfățișate cu obiectivitate de către istoricul francez MICHEL BAUDIER (1589-1645):”(...)dărilor impuse poporului erau de nesuportat, cruzimea sălăfăcuse odios tuturor, iar acțiunile lui însoțite de un fast nerău, de o înfumurare atât de trufașă de fudul, încât oamenii de bine nu puteau ajunge la el. Mai mult încă, pentru a putea trăi după plăcerea pasiunilor sale, și pentru a nu fi supus hotărârilor turcilor, el le-a îngăduit să facă întru ara sa tot ce au socotit de cuviință. Astfel încât bietul popor, bătut de vânturi pustiitoare din ambele direcții, de trufia lui Alexandru și de prădăul mahomedanilor, nu mai avea încotro să se îndrepte, iar nădejdea sa, ultima consolă a celor nenorociți, era de a nu mai avea nici una...”(8)

Reverendul năpălit PAOLO SARTORIO, expunând situația socio-politică și geografică a Transilvaniei, Valahiei și Ungariei, reliefează vitejia transilvănenilor, descendenții ai dacilor:”(...)Eu nu mă mir de valoarea acestor trupe de transilvăneni, pentru că cu adevărat sunt socotiți cei mai războinici din Europa; aceștia, împreună cu moldovenii și valahii, sunt anticii daci, atât de temei și apreciați de romani, ca cei mai războinici din Europa, care au constrâns pe romani, sub Domitian, Nervă și Traian să plătească tribut, ca să nu treacă Dunărea, să cauzeze pagube acelui imperiu; mai sunt temei și acum de turci, de mai multe ori decât multe prăzi.”(9)

Cronicarul silezian BALTHASAR WALTHER, care l-a cunoscut direct pe voievodul român, în jurul anului 1597, descrie cu admirație calitățile eroului căruia sale:”El era bine cunoscut tuturor prin strălucirea purtărilor și prin prerogativele nașterii sale, printr-o distincție frumuse și dreaptă purtare a trupului, astfel încât, între altele virtuți alese, era plin de credință în Dumnezeu, împodobit cu statornicie, îngăduință și alte asemenea calități, față de ceilalți.”(10)

Într-o secolul al XIX-lea marchează consolidarea statutului istoriei ca știință, marea epopee a lui MIHAI VITEAZUL este reluată și studiată critic cu mai multă atenție și obiectivitate. Astfel, istoricul austriac JOHANN CHRISTIAN VON ENGEL(1770-1814) încheie cu următoarele cuvinte capitoul dedicat domniei lui Mihai, într-o lucrare a sa:”Vrem(...)să așternem câteva flori pe mormântul unui principe valah, care e de interes universal. A contribuit și el, și încă în mod deosebit, să abată barbaria turcească de la celelalte părți ale Europei. Dacă omul ar fi avut o creștere mai aleasă, dacă nu ar fi trăit într-o epocă atât de grea și dacă nu ar fi avut de-a face cu Basta, Sigismund Bathory, cu Movilă - omul acesta ar fi realizat lucruri minunate. Ar fi fost comparat cu Temistocle, cu Iancu de Hunedoara. În ceea ce mă privește, am scris istoria domniei lui cu dragoste. Ea mă despăgubit pentru alte istorii cu ucideri și cu dezastre, din trecutul Valahiei și al Moldovei. Născut valah, Mihai reprezintă încă o confirmare a adevărului, că providența îi alege instrumentele din toate măriunile și limbile. Domnia sa, dacă ar fi durat mai mult timp, ar fi fost hotărâtoare pentru soarta mai bună a țărilor aflate la Dunărea de Jos. Dar, la vârsta de 43 de ani, a fost oprit prin violență din purcederea sa. Urmările acțiunilor lui au eșuat, de asemenea, au dispărut în neantul vremurilor. Valahia și Moldova continuă să se afle în stare nedemnă de mai înainte, dar datorită istoriei este și întru strezvie amintirea și întru răspândească faima, fără să-i treacă, întru, sub tăcere, greșelile.”(11)

Elogiul la adresa marelui domnitor român a adus și cărtărul francez JEAN A. VAILLANT (1804-1886), care în 1829 se stabilește în Principate ca preceptor în vestite familii boierăști. Într-o lucrare consacrată spațiului românesc, scrie astfel despre făuritorul Unirii de la 1600:”(...)pieri la 43 de ani, victimă a unui asasinat la, acest om mare, care n-are egal printre concetăenii săi, decât pe Ioan Corvin și Ștefan cel Mare, pe primul depăindu-l prin lărgimea vederilor și prin patriotismul ambidreptății sale - și pe al doilea prin faptul că a avut acest imens avantaj că preferă să poartă războaie pe teritoriul dușmanului, decât pe al său propriu. Politician înzestrat, el a trăit și întru întru, timp de 8 ani, Ungaria, Polonia și Poarta; mare căpitan, el a trăit și întru învingător totdeauna și și război întru mod demn înfrângerea de la Ploiești, prin victoria de la Guruslău; bun căpetăen, și-a făcut iubit de ai săi, din cele 3 principate, iar ardelenii îl numesc încă REGELE LOR MIHAI I ALEXANDRU CEL MARE(...) Mihai era bine făcut la corp, frumos, de talie înaltă, dar cu o figură uscată; avea privirea vulturului, curajul leului, întruțenia vulpii și credința lui [Iancu de Hunedoara]. Mistuit de focul sacru al patriotismului, el a trăit, a luptat și a murit pentru gloria țării sale.

Adorat de solda ii pe care-i pl tea cu daruri i cu p mânt, iubit de poporul pe care -l eliberase de sub jugul nobilimii, de sa ii pe care-i salvase, de secui, care pierdeau, odat cu el, privilegiile - în sfâr it, de boieri, c rora le insuflase energie i le redase demnitatea. Ca i Temistocle, el i -a salvat patria de jugul turcilor; mai norocos decât Epaminonda, el a putut lupta, dup ce îndep rtase arma uciga de la pieptul s u i, atunci când a murit, i -a vândut scump via a, ca Alcibiade. <<Plânge i-l, români, a i pierdut pe ultimul mare voievod. Nu ve i mai avea decât hospodari i ace tia nu vor fi curând altceva decât jecm nitori!>>”(12)

Ecouri ale luptei antiotomane sus inute de MIHAI VITEAZUL se reg sesc i la istoricul lombard JEAN HENRI ABDOLONYME UBICINI(1818-1884). Într-o lucrare tip rit la Paris, în 1856, scria:”(...)pieri, la vârsta de 43 de ani, acest mare b rbat, care va r mâne de -a pururi gloria poporului român. El a încercat s reuneasc într-un singur corp na ional pe to i locuitorii vechii Dacii. Era o încercare grea. În ciuda comunit ii de origine, de limb i de religie, nu exista o simpatie între cele 3 principate. Totu i, în ciuda t uturor obstacolelor, poate, dac ar fi tr it mai mult, ar fi reu it s întemeieze un nou regat al Daciei, care ar fi atârnat greu în balan a Europei. El în elegea adev ratele interese ale inuturilor române ti: CRESCUNT PARVAE RES CONCORDIA; dar compatrio ii lui n-au tiut s -l secondeze i s -l sus in . Nobilii n-au v zut în el decât pe du manul privilegiilor lor. Numai ranii i -au r mas credincio i i îi venereaz , înc i ast zi, amintirea.”(13)

Este evident c mult mai mul i istorici europeni au anali zat opera unificatoare a voievodului român, în contextul agitat din Europa central-r s ritean . Vorbind despre prestigiul câ tigat de rile române în perioada domniei lui MIHAI VITEAZUL, N.Iorga scria:”Pe neamul s u(...) el l -a a ezat în v zul popoarelor, c a element esen ial de vitejie în conflictele vremii.”(14)

NOTE BIBLIOGRAFICE

1. N.B lcescu, *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, Buc., 1967, p. 23.

2-A se vedea, în acest sens, t. Andreescu, *Restitutio Daciae.III. Studii cu privire la Mihai Viteazul(1593 -1601)*, Buc., 1997; V.Atanasiu, *Mihai Viteazul.Campanii*, Buc., 1972; E.Barbu, *Mihai Viteazul, chipuri i documente*, Craiova, 1943; N.B lcescu, *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, în *Opere*, III, Buc., 1986, pp. 11-367; *C lug reni-400*, coord. M.Dogaru, Buc., 1996; D. C p ân , *B t lia de la Giurgiu, 1595*, Buc., 1999; I.Corfus, *Mihai Viteazul i polonii*, Buc., 1938; *Cronici str ine privitoare la istoria românilor, I. Doi cânt re i greci ai lui Mihai Viteazul: Stavrinos i Palamed*, Ploie ti, 1943; L.Demény, *Secuui i Mihai Viteazul*, Buc., 1977; A.Florian, *Mihai Bravulu...*Buc., 1858; I.C.Filitti, *Mama i so ia lui Mihai Viteazul*, Craiova, 1934; I.Iona cu, V.Atanasiu, *Mihai Viteazul*, Buc., 1975; *Istoria rii Române ti, 1290-1690. Letopise ul cantacuzînesc*, Buc., 1960; N.Iorga, *Mihai Viteazul la Praga*, Buc., 1919; idem, *Istoria lui Mihai Viteazul*, I-II, Buc., 1935; idem, *O istorie a lui Mihai Viteazul de el însu i*, în AARMSI, s.III, t.V, 1926, pp. 339-389; idem, *Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul român*, Buc., 1983; *Mihai Viteazul. Culegere de studii*, coord. Cernovodeanu-Rezachievi, Buc., 1975; *Mihai Viteazul în con tiin a european*, I-V, Buc., 1982-1990; *Mihai Viteazul, restitutor Daciae. Album bilingv(rom. - franc.)*, Craiova, 2000; M.Neagoe, *Mihai Viteazul*, Craiova, 1976; V.Negrea, *Rela iile lui Mihai Viteazul cu Rusia*, Buc., 1946; I.Nistor, *Campania lui M.V.în Pocu ia*, Buc., 1943; idem, *Domnia lui M.V. în Transilvania. 1 Decembrie 1599-19 august 1601*, Buc., 1946; P.P.Panaiteescu, *Documente privitoare la istoria lui M.V.*, Buc., 1936; t.Pascu, *M.V.- Unirea i centralizarea rilor române*, Buc., 1973; I.C.Petrescu, *M.V. i arta diploma iei*, Ploie ti, 2001; A.Pippidi, *M.V. în arta epocii sale*, Cluj-Napoca, 1987; R.Popescu, *Istoriile domnilor rii Române ti*, Buc., 1963; I.Sârbu, *Istoria lui Mihai vod Viteazul, domnul rii Române ti*, I-II, Buc., 1904-1907; C.Zagorit, *C lug reni subt o nou înf i are*, Ploie ti, 1940. Bogata informa ie prezentat în aceste lucr ri e înso it de o vast bibliografie.

3-*Mihai Viteazul în con tiin a european*, II, Buc., 1983, p. 87. Edi ia folosit : R.Knolles, *The Generall Historie of the Turkes, from the first beginning of that Nation to the rising of the Othoman Familie: with all the notable expeditions of the Christian Princes kings and Emperours. Faithfullie collected ont the best Histories...*, London, 1603.

4-Idem, p. 88.

5-Idem, p. 59. Edi ia folosit : H.Ortelius, *Chronologia oder historische Beschreibung aller Kriegs-Emföhrungen und Belögerungen der Statt und Vestungen auch Schor mültzeln und Schlachten so in ober-und Unter-Ungern, auch Sibenbürgen mit dem Türken von A. 1385 biss auff gegenmertige Zeit denckwuürtig geschehen*, Nürnberg, 1604.

6-Idem, p. 135. Edi ia I. Augustin Thouanus, *Tomus quintus historiarum Jacobi Augusti Thu ani*, Franckfurt, 1614-1621.

7-Idem, p. 204. Edi ia: I.Pecevi, *Pecevi Tarihi*, II, Istanbul, 1969.

8-Idem, p. 214. Edi ia: M.Baudier, *Inventaire de l'histoire générale des Turcs*, Paris, 1628.

9-Idem, p. 233. Ed.: P. Sartorio, *Relatione delle guerre successe fea 'Christiani, e Turchi, in Ongaria, Transilvania e Valachia, sino al presente anno 1600*, în Fr. Sansovino, *Historia universale dell 'origine et imperia de Turchi. Con le guerre successe in Persia, in Ongaria, in Transilvania, Valachia sino l'anno 1600*, Vene ia, 1600.

10-Idem, p. 268. Edi ia: B.Walthero, *Brevis rerum a Michaele Moldaviae Transalpinæ sive Valachicæ Palatino gestorum descriptio*, în N.Reusner, *Rerum memorabilium in Panonia sub turcarum imperatoribus a capto Constantinopoli usque ad annum 1600*, Franckfurt, 1603.

11-Idem, III, 1986, pp. 83-84. Edi ia: I.Christian von Engel, *Geschichte des Ungarischen Reichund seiner Nebenländer*, IV(1), Halle, 1804.

12-Idem, pp. 191-192. Edi ia: I.A.Vaillant, *La Roumanie, en Histoire, littérature, orographie, statistique des peuples de la langue d'Ardialiens, Valaques et Moldaves, résumés sous le nom de Romans*, I, Paris, 1844.

13-Idem, pp. 220-221. Edi ia: I.H.Abdolonyme Ubicini, *Provinces d'origine roumaine. Valachie, Moldavie, Bukovine, Transilvanie, Bassarabie*, Paris, 1856.

14-N.Iorga, *Istoria românilor*, V, Buc., 1937, p. 364.

prof. C t lin Mocanu

calea, adev rul i via a - eseuri ale elevilor

P CATUL I..TINERE ILE NOASTRE

Dumnezeu a f cut lumea - i totul era armonios i frumos - pân ce p catul s-a n scut în unii din îngerii care, condu i de arhanghelul Lucifer, cel mai frumos , mai str lucitor i mai înzestrat dintre ei, s-au r zvr tit împotriva lui Dumnezeu. P c tuind, împotrivindu -se Creatorului-a-Toate(decî, i al lor) - din îngerii buni, au devenit îngerii r i, duhuri necurate, diavoli. Chipurile lor frumoase, str lucitoare - s-au f cut urâte i întunecate. Au c zut din cerurile sfinte, în iadul cel înfrico tor - de unde comploteaz , s -l conving i pe om s vin acolo, s le în hangul... Dup c derea lui Lucifer i a îngerilor lui r i - îngerii buni îl slujesc, credincio i, pe Dumnezeu. Prin ei, Dumnezeu îi ajut pe oameni s vad lumina adev rat i veste te voia Sa în lume... i îngerii buni, f când voia Domnului, devin la fel de lumino i precum Domnul Dumnezeu...

Parc noi, tinerii, nu ne împ r im la fel precum îngerii din cer? Cât de frumo i i str lucitori sunt i unii dintre noi, tinerii, mai ales cei care se dau „zmei”! Frumo i i str lucitori precum Lucifer i ai lui - pentru c ace ti tineri dintre noi sfrunteaz pe orice sf tuitor de bine: ei le tiu pe toate, i înc ceva pe deasupra! I le spun celor care ascult de sfaturile bune, ale celor care nu au trecut degeaba prin via :”Fraierilor! Pe babalâcii tia v-a i g sit i voi s -i asculta i?! Ia veni i cu noi, urma i-ne la pl cerile i aventurile pe care vi le vom ar ta i d rui!” i -i ispitesc pe unii fraieri, iar fraierii câ tiga i suflète te de „zmei” bag de seam , mai târziu(prea târziu!), c ispitele la care i-au înh mat „zmeii”nu sunt decât p guboase i istovitoare i stric toare, sunt aduc toare de înfund turi ale drumului i de disperare, iar chipurile „zmeilor” parc nu mai str lucesc de frumoase e i curaj, ci sunt acum meschine, bo ite i r ut cioase, verzi-galbene, urâcioase...

Asta-i cu îngerii din noi. Dar eu cred c tinerii de azi , chiar dac , unii, nu mai v d calea spre des vâr ire, orbi i fiind de râna trupului, renun ând aproape total la harul divin - tot trebuie s aib ceva bun i nevinovat în ei - ascund, în cel mai ferit col din sufletul lor de teribili ti, fa a de lumin a Bunului Hristos. i nu se poate s nu -l învie, într-o zi, pe Cel-de-Lumin - dac nu se vor l sa cu totul în voia valurilor, a lenei duhului. Eu cred, cu t rie, c Lumina cea neînserat a cuno tin ei dumnezeie ti va str luci în inimile noastre, ne va deschide ochii sufletului i ai min ii. i, astfel, poc indu-ne, vom g si Calea, Adev rul i Via a – adic , pe Hristos-Dumnezeu, Mântuirea, Lumina Lumii. Eu nu cred în r ul definitiv - ci într-un r u trec tor. „Orbire de tinere e” - nu se spune a a?

Mul i tineri, din pricina familiilor i a dorin ei maturiz r ii for ate, ajung s - i formeze obi nuin a p catului - **viciile** - cu desfrâu, droguri, b utur ... Se cred mai puternici, mai capabili s - i hot rasc soarta...Dar această impresie, de obicei, dispare odat cu vârsta - cu capacitatea fiec ruia de a în elege adev rata bucurie - **credin a**. Stâlpul de care s te ii, ca s nu r t ce ti de tot calea. Mul i tineri, înainte de a fi captivi viciilor, erau cre tini: odat cu p r sirea viciilor, cu cât sete reg sesc lumina curat , **redevenind cre tini!** Altfel curg apele i altfel str luce te lumina, în v zduh, când nu te mai întunec viciul... Da, c ci nu po i sluji Binele i R ul în acela i timp, nu po i tr i, deodat , în dou lumi opuse, nu po i sluji la doi st pâni, în acela i timp. Nu, tutunul, alcoolul, drogurile, tov r iile nepotrivite, întru desfrâu orb - nu te maturizeaz , ci te istovesc psihic i fizic, te urâ esc, la trup i la suflet: f cându- i ie r u, ajungi slug la Cel R u.

Dar nici societatea de azi nu-i prea ajut pe tineri. Mijloacele de i nformare în mas îi fac, pe tineri, incapabili de a avea o p rere proprie despre lu mea în care tr iesc, le distrug dorin a, spiritul de lupt asupra r ului - ba, chiar, habar nu mai au care e r ul i care e binele - încurc stânga cu dreapta, tot uitându-se la ni te emisiuni tâmpitoare, precum „Ciao, Darwin!” – dar nu numai...la tot soiul de filme cu desc rc ri de arme i mii de cadavre, la filme porno -

erotice, ascultând, pe toate canalele, muzica violen ei... Se mic oreaz aureola de lumin din jurul c orpului i sufletului nostru. Deci, societatea de azi nu prea are grij s scad p catul i tenta ia p catului din noi, ba chiar dimpotriv , încurajeaz , stimuleaz p catul. Iat ce spune un gânditor cre tin , T.Toth, chiar despre literatura de azi: „Sunt scriitori care nu se sfiesc a- i pune talentul ce l-au primit de la Dumnezeu, în slujba r ului – i, prin stilul frumos, prin arta admirabil a scrisului(sau, a ad uga eu, a cinematografeiei , a filmului în general...), sunt în stare s glorifice p catul, murd ria, imoralitatea”.(T.Toth, **Cele 10 porunci**). Cred c tinerii trebuie s fie capabili s aleag , s în eleag i s prelucreze informa iile ce le primesc, dezvoltându - i capacitatea de a gândi i cunoa te, i de a folosi ceea ce cunosc - spre binele lor i al altora. Chiar dac p c tuim, ar trebui s înv m din p catele s vâr ite, s lupt m cu ispita i cu noi în ine, s nu repet m p catele – i astfel s mergem pe calea lui Hristos: „P catu -i umbra ce ne-apas /F r de mil , tot mereu.../Furând cunu na luminoas /Ce ne-o întinde Dumnezeu!”

Florin Bâra, XII A

*

CRUCE MARE, DRAC B TRÂN...

În zile noastre, omul este o conduct de canalizare, care las s trec prin ea totul. Mizeria, bineîn eles - în primul rând.

Cultur - credin ...Cultur prin credin - e o comoar de pre : o studiezi toat via a, i niciodat nu ai sentimentul z d nciei, ci ai mai vrea, tot ai mai vrea s tii din cele ce se spun i se-arat despre lumea f cut de Dumnezeu. Din p cate, mul i nu au nici cultur , nici credin . Pe parcursul miilor de ani de a a -zis evolu ie, oamenii i-au pierdut al 7-lea sim , **cel al credin ei** - i-am ajuns s credem doar ceea ce vedem cu ochii sau ce putem atinge cu degetele, precum Toma Necredinciosul - de i, minuni se petrec, azi ca i alt dat , chiar sub ochii no tri. Mereu, f r oprire.

Sunt b trâni care simt c li se apropie sfâr itul – i încep s regrete, sincer, gre elile trecutului. Dar sunt oameni, la fel de b trâni ca primii, care merg, duminic de duminic , la biseric , doneaz puzderie de bani, în irând la tot omul c mai credincio i ca ei nu se afl pe fa a p mântului i c -l iubesc pe Dumnezeu de nu mai pot - dar totul e doar fa ad la ace tia: se mândresc, de fapt, cu avu iile lor! Cruce mare, drac b trân... (**Alina Balan, X B**)

Unii iau Crucea între degete i spun:”Ia, ni te lemn e puse cruci !”Pu ini cred în Cruce cu adev rat i o respect . Al ii, î i pun Crucea dinainte i , cu mâna, fac cruce lung i lat - dar totul e masc pentru gândul cel r u: „Ajut -m , Doamne, s -l fur i s -l p c lesc pe cutare!” Cruce mare, drac b trân...(**Andrei Avram, X B**)

*

HOMO – HUMUS

Domnul Dumnezeu ne-a creat dup chipul i asem narea sa - chipul spiritual, în primul rând. Dar ce-a vrut Domnul i ce-a ie it - se vede în zilele noastre. Pe to i ne-a modelat din lut i a suflat suflare dumnezeiasc în noi - dar parc n-a mai r mas decât lutul, parc tot i am pierdut, pe undeva, cumva, suflarea lui Dumnezeu, din noi - sufletul. Sensibilitatea sufletului.

P mânt, via , moarte. P mânt-moarte: dou extreme – care se ating. În p mânt va ajunge oricare dintre noi - cu trupul de lut. Dar parc de pe-acuma s-au desp r it sufletul de trup - i-am r mas goi de suflet. Mor i vii. Via a, pentru unii, înseamn puterea material , de a te sim i, tu, lut - st pân asupra lutului semenilor t i. De a-i batjocori pe fra ii t i întru via . Asta s fie fericire, ca tu, o bucat de lut, care, prin suflet, ar trebui s por i în tine m rinimia i m re ia Domnului - s - i batjocore ti aproapele, semenul, fratele - în loc s -l aju i, ca pe tine însu i?!

Al ii nu v d fericirea decât adunând bog ii de bani i de lucruri, de parc le -ar putea duce cu ei, în mormânt. Nu, acolo, în lut, te duci doar tu, lutule -om - iar dac altceva nu te-a preocupat în via decât formele de lut - lut i hum ai s r mâi - eap n în lut...Suflet, ceva? Nu, nimic...Din nimic, nimic r sare. C ci p mântul în p mânt se întoarce.(**Andreea Laz r, X B**)

Din lut suntem, dar avem un suflet. Când cineva îi spune „nebun” ori „prost” unui semen întru suflet - pe sine se face nebun ori prost - i, totodat , îl jigne te pe Dumnezeu, Cel Care pe to i ne -a f cut.

Omul, cât tr ie te, trebuie s vad dincolo de lutul fiin ei sale - i s - i iubesc aproapele, c ci pe Dumnezeu, astfel, îl iube te. Palma primit pe obraz s-o rabde, i s întoarc i obrazul cel lalt - c ci, cât timp îl întoarce, cel ce l-a lovit se va gândi, se va r zgândi i va regreta - i iar i vor fi fra i, cei nu doar f cu i întru lut, ci i întru suflet, întru Hristos. Omul, cât tr ie te pe p mânt , se chinuie, sufer , ur te, iube te, plânge, râde. Dar, ca s te nume ti cu adev rat om, iube te- i fratele întru lut i duh, d - i via a chiar, pentru el: dac - i vei pierde via a pentru altul, semen al t u - vei câ tiga via a ve nic , de la Dumnezeu . Putreze ti în p mânt, omule de lut - dar din p mântul în care putreze ti, urma ii t i s culeag rod de grâu, nu spini. (**X imena Hârjanu, X B**)

Speciali tii(în ce?) denumesc moartea „încetarea permanentă a tuturor funcțiilor vitale”. Doamne, ce solemn sun ! i gol. Dar sufletul? - el nu are funcții, sau nu le ținem, nu le vedem. Cu el ce se întâmplă, după „încetarea permanentă a funcțiilor vitale”? Doar i sufletul face parte din noi, nu doar...lutul. Sufletul nu moare odată cu trupul - deci, am putea spune că Moartea nu există. Ce satisfacție, ce încântat sunt: nu există Moartea! Din punct de vedere teoretic. Când vezi cât de chinuitor de greu trage să moară, lângă tine, sub privirile tale, un om, cineva drag, o rudă...Auzi i expresie: TRAGE - trage să moară. De ce anume trage? Trage, încet, de viață, cu dinții - sau trage, din greu, barca peste apă neagră a Styxului... Moartea există, din punct de vedere. Până la ideea de Moarte mă sperie, că să nu mai vorbim de „fenomen”... i când vezi că mai apare i un scandal, de genul: „Cadavrul a revenit la viață!” O, să rămâii moțenitori! Bine, cadavrul nesimțit, de ce nu ne lăsa în pace? Ia treci înapoi în groapă! Hai, fuga mare! Mar în groapă, năseriosule! Escrocule! Bagă capul la loc! Cât te vâd!

Mor i îngropa i de vii...Francesco Petrarca - a zăcut, aparent mort, în Ferrara, vreme de 20 de ore, i ar fi fost înmormântat la expirarea perioadei prevăzute de legea locală, adică peste încă 4 ore - dacă o bruscă schimbare de temperatură nu l-ar fi făcut să se ridice în capul oaselor...În anumite ri, la morgă există chiar săli de așteptare. Nu se zice nimic de baruri i discoteci „morganatice”... La München, se află o clădire gotică enormă, în care mor i zăceau altădată în iruri lungi, lega i cu niște frânghii, care duceau la niște clopotele, care duceau în biroul central al supraveghetorului. i se pare că somnul acestuia era deranjat cam des...Să te sune Mortul:”Încă una mică!”Brrr...

Îmi pun ades întrebarea: „Există supraviețuire fără trup”?Se spune că da. În dimineața zilei de 21 sept. 1774, pater Alfonso de Liguori se pregătea pentru oficierea liturghiei, în închisoarea din Arezzo - când a fost cuprins de un somn adânc. Două ore mai târziu, s-a trezit i a afirmat că tocmai s-a întors de la Roma, unde a asistat la moartea Papei Clement al XIV-lea. La început s-a considerat că e vorba de un vis - iar patru zile mai târziu, când a sosit vestea morții Papei, că a fost o coincidență. Apoi s-a descoperit, însă, că toți cei care vegheaseră la capătul Suveranului Pontif, aflat pe patul de moarte - nu numai că lăvăzuseră, dar i discutaseră cu Alfonso, care îi îndemnase să se roage pentru muribund. Ai naibii morții tă - câtă energie plimbărea în ei! Dar nici nu-s corecți, i-s ariviți - Doamne, ce orientare socială pe ei!: îi lasă pe bieții pușcăria din Arezzo, pentru cătuma Suveranul Pontif! Se ciocoiesc i linguesc până i morții!...(Elena Tara i, X B)

Ce este „împlinirea”? Pentru mine, sufletul este călător prin timpuri, este trecătorul pe acele drumuri ființiate, fie descoperite, din voință de a face mai bine, sau din muștrărea conștiinței, că n-ai făcut destul bine. Chiar dacă prin trupul nostru ar trece zece suflete, nu unul - tot singur te simți, omule! Ai mâinile reci, în jurul ochilor se aterne un maroniu putred - nu-i simți pe cei din jurul tău, nu te simți chiar pe tine. Lipsa de încredere, în singurătate, se aază pe umerii tăi ca o pasăre grea i moartă - iar buzele i se usucă de-o amărăciune a salivei, pe care n-o mai poți înghiți. Îți simți picioarele amorțite, iar în spate fiorul unei frici - frica îți spune să fugi! Unde? Un zgomet îți asurzete urechile, se împrătie, cu repeziciune, în toată ființa ta, care vibrează de mirosul tristeții: se simte jalea, în vâzduhul veșnic umed de amărăciunea ploilor. Cine suntem, de unde venim, încotro mergem? Nu ne pasă că NOI vom fi judecați - nu încetăm de a-i judeca pe alții. Bogații lumii i bogățiile lor, cu ochi demonici, au pus stăpânire pe sufletele noastre, umplându-le de lăcomie ori de invidie. Lut, lut iubim, nu oameni...nu omenie. Nimeni nu se uită peste lut ca peste gard - nimeni nu spune, vâzând nenorociri: „Asta mi se poate întâmpla mie”...Am uitat cu toții mântuirea i ne punem pe râs cu hohote, când cineva vrea să ne-o amintească. Eu mi-am simțit moartea, mi-am simțit lutul ființei, parcă mi-l strângeam în mâini. Moartea venise să vadă cât de frică mi-e. Dar nici măcar în acea clipă, nu am uitat de Dumnezeu, n-am uitat că Dumnezeu e sus i nu-mi va opri timpul „acum”! Eu nu sunt Faust - pe mine mă lasă rece ispita lui Mefisto, cât de chipe i dezgheț ar fi el...Moartea e trimisă lui Dumnezeu - Ea, Moartea, e pretutindeni, ca îngerii - e lângă noi, ne-nsoțește, odată cu umbra de la picioarele noastre. Dacă reușești să crezi, să crezi cu adevărat - poți vedea sfârșitul i noua viață. Sfârșitul lutului tău nu-l poți împiedica, i nici nu merită - dar poți dobândi începutul altei vieți, singura reală i bună. (Mihaela Moscu, X B)

*

FAMA - FUMUS

Faima, ca tot ce este trecător pe Pământ - este fum. Dorința de a fi slavă, preamrit...Nici un imperiu i nici un împărat nu va fi purtător de nemurire - doar pe Golgota a fost i rămâne Împăratul Însângărat în piroane - pentru că El e Împăratul altei Lumi. Dumnezeu - i cei ce se poartă asemenea lui, vindecând rănilile semenilor, cu rănilile lor - doar ei rămân în memoria de spirit a lumii. Nu doar în istorie: în istorie rămân cei de care i-a fost frică omenirii: Gînghis-han, precum i Napoleon...(diferența uniformă i cuvintele justificării - pornirea spre fală i crimă aceeași!)

Pentru El-Dumnezeu nu contează că ai avut faimă pe Pământ, că ai fost rege, star de cinema sau sclav - El îl va privi cu mai multă milă i iubire pe sclavul care niciodată n-a muncit pentru el - pe sclavul pe care tu, regele „puternic”, l-ai batjocorit i schingiuit...Pe tine, preamre, aici, rege - acolo, El te va uita. i acolo tu vei cere milă sclavului pe care aici l-ai batjocorit.

În Valea Plângerii, P mântul - nimic nu este etern, decât sufletul lui Dumnezeu. El n-are faim , El singur **exist** . i mul i nu-l v d, c nu l se vede faima... i cât se vor c ina c au privit într-o direc ie gre it ...Sunt demni de mil , dar n-ai ce le face: i ei au avut tot atât r gaz, poate mai mult, decât bietul sclav...robul lui Dumnezeu...(Andreea Laz r, X B)

În via te pierzi pentru o clip de neaten ie ori pl cere. La b trâne e - î i dai seama c tot ce ai considerat, tân r, c merit s te zba i, chiar s ucizi ori s furi - n-are nici o valoare. Ce înseamn faima, când nici nu tii când te înha Moartea? Toate lucrurile f cute ori dobândi te ori furate ori râvnite - vor trece, vor putrezi, se vor face nev zute - i dac nu i-ai v zut de suflet, dac nu i-ai f cut prieteni i fra i, ajutându-i pe al ii - te vei trezi singur i însp imântat.

Copiii nu se gândesc la ce vor mânca, sau jefui, sau ucide, la ce vor îmbr ca i dezbr ca - mâine. Numai adultul are astfel de l comii inutile i nebune, astfel de ispite bolnave. Cum s facem s r mânem, cu sufletul , copii?(X imena Hârjanu, X B)

*

FINIS - CINIS

R posa ii no tri, pe vremuri, erau incinera i de rude - asta pentru a-i p stra al turi de ele. Tot P mântul e f cut din cenu . Când ating un om, îi simt fo netul cenu ii din el. De ce, oare? Poate pentru c a ars, c u toat fiin a lui, cât a tr it. Ce bine ar fi! În noaptea de Cr ciun, în vatr , pun s ard un butuc. i se face Lumin - pentru Ieslea Noului Început - Na terea Sufletului. Ce bine e s fii cenu , dup ce ai ars con tiincios, ceea ce i -a dat Dumnezeu s tr ie ti. Numai dac î i arzi, din tot sufletul, via a - po i avea dreptul de a fi cenu . Po i c p ta dreptul de a te lini ti cenu - nu s putreze ti de viu - i mereu...Ce miros infernal trebuie c au cei ce n-au tiut, în via , regula cenu ii!(Mihaela Moscu, X B)

Eu cred c pe lumea cealalt vom fi ni te simple suflete, care ne vom hr ni cu credin a din noi. Dac am avut-o. Dac nu...Poate c p c to ii vor fi trimi i s se chinuie, iar i iar , ÎN FOC(pentru c numai focul cur deplin) - în iad sau pe p mânt - pân când î i vor da seama c totul este Dumnezeu. Restul nu -i decât iluzie trec toare i, deci, am r ciune.

Cineva ne opte te s ne preg tim de cur irea sufletului, iar noi credem c nu e prea târziu. i nu poate fi prea târziu, dac n-a fost prea târziu pentru tâlharul de-a dreapta lui Hristos, cu mâinile i picioarele oprite, de piroane, pe cruce - i numai cu sufletul pe buze, liber s se poc iasc . Hristos l-a iertat deplin! Focul credin ei - prefăce în lumin sufletul. Îl face vizibil, astfel, pentru Dumnezeu. Se zice c , la Sfâr itul Lumii, Dumnezeu i Fiul S u vor veni la noi, pe un nor de lumin . De lumin - de foc, pentru ca s -i vedem noi, i s ne trezim con tiin ele. S s lt m din cenu - dac vom avea ce s lta... (X imena Hârjanu, X B)

Unele popoare, care incinereaz trupul celui mort, au considerat c , dup ce sufletul p r se te corpul, odat cu fumul, se va ridica la cer sufletul. Pentru ca, apoi, cenu a s fie l sat pe ap - ca un simbol al purit ii, al sp l rii sufletului de p cate. Alte popoare ineau ce nu a în boluri de lut, pe ni te rafturi anume - pentru a asculta, din urna de pe raft, povestea celor care au ars, pân a fi cenu . Pentru ca , genera ie dup genera ie, nimeni s nu uite s ard , spre a merita s devin cenu : singur m rturie a misiunii îndeplinite, pân la cap t, corect.(Andreea Laz r, X B)

gânditorul de la hamangia - sau: medita ii asupra gândurilor lumii

Continu m s v oferim ansa, stima i tineri i mai pu in tineri, de a medita, cât mai personal i cât mai profund omene te, prin intermediul unor texte propuse (din marile c r i ale lumii) - asupra posibilit ilor de solu ionare a crizei spi rituale i materiale, prin care trece, azi, omenirea întreag (inclusiv dumneavoastr ...)

*

Prima lucrare vizat de noi, **Principele**, a florentinului **Niccolò Machiavelli**(ap rut în 1513) este cunoscut de întreaga lume(poate, **nociv** de bine cunoscut ...).Florentinul Machiavelli î i adreseaz sfaturile (patriotice, e drept, în sensul strâmt de atunci - dar ovine i de un cinism luciferic, care s-a propagat, din p cate, fulger tor, în întreaga politic modern i contemporan a lumii europene) celui mai vestit

depravat și criminal al vremii sale - fiului papei incestuos (el însuși, fiul, fiind incestuos) și înșăgerat, Alessandro Borgia - **Cesare Borgia**.

Din punctul nostru de vedere, n-am recomanda niciodată, nici unui conducător politic, un addagiu ca acesta: **”patria este bine apărută, oricare ar fi modul în care o aperi, prin josnicie sau prin glorie”** (cf. Niccolò Machiavelli, *Discursuri*, III, p. 41) - căci noi suntem de părere că: **”Decât să învingi printr-o infamie, mai bine cazi luptând pe drumul onoarei.”**:

”Este mai bine să fii violent, decât precaut, deoarece soarta este ca și o femeie: dacă vrei să-și păstrezi viața, trebuie să-și bătăie și să te împotrivească ti.(...) Trebuie să-ți existe două feluri de a lupta: unul bazat pe lege, iar celălalt pe forță: cel dintâi este propriu oamenilor, celălalt aparținând animalelor; dar întrucât primul nu este de multe ori suficient, trebuie să recurgem la al doilea. Deci îți este necesar unui principe să fie tot atât de bine animal, cât și om. (...)Romanii, pentru a-și menține stăpânirea în Capua, Cartagina și Numantia, le-au distrus, și în felul acesta nu le-au pierdut.”(N.Machiavelli, *Principele*, Mondero, Buc., 1997, p. 63). De unde se vede că diavolul e mare savant - și pedagogii juridici ai zilelor noastre trebuie atenționați, să folosească istoria legislativă cu onestitate, nu cu “machiavelism”.

*

A doua carte pe care o avem în vedere, carte care ar fi meritat, cu asupra de măsură, să fie cunoscută de toate neamurile Pământului, pentru că ar fi sporit enorm BINELE social - este, din punct de vedere, cunoscut doar cu numele de înțelepciune români - și nu este citită de aproape nimeni. E vorba de **Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie**. Evident, autorul ei este preaînțeleptul și desvârșitul cultul domnitor muntean **Neagoe Basarab** - elaborarea ei se face în anii premergători morții voievodului - 1521. S-ar putea zice că voievodul Neagoe este contemporan cu secretarul florentin Machiavelli. Vom vedea imediat că, cei doi, sunt de pe două planete (morale) aflate la mii de ani lumină distanță - “secretarul” trăind în epoca de piatră, iar voievodul - în Suprema Epocă Spiritual-Creștină.

“(...)nici foarte să te veselești de slava lumii aceștia, nici iar foarte să te întrestezi, ci neîncetat să mulțumești lui Dumnezeu de toate(...)”³. **”Hristos dădă ie chip de răbdare și de nerăutate, ca să faci și tu celor ce te-au urât și ție-au făcut rău, și să nu dai rău pentru rău, nici să-ți aduci aminte pentru rele, ci să-ți miluești și să-ți ierți, cum și stăpânul tău Hristos să-au rugat pentru nemul umitorii și neînțeleptii chip de răbdare jidovi.”**⁴ **”Iar domnul care nu va judeca pe dreptate și pre legea lui Dumnezeu, acela nu iaste domn, nici să va chema îndreptător și unsul lui Dumnezeu, ci va fi pierdut în periciunea cea de veci și pentru fărância lui, nici fața lui Dumnezeu nu o va vedea(...)”**⁵ (...) când vei vrea să îți la judecat în divan, întâi vei scădea și vei ruga și Domnului nostru Iisus Hristos, ca să vă fie întărit și învățat are(...) cu ce dreptate vei judeca și racii într-această lume, cu aceia vor fi judecate și faptele voastre, la împărăția cea cerească. Vedeți ce lucru mare iaste judecata? Pentru-aceia și voi, când veți dea și judeca și la divan, săz lângă voi tot oameni buni și aleși și să fie și boiari tineri lângă voi, ca să ia tot și învățur bun și dulce din gurile voastre(...)”⁶(...) și să nu ferești celui bogat, nici iar să miluiești cu judecata pe cel sărac, ci să faci judecat drept și bogaților și săracilor(...)ci să nu cumva să fi și unora dulci și altora amari, ci fie te cîrui și fi și judecatori drept și după lucrurile lor(...).⁷ și la judecat să nu vă pripiți, ca nu cumva, neînțelegând jalba și racului, să-l judecați cu nedreptate. și dar de-și va fi frică și să vă ului, și nu va putea spune dăslușit, ci să-l întrebați

³ -*Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*, Minerva, Buc., 1984, pp. 209-210.

⁴ -Idem, p. 212.

⁵ -Idem, pp. 183-184.

⁶ -Idem, p. 184.

⁷ -Idem, pp. 184-185.

de multe ori, până își va potoli frica. (...)îi zice i:<<Frate, nu - i fie fric , nici te teme, ci te treze te i te d teapt ca din vis, i-mi spune pre dreptu, ca s - i putem lua seama i noi i s te judec m pre dreptate>>. Iar de ve i gre i la judecat i boiarii vo tri vor pricepe c a i gre it(...) s nu v pae c v fac ru ine sau s ine i mânie în inima vostr , pentru acel lucru, ci (...) iar s chema i pre s rac s -i face i dreptate, ca nu cumva, dup ce a i f cut judecat rea, s v par r u, i a i vrea s -i face i bine i nu ve i putea(...). C mai bine s nu v fie voia deplin i inima înfrânt , decât s faci s racului strâmb tate”(s.n.) .

Dacă a ar ta “dictatura” domnitorilor Evului Mediu, ea e preferabil oric rei democra ii actuale, ditirambice i demagogice. Patriarhalitatea acelei vie i produce nostalgii paseiste , dar ci ne e de vin ? În nici un caz domnitorii de felul bunului, în eleptului i cu frica lui Dumnezeu, Neagoe Basarab! F r seam n în lume , ca str lucire a actului de conducere-diriguire social , ar fi fost domnia unui tân r monarh, care ar fi acceptat, din toa t inima, s pun în practic înv turile lui Neagoe Basarab! (Iar educa ia juridic a tinerilor de pe lâng el ar fi tocmai ce i cum trebuie: plin de dreptate, în elepciune i sub obl duirea spiritului dumnezeiesc). Din p cate, dup acele”vremi de fapte[i gândiri-sim iri] str lucite” - nimeni din “domnii modernit ii”nu s-a luat... i mult r u, i r u de tot au f cut ei, c nu au ascultat de sfintele înv turi ale sfântului Basarab...

Ve nic izvor de minunare i de smerenie ar trebui s fie, pentru oric e jurist, conduc tor, sau om de rând - aceste “iruri” vechi - decât care pedagogie juridic mai înalt numai în sfintele evanghelii vom g si. **Cât r u fac lumii cei ce ar putea traduce în toate limbile p mântului această carte, a bunului i în eleptului voievod, vrednic cre tin, Neagoe Basarab - i nu o fac!...**

rubric realizat de prof. dr. **Adrian Botez**

aromânii - “fra i di mum i di-un tat ”(I)

CUNOA TERE...

N-am cunoscut decât foarte vag i nu m-a preocupat, în mod deosebit, problema aromân , până în anul 1997, când am fost primit în intimitatea unei familii de aromâni, prin intermediul c reia am intrat în posesia unor documente, istorice i culturale, care mi-au dat, pentru prima oar în via , dimensiunea tragediei fra ilor mei sud-dun reni ⁸. Dar am în eles, din aceste documente, c soarta fra ilor mei aromâni nu este una tragic doar în str în tate - ci ea nu este, nici pe departe, una normal , i nu este receptat corect(i, deci, reac ia este una fie fals , fie dispropor ionat de slab , în raport cu gravitatea situa iei aromânilor) nici m car de c tre românii nord-dun reni, cei din libera i suverana Românie: nu, fra ii nord-dun reni manifest , fa de tragedia fra ilor sud-dun reni, o indiferen cel pu în revolt toare, dac nu chiar criminal : s afli despre fratele t u c este supus chinurilor desfiin rii prin moarte (c ci c ea mai cumplit moarte este prigonirea neîncetat , pentru stingerea unei etnii!) i s nu mi ti un deget - este complicitate la crim , dublat de nedemn la itate, de o imoralitate înfior toare. ⁹

⁸ -Dup această dat , am avut nepre uitulul privilegiu de a lua leg tura cu incontestabilul lider cultural, moral i spiritual al aromânilor din România, domnul profesor, ziarist i distins om de cultur , erudit - vigurosul i neîntrecutul patriot **Hristu Cândroveanu** - de la care, prin generoasa i înalta sa bun voin , am avut, lunar, informa ii despre aromâni : domnia sa mi-a furnizat, în egal m sur , c r i i documente despre aromâni - cât i ziarele aromâne ti, al c ror ctitor i neobosit redactor este: **Dimândarea** i **De teptarea aromânilor** - pentru editarea c rora domnia sa, aidoma unui titan din mitologie, a dus adev rate i grele r zboaie(în România i în str în tate) - r zboaie pe care(cum altfel, pentru un titan - înfocat, neînduplecat i autentic patriot?) - le-a câ tigat, nu doar spre onoarea i folosul aromânilor, ci sp lând, oarecum, i ru inea i dezonoarea românilor, nord - dun renilor iner i, nedemn uit tori de fra i...

⁹ -Abia de vreun an încoace, revista **Dimândarea** (Director fondator: Hristu Cândroveanu) apare cu men iunea(în sfâr it, meritat , se pare, de Guvernul României): “Mensual de cultur i literatur aromân , în 12 pagini, editat de Funda ia Cultural Aromân <<Dimândarea P rinteasc >>, cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru Românii de Pretutindeni”(s.n.). Dar câte zbateri, cât nesomn, cât energie

Mi-am pus, îns , întrebarea: chiar **afl** , chiar **sunt con tien i**, chiar **tiu** fra ii nord-dun reni, de tragedia fra ilor sud-dun reni? Eu de ce n-am tiut aproape nimic despre fra ii mei sud-dun reni, pân în 1997 - i poate c n-a fi reac ionat pozitiv nici atunci, dac n-a fi avut în fa oameni **vii**, ca **dovezi vii** ale tragediei aromâne ti? Eu tiam (trunchiat, par ial, i numai prin întâmplarea c sunt n scut bucovinean, cu neamuri prigonite i osândite în Siberii...) doar de tragedia bucovinenilor mei, rusifica i, apoi ucrainiza i cu for a - dar nici m car fa de uitarea lor de c tre ar -România, n-am reac ionat suficient de puternic i evident, atâta timp cât mi -am zis c e de datoria Guvernului român s solu ioneze problema.

Nu vreau s m autoexonerez de vina mea personal - dar spun clar: de vin pentru ignorarea tragediei aromânilor i românilor dinafara frontierelor României sunt, în egal m sur : a - **proasta informa ie din ar** - de vin fiind mass-media, dar i ambasadele române ti din rile populate cu fra i români sud -dun reni(în special Grecia, Serbia, Croa ia, Bulgaria); b- **coala româneasc** - coal în care, mai ales prin manualele alternative, de Istorie i Literatur român , actuale, nici nu se mai pomene te de românii sud -dun reni(în schimb, suntem, cu înfrigurare, informa i despre Uniunea European i N.A.T.O., despre Holocaust, despre Andreea Esca i Ion Cristoiu, despre scriitori care n-au publicat înc nimic, dar au “sfîn i la Ierusalim”, adic în M.E.C.T. - i despre culturile vest-europene - bune i ele, dar de ce s nu ne tim , întâi, **SÂNGELE NOSTRU, SPIRITUALITATEA NOASTR** ?); c- **societatea civil** : nu e suficient s ba i toba despre drepturile **teoretice** ale omului, cât vreme tot oameni, i, mai ales, tot români sunt i cei care -s sufoca i i dezna ionaliza i, foarte, **teribil de concret**, în rile vecine i “fr e ti”(?! din Sudul Dun rii: Grecia, Bulgaria, Serbia, Croa ia, Macedonia, chiar i Albania - precum i cei din zonele ex-sovietice (basarabenii i bucovinenii din Ucraina), dar i românii din Ungaria, aproape comp let lipsi i de drepturi etnice, culturale, politice; d- **noi în ine**, cet enii simpli, care, dintr-o comoditate criminal , pretextând “grijile de fiecare zi”, refuz m s facem efortul de a ne înv a cumsecade istoria, de a afla, din documente, **cine** suntem noi, românii, i **pe unde** suntem i **mai** suntem(!!!), i **care ar trebui s fie datoria, rostul i misiunea noastr** , ca neam unit i solidar(Doamne, aici e buba cea mare, ciurma cea mare a sor ii române ti - **lipsa de solidaritate!**) i ca oameni apar în tori de un **anume neam, anume sânge** i, mai ales, **anume spiritualitate**...Trist , dureroas constatare, dar foarte adev rat , se pare.

i, din aceast situa ie de culp **româneasc -nord-dun rean** , expus mai sus, deriv i o alt problem a aromânilor: **o criz de identitate**, sau, mai exact, o criz de solu ii ale problemei identit ii aromâne, din pricina situa iei politice artificiale, create de indiferen a guvernelor României, de un secol încoace - dar i de defec iuni produse chiar prin intermediul unor a a-zise personalit i, apar inând de aromânime¹⁰. În capitolul **Priorit i aromâne**, din cartea sa **Aromânii - ieri i azi**, liderul cultural i moral-spiritual al aromânilor din România, domnul profesor Hristu Cândroveanu , spune: “(...)un stat aromân, credem noi, nu mai poate fi, în nici un caz, o prioritate a noastr , a aromânilor care gândim cu capul pe umeri: unde, un astfel de stat? ¹¹ Peste actualele ri balcanice? *Iat de ce nimeni nu trebuie s se mai team de aromâni*. Fiind o eviden de neclintit actuala alc tuiere statal a Peninsulei Balcanice(...). Ideal, noi ne-am dori coli, în locurile noastre de ba tin , cum le -am i avut, începând din 1864, pân la cel de-al 2-lea r zboi mondial(...). E posibil acest lucru, practic? R spunsul (...)nu poate fi decât negativ. De ce? Pentru c aceasta ar însemna sute de manuale în aromân - pe care, cine s le alc tuiasc , i în cât timp? F r s mai vorbim de costul elabor rii i al tip ririi lor, enorm! ¹²(...). Presupunând îns c toate aceste eforturi ar fi posibile, i greu ile dep ite, se ridic totu i chestiunea: ce vor face absolven ii de coli primare i licee aromâne -

consumat , din partea ctitorului Hristu Cândroveanu - pentru a se ajunge acolo unde, din start de ja(adic , m car din 1990...), trebuia s fie lucrurile, ca normalitate fireasc ...

¹⁰ -Tip Vasile Barba sau Mariana Bara, care, la Simpozionul Comunit ii Aromîne, de la Constan a, dar i la un simpozion al minorit ilor, de la Sighi oara, afirm cum c aromânii nu sunt români, ci alt popor i c , în consecin , “guvernul României s fac bine s le acorde statutul de minoritate etnic !Chiar aici în România!” - cf. **Dimândarea**, Anul XI, nr. 9(47), septembrie 2004 - art. **Împotriva oric rei eviden e**, al d-lui prof. H.Cândroveanu.

¹¹ -De i, în definitiv, istoria ne spune, clar, c a existat faimosul **Imperiu româno-bulgar**, din secolele XII-XIII, cu capitala la Târnovo, al As ne tilor - Ioni Asan era numit *rex valachorum et bulgarorum*, de c tre papa Innocentius al III-lea, contemporan cu el; “ i au mai fost i alte începuturi - mereu p r site, de nevoie - mai apropiate de noi: Conferin a de Pace de la Londra i cea de la Bucure ti, în urma r zboaielor balcanice din 1912 -1913; ca i o alt alternativ , din 1917, în timpul primului r zboi mondial, i cea mai recent , din 1940, când, sub ocrotirea trupelor italiene, s-a întreprins înfiin area unui district na ional aromân, în mun ii Pindului.”(Cf. H. Cândroveanu , **Aromânii - ieri i azi**, Scrisul românesc, Craio va, 1995, p. 43.

¹² -Am putea s -i amintim omului pe care-l respect m atât de mult, atât de onestului i fr mântatului patriot H.Cândroveanu, c **milioane** de manuale alternative TENDEN IOASE, urm rind dezna ionalizarea românilor, comandate i subven ionate de U.E., s-au “produs” pe band rulant , cât ai bate din palme: cel mult în câteva luni...

în Grecia, Albania, Iugoslavia, Bulgaria, unde trăiesc și unde vor lucra?¹³ În timp ce - la modul ideal - vor gândi în aromân , chiar dacă în coală vor studia și limba oficială a statului ai cărui cetățeni sunt... Pare împiedecă, deci, că colii în aromân , pentru compatrioții noștri din Peninsula , nu pot fi o prioritate. Iar cele în limba română nici atât. Fiindcă , acestea din urmă , încă de la deschiderea lor, în secolul trecut, au fost privite cu neîncredere de oficialitățile din statele balcanice, deși România n-a avut niciodată și în nici o măsură scopuri expansioniste, în primul rând în relația sa pur fraternală. O prioritate, însă - prioritatea priorităților, din tot ce se poate imagina în prezent, în folosul fraților noștri de la sud de Dunăre, este să li se ofere posibilitatea de a - și studia propriul grai în coală. (...) Unde există elevi aromâni în număr suficient de mare, aceștia și studiază și aromâna, ca limbă distinctă , așa cum studiază și limba oficială , a statului. (...) Aromânii sunt nevoiți să cunoască bine și o limbă de mare cultură , din acest unghi, spre a se putea instrui complex, formă multilaterală. Or, pentru ei această funcție o poate avea, în primul rând, limba română , pe care ei o învață cu cea mai mare ușurință , având în vedere similitudinea ei cu propriul lor grai. Este și motivul pentru care, opinăm noi, se impune încă o prioritate pentru aromâni, anume studierea în colile lor a limbii române, începând din clasa a II-a primară , după ce copiii se vor fi acomodat cu aromâna, ca și cu limba oficială a statului lor."

Deci, iată - și pe aromânii din Peninsula Balcanică între ciocan și nicoval , în privința afirmării identității lor, prin cererea de colii:

a-dacă cer colii în aromânește, sunt socotiți **derizorii**, de ne luat în seamă , în țări care nu recunosc minoritățile naționale - tip Grecia¹⁴ ;

b-dacă ar cere colii în românește, ar fi buni de **complot expansionisto-imperialist**, cu Republica România!!!¹⁵

și, umiliți și obijduiți - prin liderul lor cultural, domnul H.Cândroveanu, fac gestul sublim de a renunța la marile limbi de circulație mondială , care se studiază , astăzi, în colile din întreaga lume (engleza, franceza etc.) - alegând, ca limbă "de mare cultură" - limba română ! Totul, pentru a nu se rupe de trunchiul fraternal, firesc și strâmb... N-am observat, însă , că guvernarea de la București s-a fost atât de cât impresionată și de sublima jertfă și reverență , față de Spiritul Neamului Românesc, ale fraților sud-dunăreni!

și cine are tribulații (justificate, prin situația ei martirică , în plan etno-socio-politic!), în legătură cu esența identitară ? Tocmai acea ramură de neam românesc, care, **singura, în toată spiritualitatea valahă** , are creat o epopee mare : aromânii lui NIDA BOGA și ai epopeii sale creștine (fapt rar și chiar în Europa!) - **VOSHOPOL**!!! Cine a creat o astfel de epopee eroică-creștină , nu trebuie să se îndoiască de eternizarea, prin cultură , a ființei sale etnice. Dumnezeu va să și aleagă pe cei vrednici ai Săi, la Județul din Urme , unde meritele spirituale nu se vor mai cântări după ureche, după capricii și vremelnicii, ori după "sfârșitul de la Ierusalim!"

Treaptă spirituală a românilor sud-dunăreni nu e doar comparabilă cu aceea a românilor nord-dunăreni, ci chiar superioară acestora, în unele privințe (cu excepția, evident, a lui Eminescu, bucovineanul titanesc, atât în artă, cât și în patriotismul său - despre a cărui familie, din ce în ce mai multe surse afirmă și dovedesc că are origine sud-dunăreană - și a doar 4-5 alii corifei poetici, de tipul Blaga, și el de origine aromânească , ori Arghezi, Barbu-Barbilian ori Nichita **Hristea** Stănescu - ascendent patern clar aromân! - precum și a 4-5 prozatori majori, a istoricului Iorga, tot cu ascendenți în aromâni, 1-2 compozitori muzicali aureoliți și a Sfântului Brâncuși). Scriitorii aromâni, deși admirativi față de patriotismul ardent al unor Goga (și el cu ascendenți aromâni!)-Coșbuc, au știut să transcendă , și formal, și semantic, mesajul acestora, dându-i valențe cosmice.

Căci așa se întâmplă , când avem de-a face cu două ramuri ale aceleiași neam, trăind și fiecare dezvoltându-se în condiții istorico-spirituale diferite de cealaltă : a- ramura neprigonită a etniei respective - și dezvoltă instincte "**domestice**", de comoditate paralizant-spirituală , pe când b- ramura supusă prigonirii-"hăituirii", fizice și spirituale¹⁶ , a etniei respective, se transformă (prin trezire spirituală violentă și suprasolicitare a instinctelor

¹³ -Păcat că nu gândesc cu tot atât bun-sim membrii U.D.M.R.-ului din România...Trebuie să spunem, însă , că drepturile istorice ale aromânilor din Peninsula Balcanică nu suferim comparativ, cu drepturile istorice ale maghiarilor, în Europa...

¹⁴ -Iată dubla măsură cu care operează "tăcutii" noștri vestici, de la U.E. : România n-are dreptul de a intra în U.E., dacă nu face guvern cu U.D.M.R. - pe când o veche membră N.A.T.O. și U.E., Grecia (la fel ca Franța...) nu are nici un fel de probleme de "integrare europeană" (?), deși refuză recunoașterea minorităților etnice (ba le și prigonește, de-adevărate ratea, cu temnițe și teroare!).

¹⁵ -Nimeni nu suflă o vorbă , în tot Vestul european și de peste Atlantic, că situația din Transnistria sau Cecenia este rezultatul unui complot imperialist (sau al mai multora!) - că situația din Țările Orientului Mijlociu ar fi rezultatul altui complot imperialist (sau al mai multora!) etc.

¹⁶ -"Unde îi veți întâlni pe aceștia a-zi și vlahi, cu limba lor vlăhicească , pe stradă , la târg, la locul lor de muncă , rupe-i-le picioarele, smulge-i-le limba. Aici este Elada, și ea este a elenilor. Scopul scuză mijloacele!" - din ziarul

etnice, prin solidarizare-concentrare etnic și condensare spiritual) în **FLACĂR**. Precum îi răspundea Petre u ea, neîncrez torului și cârtitorului Marin Preda:” Macedo -românii nu sunt români!Sunt super-români! **Români absoluți - atât de loviți de goniți, că au instinct național de fiare hăituite; iar eu și cu dumneata, trînd în siguranță aici - avem for domestic, de răe!** (s.n.) Măcîm în bîltitur! Eu am stat cu macedo-români în temni! Sunt semizeii! Dacă pe unul îl bate pînă nu-i mai rămîn ochi în cap - nu declar nimic. Au o bărbătească atât de perfect!”(va urma) - prof. dr. **Adrian**

autori rememorați - texte teînviate

AST ZI:(comemorare)

RAINER MARIA RILKE (1875-1926 - **130 de ani de la naștere**) –

născut la Praga, ca fiu al unui mic funcționar feroviar. Frecventează, în silă, ocoală militar, după care se înscrie la Academia comercială din Linz; studiază în orașul natal artele, literatura și istoria dreptului, dar nu are răbdare să-și desvârească studiile, părăsind granițele Austriei habsburgice, se stabilește, rînd pe rînd, la München, Berlin și Florență. Întreprinde călătorii în Germania, Rusia, Suedia, Franța, Italia, Spania. În Rusia, se întâlnește cu L.N.Tolstoi – care nu-i împărtășește viziunea idilică asupra evlaviei rînilor rus. Își însușește rusa și daneza – nu din interes lingvistic, ci dintr-unul larg existențial. Poetul urmărește să introducă puterea cunoașterii în diferite forme de trăire, atinse cu o maimărcat intensitate prin vehiculul diverselor limbi. Rilke a debutat modest, primele volume nu pareau să vestească geniul său (**Cartea icoanelor**-1902). În 1905 a fost secretarul sculptorului francez Rodin, despre artă căruia a scris o carte. Între 1911-1912, locuiește în castelul Duino, așezat pe țărmurile însorite ale Adriaticei. Primul război mondial îl apucă la vîrsta de 39 de ani, cînd era încă mobilizabil. După ce își găsisese de mult fagaul mării creștine, și-cunoscuse pe geniali Rodin, Tolstoi, – la Paris se împrietenește cu Romain Rolland, André Gide, Paul Valéry – iată odiosul cormor al uniformei militare. Este încorporat în armata austriacă – fapt ce-l deprimă groaznic(martor: Ștefan Zweig, în 1915).În vremea asta, locuina sa din Paris a suferit o adevărată devastare, cările și bunurile i-au fost, în mare parte, vîndute și risipite. Din fericire, cele mai multe manuscrise i s-au salvat, printr-o împrejurare norocoasă. După terminarea războiului mondial, la care n-a participat efectiv, și după hăruiiri polițienești, fiind bîbuit, în 1919, la München, de legături cu elemente extremiste de stînga – se stabilește în Elveția, locuind în turnul castelului Muzot, din Walis. În general, după 1921, uzează de ospitalitatea unor prieteni și protectori bogați, în ale căror castele găsește liniștea necesară creației. Bolnav de leucemie, moare în apropierea localității Montreux. Este înmormîntat lîngă zidurile bisericii din Raron, în mijlocul unei priveliști splendide. Rilke a scris versuri de artă desvîrșite, care au influențat și influențau nemuritor pe poezii – atât germani, cît și străini. De înaltă valoare este și proza sa, precum și traducerile. Opere mai însemnate: **Ceaslovul**-1905, **Despre dragostea și moartea stegarului Christoph Rilke**-1906, **Însemnările lui Malte Laurids Brigge**-1910, **Sonetele către Orfeu**-1923, **Elegiile duineze**-1923 – iar **Trandafirii**-1927, **Poezii tîrzii**-1934 – postume.

Stohos-Athena(cf. **România liberă**, nr. 2135, vineri 4 aprilie 1997, art. **Mai sunt tratate**, de Florin Cîndroveanu.). În nr. 7(137) al **Deșteptării**, din iulie 2001, la p. 8, se prezintă, de către Mircea Kadar, cazul strigător la cer al lui **SOTIRIS BLETSAS**(n.n.: de fapt, **SOTIR BLEA**, un arhitect grec, de origine vlah!), condamnat la 2 februarie 2001”la 15 luni închisoare(n.n.: închisoare de “stil” grecesc...) și amendă de 500.000 de drahme(cca. 1.400 USD, pentru răspîndire de informație falsă (potrivit art. 191, al codului penal grecesc”. Adevărată vin? **SOTIR BLEA** a distribuit, în iulie 1995, la un festival aromânesc, o publicație a Biroului European pentru Limbi mai Puține în Folosire(EBLUL), al U.E. (Birou în care **BLEA** este “observator”din partea Greciei), publicație ce specifică existența a 5 limbi minoritare în Grecia: aromâna, arvanita(albaneza), macedo-slava, pomaca(slava macedo-slavilor musulmani) și turca. În timp ce primarul aromân din Prosotsani(nordul Greciei) a considerat defaimătoare pentru vlahi taxarea limbii lor drept minoritară, deputatul “Noii Democratii”, Evghenios Haitidis, l-a acuzat de răspîndire de informații false, cerînd urmărirea în justiție...No comment!

Finalul art. d-lui Mircea Kadar:”Cea de-a 10-a Curte de Justiție din Atena a decis că **referirea la alte limbi decît greaca, vorbite în Grecia, constituie un delict criminal**. (...) Iată că în Grecia, stat NATO, deci al democrației, românii nici măcar n-au voie să declare că există, limba lor fiind considerat un fel de ...băguial! A venit vremea să ne îndreptăm ărașpînrii și să emitem și noi **legitimații de român**. C-a a-și în UE și în NATO!”

Zi de toamn

B tu-t-a ceasul, Doamne. Vara-a fost lung , lung .
A terne- i umbra peste cadranele solare
i pe ogoare vântul dezleag -l i-l alung .
S fie pline porunce te celor din urm roade;
mai d ruie te-le din Sud o zi sau dou ,
îndeamn -le s se-mplineasc i înrou
dulcea a de pe urm în vinul greu din cade.

Cine acum nu are cas , nu- i mai face.
Cine acum e singur, va r mânea-ndelung.
O s vegheze, va ceti, scrisori va scrie lungi
i pe alei va r t ci încolo i încoace
pierdut, când frunzele se-ndung i cad fo nind
prelung

(trad. Dan Cons tantinescu)

*

Sonetul I, c tre Orfeu

Crescu un arbore. O, cre tere str pur !
Cânt Orfeu! O, arbore-n auz, înalt!
T cere. i chiar când toate-adânc t cur ,
â ni nou început, schimbare, semn, un alt.

ci fiindc ascultau. ipete, r get, lor
li s-au p rut m runte. i-acolo unde-abia,
ca s primeasc -aceasta, s rman bordei via,

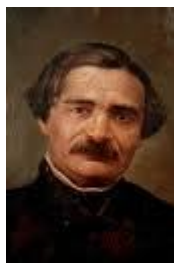
Din covruri se ivir , din p durezza clar
liberat , jivini de lini te-aurie,
i se v di c nu din team , viclenie
atât de lin i de t cut se strecurar ,

un ad post de jind umbrat, mocnit, confuz,
cu ubreda intrare cl tinându-se u or -
le-ai f urit un templu în auz.

(trad. Dan Constantinescu)

* **

ION HELIADE R DULESCU

- 1802-1872 - (despre care i C linescu, i Vianu cad de acord c este a doua personalitate româneasc enciclopedic , dup Dimitrie Cantemir) – n scut, la 6 ianuarie 1802, la Târgovi te, ca fiu al lui Ilie R dulescu, func ionar militar i proprietar, i al Eufrosinei Danielopol. Înva carte greceasc , cu dasc lul Alexe - dar, în acela i timp, descoper *Alix ndria* popular i înva române te cu un argat. Urmeaz coala greceasc de la Schitu M gureanu - unde face încerc ri poetice, apoi coala româneasc de la Sf. Sava, înfiin at i condus de Gheorghe Laz r. R mâne la Sf. Sava, ca ajutor al lui Laz r. Dup plecarea lui Laz r, redeschide coala de la Sf. Sava, în condi ii grele. Traduce din Boileau. Ia parte activ (1827) la înfiin area “Societ ii literare” patronate de Dinicu Golescu, îi redacteaz statutele; traduce din Lamartine. 1828- apare, la Sibiu, *Gramatica româneasc* . 1829- îi mor de cium ambii p rin i (m rturie I.Heliade). În acela i an - scoate *Curierul românesc*, prima gazet româneasc (p strat). Traduce din Young i Ossian. 1830 – primul volum de versuri: *Medita ii poetice dintr-ale lui A.de la Martin*, în care sunt cuprinse i primele sale poezii originale(*Sonet, La anul 1830, Trecutul, Dragele mele umbre, Cântarea dimine ii, La moartea lui Cârlova*). 1833- particip la înfiin area “Societ ii filarmonice”. 1836- imagineaz cuprinderea produc iei sale poetice”care î i au o leg tur întru sine, ca s fac un tot”. Se tip re te volumul *Culegeri din scrierile lui I.Eliad de proze i de poezie* . 1837- *Curierul de ambe sexe* – supliment literar. 1843- e numit director al Arhivelor Statului. 1844- public *Zbur torul*(balad), satira *Trandafirul i florile* - continu fiziologiile (inaugurate cu *Bat -te Dumnezeu!*). 1848- se al tur revolu ionarilor i, la 9 iunie, Heliade cite te *Proclama ia de la Izlaz* i într în Guvernul provizoriu, unde joac un rol de frunte, conducând linia mai moderat (opus m surilor radicale, tip B lcescu). Face parte din “locotenena de 3”(cu Tell i N.Golescu), recunoscut de comisarul otoman – i e, apoi, obligat s se exileze, dup intrare a trupelor lui Fuad-Pa a în Bucure ti, în septembrie. 1849- c l tore te la Londra, cu Tell – unde explic lordului Palmrston obiectivele revolu iei române. 1850-activitate publicistic la Paris – cerând sus inerea Europei pentru revolu ia român . 1851- *Memorii asupra istoriei regenera iei române, adic asupra evenimentelor întâmplte în ara Româneasc , în 1848* ; redacteaz par ial(n-o va termina) *Istoria critic universal* , în care- i formuleaz sistemul s u filosofic. 1854- se întoarce, pentru 5 s pt mâni, în Bucure ti, dar, la protestele consulatului austriac, pleac din nou – întorcându-se definitiv abia în 1859. 1869-*Isachar sau Laboratorul. Echilibrul între antiteze* - carte de principii politice, amintiri, satire, proiecte de organizare socio-economic , fantezii istorice etc. 1867- ales pre edinte al Societ ii Academice Române(viitoarea Academie). 1867- începe s- i republice crea ia poetic , rev zut : *Curs de poezie general* (3 volume, 1868-1870, al 4-lea postum). 27 aprilie 1872- moare; funeralii grandioase. Înurmântat în curtea bisericii Mavrogheni. Poezia pe care v-o propunem, *Cântecul ursului*(satir adresat de I.H.R., în vers popular, domnitorului Bibescu, poreclit “nebunul”, care-i închide editura...) nu este tip rit în niciuna dintre edi iile române ti din ultimii 50 de ani - de i are o limb româneasc extraordinar de vie(ba i o “str lucit ” ig neasc , în final!) i o vioiciune

a imaginilor i ideilor, de-a dreptul diabolic ! Noi am găsit-o în *Antologia poezilor muntene de la 1848*, de Gh. Carda, editat la Alcalay and Co. (urmând semnalul admirativ al lui C. I. Ionescu, din *Istoria* sa). Al doilea text, extras din povestirea *Jupân Ion*, dovedește, din partea lui I.H.R., o profundă înțelegere a condiției sclavului - igan, din prima jumătate a secolului al XIX-lea, din țările române - ultimul loc din Europa, unde stăruia această rușinoasă instituție.

Cântecul ursului

Ni, ni, ni, i na, na, na,
Pui de pop satară, ursule
ne ești lat,
Pui de codru-nver unat,
Diuha! diuha-m i!

Vine ursul mormind,
Babele se-ascund bocind,
Câinii ni s-au deșteptat,
Vântorii s-au armat.
Sună cornul în răsun,
Poteca îi se adună.
Diuha! diuha-m i!

Pune-i, bătăia-i pe goană,
Pe dihania rătan;
Mă dihanie, rea fiară,
Dracul te aduse-n răz?
Că voinicii dau de tot
în mi-și pun lanțul de bot.
Urs reasa te așteaptă,
Cu ciomagul te deșteaptă!
Diuha! diuha-m i!

Că-i, ursule, de mure!
Du-te naibii în pădure,
Pui de pop răspopit,
Tată tu te-a desmățenit, i
ca vântul cel turbat,
Cu holera intri-n sat;
Dar ursarul te așteaptă,
Cu ciomagul te deșteaptă!
Diuha! diuha-m i!

Urs reasa te-a crescut,

Măgădan mi te-a făcut,
Te-a-nvățat la diuhănit,
Cu lulea te-a dăchisit,
Nu-i mai lăși din bot
igara,
Tinga, tinga, gara, gara!
Diuha! diuha-m i!

Tinga, tinga, na, na, na,
Pui de pop satară,
Me tereasa ne ghicește,
și de bine ne vestește;
Iar prin lume se răsună
Că acum e piaza bună.
Me tereasa te-mboldește,
Păru-și smulge și-l pârlește,
Că e bună de speriat,
Babele te-au descântat:
Că s-au fii deochiat,
Drept în gură te-au scuipat!
Diuha! diuha-m i!

Moșpopa te-a tălmăcit
și molifta și-a citit:
Din lăc, din blăci, din
smârc, din trestie, stuf,
Din muni, din văi, din
codri, fugi, ascunde-te -
puf!
Diuha! diuha-m i!

Cotoii și-au miorlăit,
Nevstuicile ploscăe,
Veninoase și zăcăe,
și-au trântit uleiul jos!

Că-i bagi botu noroios?
Diuha! diuha-m i!

Vino, ursule, la joc
și pământul bate-n loc
și mi-și joacă mușchicește,
Adă piciorul căzător!
Joacă bine, mă Martine,
Și-i dau pâine cu măsline,
Și-i mă dau și altceva,
Și fie pe samă ta!
Diuha! diuha-m i!

Și te vâz, fecior de lele!
Fă o tumbă de-ale grele,
Și ne-ai răvrun marafet,
Alivanta! berechet!
Tinde cracul, deh! scari!
Cu piciorul făpăli!
Că până la împărțitul...
Zic toarea-otie satul,
Mânca-l-ai și-l mînănci
tot,
Și te lingi cu el pe bot,
Diuha! diuha-m i!

Nais te chirasaimos
Te delo del bah
Da bule flandra
Andoi ghenear baros,
Dabule bac și ul
Că vin hoții de păguba!
(1848/Mai/20)

“(...)Rob înșă! Hei! Nu îți i, liberilor, ce va să zică sclavul! El n-are mămă, n-are tată, n-are frați, n-are copii, căci totdeauna e în pericol de a fi vândut la un capriciu, la o poftă a domnului și a fi desprins de dânii. Cine îl învață pe el fapta cea bună? Cine îi dă exemplu de generozitate? Cine îi însușește milă, când exemplele pe pielea lui sunt foarte aspre? În el sufletul este slabăte, sentimentele înghețate și sterpe, inima împietrită și tare ca picioarele -i goale împiedicate în fiare; mintea îi este mărșăvă și strânsă ca și fruntea ce i-o încing infame și grele coarne; el n-aude numele de om, și i uită și numele de botez, pe lângă “**cioar**” cel din tot minutul, cu care e mai mult familiarizat. Apoi de l-ar și învăța cineva toată morală Evangheliei - care ar fi o carte profană, fără dumnezeiască înfrîngere a oamenilor - de l-ar îneca cu toată abundența, de l-ar pune domnul său al turea cu dânsul, e de ajuns că a avut cineva josnicia și necredința de a-l îneca sclav, și el e în tot dreptul de a nu fi recunoscutor, e în tot dreptul de a crede că vede niște te pui de erpi în copiii stăpânului său, a căror cea dintâi treabă când se vor mări, cum sunt și răci, nu va fi alta decât să-i vândă la mezină, cu suflăte cu tot, copilași. Pune-i-vă în starea sclavului toți virtuții din lume, și atunci să vă vădă virtutea! (...)” (din povestirea *Jupân Ion* - în I. Heliade Rădulescu, *Scrisori alese*, Albatros, Buc., 1984, p. 104)

(note bio-bibliografice și selecția textelor: prof. dr. **Adrian Botez**)

pagina-profesorului

SCURT ISTORIE A GIMNASTICII

Gimnastica, disciplină sportivă bine reprezentată, atât în activitatea de performanță, cât și în educația fizică școlară, trebuie să se încadreze în noile exigențe, impuse în aplicarea reformei, în învățământul din țara noastră.

Gimnastica este o disciplină sportivă, care cuprinde exerciții naturale și construite, alese și structurate științific, pentru a putea fi folosite atât în educația fizică școlară, cât și în activitatea sportivă de masă și de performanță. Prin mijloacele și metodele de care dispune, gimnastica este necesară și accesibilă tuturor vârstelor, având o contribuție hotărâtoare în dezvoltarea armonioasă a organismului în creștere. Gimnastica este treaptă inițială cu care trebuie să înceapă perfecționarea fizică, este „alfabetul educației fizice”, care trebuie parcurs metodic, de la A la Z, adaptându-se la cerințele concrete reclamate de colectivul cu care se lucrează. Din aceste motive, gimnastica este considerată disciplină de bază a educației fizice, prezentă în programa școlară, în toate treptele sale, de la preșcolari, la învățământul superior, dar și în activitatea de performanță, de masă, medicina sportivă, case de odihnă și tabere colare.

Apariția și dezvoltarea gimnasticii s-a făcut pe parcursul multor secole, în strâns legătură cu evoluția societății omenești, în slujba creșterii și aflat totdeauna.

Istoria educației fizice ne dezvăluie că exercițiile de gimnastică l-au însoțit pe om din cele mai vechi timpuri, începând cu pierzându-se în depărtarea neguroasă a mileniilor pe care timpul le-a ters, aternându-se peste ele tărâștele.

Urmând evoluția istorică a societății omenești, constatăm cu admirație că, în ANTICHITATE, unele state au dezvoltat o cultură înfloritoare, în toate ramurile de activitate, lăsând importante și bogate urme și în privința practicii exercițiilor fizice.

Dintre civilizațiile antice, **GRECIA** a acordat cea mai mare importanță exercițiilor fizice, grecii având, ca preocupare de bază, îngrijirea trupului și a minții. Îndrumarea spre o concepție proprie a exercițiilor fizice i-a determinat pe greci să creeze și o terminologie adecvată. Ei au creat cuvântul GIMNASTIC (gr. **Gymnos**= gol, fără înveliș mintal), pentru a desemna cu un nume generic toate activitățile motrice. Gimnastica era percepută de ei ca fiind arta executată de om cu corpul gol și care însumează totalitatea exercițiilor fizice practicate în vederea întăririi spiritului și a corpului, precum și înfrumusețării vieții spirituale. Concepția greacă asupra practicii gimnasticii a evoluat în direcția igienică, militară și armonioasă. Când ne referim la armată, un important punct de reper este STATUL SPARTAN, care ne înfățișează cea mai desvârșită imagine a organizării și practicii exercițiilor fizice, pe baza concepției militare, unde viața cetățeanului era un serviciu militar permanent. Concepția idealului armonios este cultivată în **ATENA**, unde la baza perfecțiunii umane, în ceea ce privește educația, era frumusețea și armonia - **KALOS KAI AGATOS** (om frumos, bun, iubitor de adevăr).

ROMANII au preluat și ei contribuția gimnasticii în formarea omului, dezvoltând o gimnastică medicală și o gimnastică pregătitoare pentru război, inventând astfel aparate speciale - calul de lemn (pentru învățarea călăriei), scări și alte construcții din lemn (pentru asaltul cetăților și trecerea obstacolelor). Din **ROMA ANTICĂ** pămîntul etern, în mintea oricui individ, celebrul vers al lui **DECIMUS JUNIUS JUVENALIS**: „Optandum est ut sit **mens sana in corpore sano**” (E de dorit ca o minte sănătoasă să fie într-un corp sănătos).

În **EGIPTUL ANTIC** exercițiile fizice erau practicate în coală mai ales de copiii claselor dominante, mișcările fiind grupate după influența lor asupra diferitelor segmente ale trupului uman - mișcări de brațe, trunchi, picioare, o importanță deosebită fiind acordată exercițiilor pentru mobilitatea coloanei vertebrale (după cum se arată din descoperirile de picturi efectuate pe diferite vase, sau desene murale, din anul 2.650 î. H.). Regele Ramses al II-lea era supus unui program zilnic sever de educație fizică, acesta cultivându-și atât fizicul, cât și psihicul.

În **CHINA ANTICĂ**, exercițiile fizice făceau parte din mijloacele importante folosite în educarea tineretului aristocrat: tragerea cu arcul, conducerea carului și dansul erau mijloacele de bază pentru educația fizică și morală a unui nobil chinez. Medicul KONG FU a creat un sistem de gimnastică medicală, folosit ca mijloc de apărare împotriva îmbolnăvirilor, bazat pe diferite tipuri de mișcări și pe respirație controlată. (va urma)

prof. **Gabriel Ilie**

cine sunt și ce vor masonii?(episodul 4)

INTRĂM ÎN ISTORIA MAI PUȚIN FABULOASĂ ...

După ce am văzut, oarecum, fa a “miraculoasă” -mitologică a Masoneriei, să începem demersul de a-i vedea acesteia fa a “din istorie”. Vom folosi, deocamdată, tot textele lui Wilhelm von Angelsdorf(*Conjurația Iluminărilor organizate în secrete moderne*). Iată ce dezvoltă acesta, din culisele istorice ale lumii: “Benjamin Disraeli(n.n.: conte Beaconsfield - 1804-1881; după cum îi sună numele - de origine israelită), prim-ministru al Angliei, a spus, într-o zi: <<Vedeți, personalitățile care conduc lumea noastră sunt departe de a fi cele pe care și le imaginează cei nefamiliarizați cu culisele>>. (n.n: Câtă dreptate avea!...cum de i-o fi scăpat “păcăreț”?) Căiva ani mai târziu, Nicholas Murray Butler(1862-1947) a fost numit la președinția Universității Columbia, de către J.Morgan and Co. De pe Wall Street, acest Butler, el însuși un om de culise, a făcut următoarea remarcă: <<**Lumea se împarte în 3 mari categorii de oameni: un grup mic care face lucrurile, un grup care e mai mare, care le vede împlinindu-se - și...majoritatea, care nu va ține niciodată ce s-a petrecut>>. Doamne, s-a spus, în fine... nu: **s-a scăpat!** (printre dinții conștinți pe faptul că “stupid people” oricum nu bag de seamă!) - adevărul... Din momentul stănuim mai interesează dacă Masoneria este “discretă” sau “secretă” - cîci tu cu MINCIUNA tronează în lume: DEMOCRATIA, VOTUL UNIVERSAL, DREPTURILE OMULUI, bla-bla-bla - nu sunt decât...flatula îi verbale. Peste capul ei, cel mai adesea, în defavoarea majorității omenirii - dumnealor **hotărîsc... peste orice lege și constituie, consfințit de vot și de dreptul uman**. Venerabilul Olimpician Ungherea, mason de rang 33, a apărut de două ori la OTV, în dispută cu Lorin Fortuna, “zalmoxianul”(e președintele Societății “Sarmizegetusa”) de la Timișoara. Ei, la a doua confruntare(vineri, 18 februarie 2005), în discuția dintre cei doi, tocmai după ce domnul Ungherea afirmase, sus și tare, că masonii au drept crez suprem respectarea legilor și unde țin iese - iată că intervine, la telefon, o doamnă, pe nume Mihaela Alexandru(numele conspirativ?...), care se declară “neutră” din punct de vedere masonic - dar care afirmă: “Am lucrat pentru masoni, traducându-le Constituția Masonică!” și venerabilul Ungherea a confirmat!Păi bine, bibicule, atunci de care Constituție ascultă mătale? De cea a României, ori de cea a Templului Masonic? Evident că prioritate are cea a Templului Masonic - cîci doar nu degeaba s-a ostenit într-atîtă biată fătuță, s-o traducă, și s-o mai și sară întru-ajutoriu...**venerabilului** - cel care nu-l poate suferi pe I.L.Caragiale, tocmai pentru că folosește prea des, și cam într-un dinte, blasfemiind ceva de groază! - această sfîșî-ânt vorbă românească - vorbă atîtă de dragă masonilor: “**venerabilul**”...(va urma) - prof. dr. **Adrian Botez****

un-elev “năcjit”

Hipermanieratul domn profesor TIE TOT

Domnul profesor TIE TOT intră în clasă și se adresează, cu tărie, bubuitoare, elevei PI COT:

-Da' ce faci, domnule? (a a ține place dumnealui, în mod liberal, și nu în seama de sex...).

Elevea PI COT țin mîne câteva clipe încremenită, apoi bâgăuie:

- țin terga, nu vîșură i...

Între timp, domnul profesor TIE TOT a deschis catalogul și începe să ținpe isteric, a a, din senin:

-Da' ce faci și voi, mîșăici, hîș? Da' stai tu, mîșă, că lumea în bancă! Vă și luat lumea în cap? Vîș dau eu de cap!

Deodată, pentru că a (re)vîșzut un chip serafic de domnișoare -elevă, se calmează...tot din senin:

-O, domnișoare GURCASCĂ...Ce mai faci? Bine?Bine? Ia să auzim noi ce-ai învățat pe așă - sper că așă nu te mai dor dinții și mîșele...(Deodată, este atras de alt chip serafic de elevă -domnișoare): O, domnișoare VÂȘLIE, cred că n-ai strica și și astupă burticu a cu ceva...cu ceva...eu sunt om serios și am nevastă acasă...am și copil, la drept vorbind...poate că tot și-o astupi...

-(Domnișoare VÂȘLIE, care n-a fost foarte atentă la tirad - distrată):-Da' ce-am făcut, domn' profesor?

-(Domnul profesor TIE TOT, cu omagii în glas): - Nimic, nimic, spuneam și eu a a. Parcă ai fi la discotecă - dar nu face nimic...

Domnișoare-elevă TROMBONICA:-Domn' profesor, da' a a e la mod!

-(Domnul profesor, care a uitat complet că, în clasă, mai sunt vreo 20 de **băieți**, care a teaptă, și ei, să fie luați în seamă, ascultă și etc.)-Zău?Zău?Bine, bine, păi, de ce nu mi-a și spus și mie să vîș înbrăcat mai prezentabil, că doar îmi pot găsi și eu câteva ceva...pentru cineva...unde va...Ce, credea că eu sunt din pădure, vîș, dar eu sunt foarte, foarte galant, voi ori nu mîșcunoașteți și, ori...sau cum, dragă TROMBONICO, hîș?etc. etc.

semnat: *Caută-mă*

umor...istoric - dulce-am rui

Când un prieten l-a prevenit că va fi judecat și l-a sfătuit să fugă peste grani, Danton, indignat de ideea de a deveni transfug, a răspuns:

-Să pribegesc...să renunț la tot! Prietene, nu iese patria pe talpa ghetelor, când ai fugit!

*

Spartanii erau pe cât de viteji în lupt, pe atât de zgârciți la vorbă. Ei considerau **laconismul** o virtute.

În jurul anului 400 a.H., pregătindu-se să invadeze Lacedemonia(Sparta), ca petenie a unei oști dușmane îi trimise navarhului(comandant de flotă) spartan Lysandros, un mesaj de amenințare:

-Dacă intru în Sparta, voi ucide și voi prinde tot - spunea el, printre altele.

Lysandros îi răspunse numai atât:

-Dacă !

*

Se spune că, într-o zi, Ion Vodă (zis, în istorie, și „cel Cumplit”)a fost solicitat de o domnișoare de un portret ca amintire. El i-a întins pe loc o monedă, zicând:

-Iată chipul meu. Se zice că are multă trecere...

*

Într-o zi, unul dintre apropiații lui Tudor Vladimirescu, Gheorghe Reanu, îl pofti să stea jos - la care Tudor îi răspunse:

-Nu eed jos, prietene, pentru că poate vine la dumneata vreo putoare de ciocoi, și nu vei scăpa scoldă naintea lui!

*

În timpul campaniei victorioase de cuceriri în Asia, în fața lui Alexandru Macedon fu adus într-o zi un captan de piraterie, pe care macedonenii îl prinseseră abia după multe încercări nereușite. Alexandru, spre a servi și altora o lecție, nu se mulțumi să-l condamne pe prizonier, ci-i făcu mai înainte morală, explicând cât de nedemn e să fii pirat.

După ce îl ascultă până la capăt, acesta însă îi răspunse:

-Sunt pirat pentru că am o singură corabie. Dacă aveam mai multe, aș fi fost vestit cuceritor, ca tine...

*

Regele Antigonos Doson al Macedoniei(229-221 î.H.), vestit războinic, iubea mult vinul și filosofia idealistă. Filosoful Zenon, întemeietorul școlii stoicilor, era foarte onorat la curtea regelui. Zenon îi făcea însă regelui reproșuri pentru chefurile care se înneau lanț.

Într-o zi, Antigonos se apropie de Zenon, îl îmbrățișă cu înduioșarea specifică stărilor de ebrietate, și-i zise:

-Iubite Zenon, cere-mi tot ce vrei și îți voi îndeplini dorința!

-Nu poți, zise Zenon.

-Sunt rege, pot orice! - se umflă în pene Antigonos.

-Ei bine, spuse filosoful, îți cer...să te trezești!

(selecție făcută de A.B., din volumul *Vorbe de duh, anecdote și întâmplări oștărești*, adunate și transcrise de Mircea Cârloan, Ed.Militar, Buc., 1965)

po ta-redac iei

ALEXANDRU GOȘMAN, IX C, G. .A.: Ai trecut de cinaclă, dar n-ai putut trece de Curtea Supremă de Judecată Revistologică: membrii colegiului de redacție **am** stabilit că nu se poate edifica cineva asupra valorii unui debut, dacă nu apare(debutantul) cu cel puțin 5-6 texte “valabile” la “interval” - și, Doamne ferește! - nu cumva să fie “împrumutate”, textele alea.... Așa că...la muncă! Nu fi supărat, ci fii tenace! Te-așteptăm.

NICOLETA JALBĂ, IX C, G. .A.: Ești cea mai apropiată de debutul în revistă, dintre toți “catindăii”. Ai personalitate în spunerea poetică, dar, încă, n-ai claritate suficientă în organizarea expresiei. Același îndemn: la muncă!

LARISA PETRESCU, IX C, G. .A.: Multă sensibilitate, în compoziții de clasă, gen “*O zi din viața unei frunze*”. Dar, nu prea avem din ce **alege** !!! Sfântă comoditate...Pe cât de talentul care zace(negerminat, încă) în tine...Te așteptăm cu bucurie, la cinaclă!

VALENTINA ALUPOAIE, XI C, G. .A.: Ai scăzut sub valoarea ta poetică medie. La loc comanda!

MIHAI BO TEOG, X A, G. .A.: Texte!"Manuscript"! Ai talent, dar vezi, nu-l mai "împrumuta"de prin reviste, de la surori, m tu i etc. etc...N-ai nevoie decât de cât ai!

ADELINA MIHAI, XI C, G. .A.: Nu mai l l i! Las oft turile l ut re ti i maneliste, i repune -te pe treab !

VASILE CLATEA, IX C, G. .A.: mecheria pierde omenia! Ia-l pe colegul Iurac, i apuca i-v de scris parodiile promise! Slav Domnului, ca talent de "luat la mi to"... - nu v -ntrec mul i "ortaci"...Vezi ce mai poveste te bunica ta, c frumos poveste te. Te-a tept m cu texte **înregistrate**!

ANA-MARIA SOFRONE, X B, G. .A.: M bucur c ai revenit la coal - apoi, m bucur c ai revenit la scrisul "de meserie". Textul *Via a la munte* seam n , înc , prea mult(izbitor! - afar de final), cu c r ile despre *Heidi, feti a mun ilor*...Mai trebuie munc , te-ai l sat prea lung vreme de "meserie", ca s - i revii, a a, dintr-odat ...Dar, cum te tiu perseverent (în r u, ca i-n bine), trag n dejdea c vei ie i curând din "carantin "...

CRISTINA MORARU i ANDREEA MU AT, X A, G. .A.: Gemenelor siameze - ca prin urechile acului, a i trecut de "triere"! L sa i lenea - ave i prea mult har de la Dumnezeu, ca s nu v teme i de grea pedeaps (de la El, fire te!), dac v bate i joc de darul Lui cel dumnezeiesc!(**ION Z. BARD**)

ANA MARIA CONSTANDACHE, XI C, Liceul "Emil Botta": Ai sc zut concentrarea spiritual i valoarea artistic a versului t u sub limitele pe care le permite a a-zisa "lumin a tiparului". A tept m s - i revii. Poate nu i-ar strica, a a, câte-o vizit - la edin ele noastre lunare de cenaclu...Ai în elege mult mai bine ce trebuie i ce nu trebuie s fac un ucenic-scriitor.

*

* *

ISSN 1841 - 4907

